Štev. 48 (662) L. XIII
NOVO MESTO, sreda, 28. novembra 1962

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

Ob jugoslovanskem prazniku hitijo naše misli spet k človeku, ki je posvetil vse svoje revolucionarno življenje uresničitvi izgradnje socializma, naše žive, vse oplajajoče stvarnosti. S partijo, s tovarišem Titom, smo uspešno premagovali neštete težave na naši dosedanji poti in ustvarili vse to, kar že imamo in uživamo. S tovarišem Titom na čelu našega vodstva smo v bratski zvezi jugoslovanskih narodov ustvarili svojo svobodo in enakopravnost, trajno zedinjeni v revoluciji in socialistični skupnosti. Zaradi vedno snujočega duha, neutrudne borbe za uresničitev svetlih idej jutrišnjega dne in zgleda tovariša Tita, ki nenehno dela in ustvarja, naš socializem ne pozna zastoja. Živo občutimo v srcih, kar so letos povedali člani Centralnega komiteja ZKJ tovarišu Titu za rojstni dan: »Ni preizkušnje, skozi katero ne bi šel svetlega in dvignjenega čela, vedno in za vse čase istoveten z usodo svojega delavskega razreda in svojega ljudstva!« Neizmerno smo mu hvaležni za vse, kar je naredil za našo socialistično skupnost, ob 29. novembru pa mu znova obljubljamo: ohranili bomo vse, kar smo dosegli z dolgotrajnim bojem!

DAN REPUBLIKE

Pred devetnajstimi leti, 29. novembra 1943, so bili na II. zasedanju AVNOJ v Jajcu, v osrčju Evrope, položeni temelji in začrtani obrisi, kakšna naj bo nova Jugoslavija, za katero se je dvignilo v upor vse jugoslovansko ljudstvo. Še so grmeli topovi, še je okupator teptal in pustošil po domovini, ko so že nastajale osnove družbene samouprave. Tudi tam, kjer se je sovražnik obdajal z bunkerji in bodečo žico, da ne bi prodrl skozi klic svobode, je ljudstvo snovalo organizacijo svoje nove — ljudske oblasti. Narodnoosvobodilni odbori so bili prva stopnica v graditvi oblasti delovnega ljudstva. Delavci, kmetje in inteligenca so s tem jasno povedali, da se ne bore le za nacionalno svobodo, ampak tudi za politično in socialno osvoboditev. Zato so ljudski poslanci, ki so se prebijali skozi bojni metež v Jajce, izrekli željo večine delovnega ljudstva, ko so odločili:

NIČ VEČ STARE JUGOSLAVIJE, PREPLAVLJENE Z VAŠKO REVŠČINO, SOCIALNO NEPRAVIČNOSTJO IN NEPISMENOSTJO!

Borci, ki so premagovali tudi največje ovire — glad, tifus, mraz, premoč sovražnika — ne bi predstavljali take sile, takega nepremagljivega viharja, ki je izruval vse, kar je sovražnega, reakcionarnega rastlo na tleh starega, preživelega, če ne bi njihova moč in zmaga temeljila na globoki zavesti o ciljih tega krvavega boja. Njihove pesti, njihovo orožje, njihova srca so pela pesem:

Zrušimo trhlo zgradbo stare države, v kateri so umetno razpihovali nacionalno nestrpnost, neusmiljeno preganjali napredek in s puškinimi kopiti ščitili brezobzirno ekonomsko izkoriščanje! Ljudstvo je z orožjem v roki terjalo državo, s katero si bo lahko ustvarilo pogoje za zgraditev nove družbe, take bratske skupnosti jugoslovanskih narodov, v kateri ne bo izkoriščanja človeka po človeku, v kateri bo obstoj več narodov predstavljal element zbliževanja, človeškega sožitja, bogastva kulture. Le za tako državo so bili pripravljeni umirati mladi ljudje, ki so komaj vzcveteli v življenje in ki so zemljo prepojili s krvjo, da bi iz nje vzcvetel še lepši cvet — svoboda.

Na razvalinah vojnega pustošenja, kakršno je bilo redko na svetu, je nastala nova država, za kakršno se je ljudstvo borilo. To pa ni bila država, ki naj bi se venomer krepila in kar naprej vladala v imenu ljudi, ampak država, ki je ustvarjala pogoje, da si bo delovno ljudstvo samo vladalo, samo gradilo svojo oblast in samo razvijalo humane medsebojne odnose. Prva ustava iz l. 1946 je bila podoba take države, orožje v rokah delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, da uresničijo revolucionarne spremembe, potrebne za graditev nove družbe. V tem času je imela država veliko vlogo, ki je pa ni smela izrabiti, da bi se dvignila nad ljudstvo, ampak za utrjevanje in razvoj družbe, zato, da bi sama postopoma postajala odveč, da bi se zlila z družbo, ki ne bo več potrebovala njene sile. Toda še preden je bilo mogoče na široko odpreti pot praksi samoupravljanja prek delavskih svetov, komun in drugih samoupravnih oblik, je bilo treba najprej prebiti tako imenovani začarani krog revščine, ki je tako zelo značilen za vse zaostale, nerazvite države. Jugoslovani so ga prebili. Prav demokratično samoupravljanje, ki je iz leta v leto krepilo svoje materialne temelje, je bilo tisti rezervoar neuklonljive volje in hotenja, ki je zagotovil, da je danes industrija 4,5-krat bolj razvita, kot je bila v stari Jugoslaviji, in da se bo Jugoslavija s približno 600 dolarji narodnega dohodka na prebivalca čez nekaj let uvrstila med srednje razvite industrijske države. To pa so taka dela ali bolje: ena generacija se je lotila del, ki so jih druge opravljale stoletja.

Ko so delovni kolektivi leta 1950 začeli upravljati tovarne in ko so se potlej bolj in bolj krepile njihove materialne pristojnosti, ko so leta 1955 vznikle komune kot tiste osnovne celice družbe, kjer je mogoče uskladiti osebne in skupne koristi proizvajalcev in potrošnikov, in ko so se razvejale oblike samoupravljanja tudi na ostala torišča družbenega življenja, v zdravstvo, šolstvo, znanost itd., je bilo treba spremeniti prvo ustavo. Zato so leta 1953 dobili Jugoslovani ustavni zakon, ki je odprl vrata samoupravljanja.

Toda družba ni statična; to je živ organizem, ki se razvija po logiki svojega notranjega razvoja. Globoke preobrazbe v družbi, vedno nove in nove spremembe v materialnih in duhovnih pogojih življenja, nadaljnja poglobitev samoupravljanja, ki je prodrlo skoraj v vse pore družbenega življenja od tovarne pa do znanstvenega laboratorija, so prerastle ustavne predpise. Potrebno je sprejeti novo ustavo, celovit dokument, temeljno listino samoupravljanja, ki utrjuje in izpopolnjuje osnove družbene samouprave kot podlago vse družbene ureditve in ki postavlja na prvo mesto človekov interes, njegovo osebno srečo. Ustava bo to, kar je v stvarnosti resnično naprednega in živega, še bolj utrdila in odprla še jasnejše perspektive nadaljnjemu družbenemu razvoju na poti k višji obliki socialistične družbe. Ta cilj pa spet ni nekakšen vzvišen ideal, za katerega se je treba samo žrtvovati, ampak pomeni boj za srečnejši današnji dan, da bi bil jutrišnji še lepši.

Osnutek ustave je prav zdaj, ko praznujemo dan republike, predmet široke, javne, demokratične razprave. V teh razpravah si občani ne le vcepljajo v zavest ustavna načela in stališča, ampak sprejemajo hkrati tudi kolektivno obvezo, da bodo kot upravljavci stvari še naprej in še bolj bogatili materialno in duhovno bogastvo družbe ter razvijali take medsebojne odnose, v katerih ne bo več prostora za zaostalost, birokratizem, zlorabe, samovoljo, drobnolastniško sebičnost in anarhičnost ter druge škodljive pojave. Taka ustava pa je, kakor je dejal nekdo, največji pomnik času, v katerem vstaja nov človek, ki je sam svoje sreče gospodar, ki si gradi novo, pravičnejšo družbo in ki se v mednarodnih odnosih bori za ustvarjalno sožitje med narodi, za mir.

ZA 29. NOVEMBER, PRAZNIK NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE, ISKRENO ČESTITAMO VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM IN PRIJATELJEM NAŠEGA TEDNIKA, GLASNIKA OBČINSKIH ODBOROV SZDL IN OKRAJNEGA ODBORA SZDL NOVOMEŠKEGA OKRAJA!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
DOLENJSKEGA LISTA

Delež novomeškega okraja v jugoslovanskem gospodarstvu

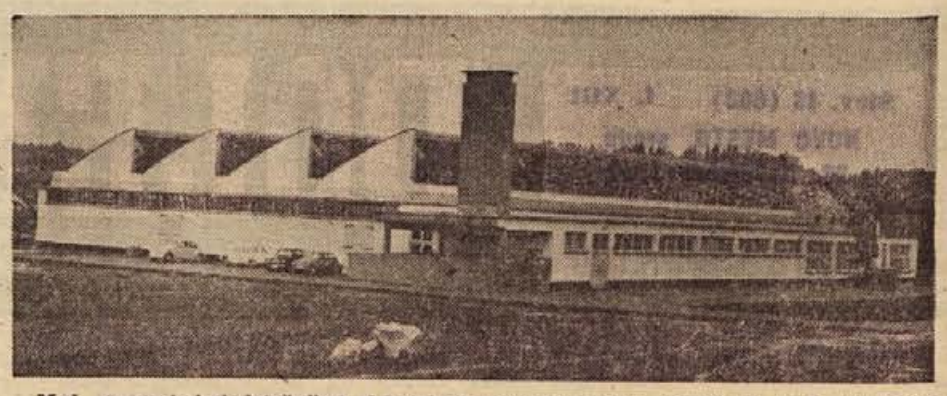

Med pomembnimi letošnjimi delovnimi zmagami našega okraja je tudi dograditev nove tovarne ISKRA v Novem mestu: občina Novo mesto jo je 29. oktobra vključila v svoje gospodarstvo. Nova tovarna s polnim naslovom: ISKRA KRANJ — TOVARNA USMERNIŠKIH NAPRAV, NOVO MESTO, je samostojna ekonomska enota matične tovarne. V prvi etapi izgradnje bo nova tovarna montirala usmernike in usmerniške naprave, o čemer smo obširno poročali letos 25. oktobra. — Usmerniških naprav potrebujemo v naši državi vedno več: brez njih ne more delovati telefonija, kinotehnika, radiotehnika, brez njih pa ne morejo delati tudi televizijski in varilni tehniki, strokovnjaki za merilne instrumente in drugi. ISKRA bo usmerniške stavke kot sestavne dele za vgradnjo in kompletne naprave tudi izvažala.

Ob našem vsenarodnem prazniku smo prosili odgovorne tovariše na okrajnem ljudskem odboru, da so nam postregli z nekaterimi podatki o moči in gibanju gospodarstva na našem področju. S kakšnim deležem smo vključeni v napore vseh naših narodov — nas je zanimalo. Odgovor Zavoda za plan je bil hitro na dlani:

Čeprav leto še ni zaključeno, kažejo vse dosedanje ocene, da bomo letos ustvarili v okraju okoli 67 in pol milijarde dinarjev družbenega bruto proizvoda! To je plod dela vseh naših delavcev, inženirjev in tehnikov v industriji, kmetijstvu, gozdarstvu, gradbeništvu, prometu, trgovini, gostinstvu in turizmu, obrti in vodnem gospodarstvu, pa še v vseh drugih panogah, ki prispevajo iz leta v leto več, da se dviga življenjska raven prebivalcev Dolenjske, Spodnjega Posavja in Bele krajine.

Če primerjamo letošnje uspehe z lanskimi, dobimo podatek, da znaša letos družbeni proizvod v okraju kar 2 milijardi in 870 milijonov dinarjev več kakor lani. To je nedvomno pomemben napredek, saj priča o nezadržani rasti v prej tako zelo nerazvitem področju, kot je bila to stara Dolenjska — pojem zaostalosti in capljanja za drugimi. — Pretežni del ustvarjene vrednosti odpade seveda na industrijo, ki zavzema iz leta v leto važnejše mesto v gospodarstvu našega okraja. Letos bo industrija zajela že 43,4 odst. vse proizvodnje, lani pa je predstavljala 42 odst. Medtem ko delež drugih dejavnosti družbenega sektorja zadovoljivo narašča, pada pomen zasebnega sektorja. Medtem ko je lani zasebni sektor prispeval v okraju še 23,5 odst. družbenega bruto proizvoda, znaša letos njegov delež samo 20 odst. Tu gre predvsem za proizvodnjo v kmetijstvu in promet v gostinstvu in obrti, kjer predvsem izstopa zasebni proizvajalec. Pri tem naj takoj poudarimo, da čeprav predstavlja drobnolastniška proizvodnja v kmetijstvu okraja še kar 82,6 odst. vse kmetijske proizvodnje, so letos naša družbena posestva v tem sestavu napredovala za 4,6 odst. Tudi v gostinstvu ima letos družbeni sektor za 3,1 odst. večjo udeležbo, družbena obrt pa za 1,2 odst.

Med letom smo pogosto poročali o uspehih naših industrijskih kolektivov. Jugoslovansko gospodarstvo nedvomno zelo dobro pozna enega izmed velikanov v našem okraju: Tovarno celuloze in papirja DJURO SALAJ v Vidmu-Krškem. Kolektiv pospešeno gradi obrat Roto II, ki bo verjetno že v maju prihodnje leto dal prve tone papirja. Na jugoslovanskem trgu kratica IMV ni več skrivnost: Kombiji in Kurirji brzijo po ulicah vseh glavnih mest Jugoslavije. Izdelki naše tekstilne, lesne in farmacevtske industrije so znani doma in v tujini; kovinska industrija v okraju je močnejša iz leta v leto. BELT, Tovarna šivalnih strojev, IMV in druge gospodarske organizacije te stroke se razvijajo in krepijo iz leta v leto, čeprav se morajo boriti s številnimi težavami. Krmeljski rudarji bodo jutri slovesno odprli novo delovno halo — obrat METALNE v Krmelju. Ponosno bodo vsakomur povedali, da jim je družba omogočila v hitrem času prekvalifikacijo v kovinske delavce. V okraju se razvija elektroindustrija, medtem ko so izdelki številnih naših podjetij letos tudi v tujini predstavili sposobne in požrtvovalne delavce z našega področja.

Z dobrimi 67 milijardami letne bruto proizvodnje smo torej vključeni v jugoslovansko gospodarstvo. Malo morda v zveznem merilu, veliko za nas, ki dobro vemo, kako revni smo bili pred vojno in kako iz nič je bilo treba začeti po letu 1945, ko so puške zamenjali sprva krampi in lopate, šele deset let kasneje pa tudi prvi stroji... Veliko za nas, smo pravkar zapisali — to pa je hkrati tudi zelo skromna ugotovitev! izdelani so že številni načrti, da bomo že v prihodnjih letih vrednost naše osnovne proizvodnje morda že kar podvojili! Ni malo težav, ki jih moramo pri tem premagovati, veliko dela nas še čaka; doseženi uspehi pa nas navdajajo z upanjem, da bomo združeni kos nalogam, ki jih prinašajo nove zahteve:

● boljša in cenejša proizvodnja, integracija podjetij, skrb za izvoz in s tem vključitev v mednarodno delitev dela.

Uspehi zadnjih mesecev potrjujejo, da smo te naloge v osnovi razumeli, čeprav se marsikje kar preveč krčevito oklepamo starih navad in globokih kolesnic dolgoletne prakse, ki pa kliče po osvežitvi. Z marsičem bo treba prelomiti in se ozreti po novih zgledih, pogumneje zaorati nove brazde.

Pomemben delež investicij

Seveda pa ni vse odvisno samo od dobre volje in pridnih rok! Potrebne so **INVESTICIJE**, denar, namenjen za nove proizvodne in druge zmogljivosti. Precej smo jih ustvarili in zbrali sami (zbrali bi jih lahko z medsebojnim posojanjem in večjim zaupanjem pravzaprav še precej več!), veliko pa sta nam spet posodili republika in zveza. Pošteno bomo vrnili posojeno, v kreditih pa vidimo nadaljevanje pomoči nekoč izrazito nerazvitemu področju, ki je v letih revolucije častno prispevalo svoj veliki delež.

Samo letos je bilo investiranih v okraju približno 6 milijard in 900 milijonov dinarjev (brez sredstev zasebnikov). To je približno 800 milijonov več kakor lani.

Kaj smo naredili in delali s tem denarjem? V **INDUSTRIJI** je rudnik Kanižarica nadaljeval rekonstrukcijo rudnika, ki bo predvidoma končana v letu 1963;

— v Novem mestu so začeli graditi tovarno stekla;

— dograjen je novi obrat kovinske industrije METALNA v Krmelju, ki bo začel s poskusno proizvodnjo 1. januarja 1963;

— zgrajen je novi obrat ISKRE v Bršlinu pri Novem mestu, ki že proizvaja;

— NOVOLES v Straži je začel graditi obrat za proizvodnjo drobnega pohištva in TV ohišij v Straži;

— v teku je rekonstrukcija Mizarske zadruge v Sevnici, ki proizvaja specialno stilno pohištvo;

— Tovarna papirja in celuloze v Krškem nadaljuje izgradnjo obrata Roto II, ki bo povečal proizvodnjo časopisnega papirja v tem kolektivu za 100 odstotkov;

— podjetje BETI v Metliki, BELOKRANJKA v Črnomlju in PLETILNICA v Dobovi so izpopolnila svojo strojno opremo in pripravila združitev ter specializacijo proizvodnje teh obratov v trikotažnem kombinatu;

— v Trebnjem so začeli graditi obrat kombinata FARMIS za proizvodnjo farmacevtske embalaže.

Našteli smo veliko — a ne vsega... Koliko je še »malih, drobnih« investicij v posameznih manjših kolektivih, koliko izboljšav, rekonstrukcij in drugih vlaganj v proizvodnjo, kar vse znatno vpliva na rastočo moč industrije v okraju.

Kmetijstvo noče – in ne sme – zaostajati

Investicije so pomagale tudi kmetijstvu na trdnejše noge. V Krasincu so začeli uporabljati hlev za 900 govedi, v Sevnici za 100 krav, v Zalogu za 120 krav in v Draškovcu za 400 govedi. Gradimo še 5 hlevov za 800 glav goveje živine v pitanju in hlev za 100 krav molznic. Odobrena so sredstva za gradnjo pitališč za

VSEM DELOVNIM ORGANIZACIJAM V NOVOMEŠKEM OKRAJU ŽELI NOVIH USPEHOV IN JIM ČESTITA ZA

29. NOVEMBER

OKRAJNA GOSPODARSKA ZBORNICA
NOVO MESTO

Del nove avtomatske telefonske centrale v Novem mestu — izdelala jo je industrija ISKRA iz Kranja

Halo-Slovenija!

• Poročali smo že, da so v Novem mestu za vedno minili časi, ko so poslovni (in drugi) ljudje tolikokrat neusmiljeno in nepotrpežljivo pritiskali na telefonske aparate in stresali svojo (včasih razumljivo, a ne vedno opravičljivo) jezo nad ubogimi telefonistkami, ki so na zastarel način v davno premajhni 220-številčni centrali ročno vzpostavljale zveze — te občutljive živčne končiče sodobnega življenja...

• 10. novembra 1962 je začela delati prva avtomatska telefonska centrala na Dolenjskem. Zdaj vrtiš številčnico na svojem aparatu (jezijo se nekateri pa še vedno: kaj se ne bi, saj hkrati zahteva več ljudi isto številko, pri čemer ti droban pisk pove, da si prepozen — in da se spet oglasi...). Ne bo pa več dolgo, ko bomo nehali nadlegovati v Novem mestu številko 901 — medkrajevne prijave. Novi koaksikalni kabel nam bo omogočil, da bomo klicali s telefonom iz Novega mesta vsakega naročnika v Ljubljani, na Koprskem in Gorenjskem neposredno — prek karakterističnih številk. Še malo kasneje pa bo tudi vsak novomeški naročnik lahko zaželel: HALO SLOVENIJA! Kraji se bodo zbližali.

• Kaj nam obeta modernizacija telefonije? O tem je zelo zanimivo govoril 10. novembra v Novem mestu tovariš Jože Gerbec, direktor skupnosti PTT za Slovenijo, ki je med drugim dejal:

»Danes izročamo prometu prvo avtomatsko telefonsko centralo na Dolenjskem. Prijetna dolžnost mi je, da ob tej priliki lahko spregovorim nekaj besed o pomenu novomeške centrale, ki predstavlja temelj bodoče avtomatizacije celotnega področja Dolenjske in Posavja oziroma center mrežne grupe, ki jih bo po generalnem planu avtomatizacije telefonsko - telegrafske mreže v LR Sloveniji devet, s sedeži v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Novi Gorici, Kopru, Postojni, Novem mestu in Murski Soboti. Vse te mrežne grupe predstavljajo v merilu FLRJ področje tranzitne centrale Ljubljana, ki je že v gradnji in bo posredovala ves medkrajevni promet med temi mrežnimi skupinami, medkrajevni promet med republikami in bližnji mednarodni promet. Predvidevamo, da bomo v 5 do 10 letih lahko dokončno odpravili stari način telefoniranja, pri katerem morajo medkrajevne pogovore posredovati telefonistke, in uvedli popoln avtomatski promet po vsej Sloveniji.

Dosedanja telefonska mreža na področju Dolenjske je zelo zaostala, saj je grajena po zastarelih metodah in se vzpostavljanje telefonskih zvez opravlja še vedno z ročnim posredovanjem. To pa je zelo drago in predstavlja oviro za povečanje telefonskega prometa, ker je delovni čas v centralah omejen le na del dneva. Zastarela telefonija pa predstavlja tudi veliko oviro vedno hitrejšemu gospodarskemu razvoju vsakega področja.

Če upoštevamo tako stanje na Dolenjskem in posebno nalogo PTT stroke, da čim hitreje in kvalitetneje opravlja prenos telegrafskih, telefonskih in poštnih sporočil, kar predstavlja temeljni pogoj za dober, skladen in smotrn napredek narodnega gospodarstva, predvideva program avtomatizacije telefonskega in telegrafskega prometa v Sloveniji tudi avtomatizacijo Dolenjske in Posavja.

● Dobili smo osnovo za novo mrežno avtomatsko skupino

Z vključitvijo ATC Novo mesto bo torej podana osnova za bodočo mrežno avtomatsko skupino, ker bo centrala v Novem mestu povezovala še vozelni centrali v Črnomlju, katere kapaciteta je 200 številk, in Krškem s 300 številkami ter končni centrali v Trebnjem z 80 številkami in Straži pri Novem mestu s 60 številkami.

Vozelna centrala v Krškem bo povezovala tudi končne postaje v Brežicah (300 številk), Sevnici (200 številk) in Brestanici (80 številk). Vozelna centrala v Črnomlju pa bo povezovala končno centralo v Metliki, katere začetna kapaciteta je 80 številk.

Novomeška glavna centrala z vsemi naštetimi vozelnimi in končnimi centralami bo povezana s tranzitno ATC v Ljubljani, s čimer bo dana možnost za kompleksno avtomatizacijo telefonskega prometa na tem področju. Ta povezava bo izvršena z VF prenosnimi sistemi po koaksialnem kablu.

● Med Ljubljano in Zagrebom: hkrati do 1200 pogovorov!

Računamo, da bomo na relaciji Zagreb—Ljubljana začeli polagati koaksialni kabel med Beogradom in Zagrebom. Ko bo položen koaksialni kabel vzdolž celotne FLRJ (od tega v Sloveniji na relacijah Ljubljana—Maribor—državna meja—Avstrija, Ljubljana—Postojna—Trst in Ljubljana—Novo mesto—Zagreb ter naprej proti Beogradu, Nišu in Solunu), bomo ne samo povezali skoraj vse glavne centrale v Sle-

7.000 glav govedi in vzrejo 10.000 prašičev; investicije kolektivi že izkoriščajo (med letom smo imeli vzrok kritično opozarjati, da potekajo investicije te vrste prepočasi!), nekateri hlevi pa so sredi gradnje oz. za nekatere še pripravljajo glavne projekte.

Za podružbljanje zemljišč z nakupom in arondacijami so bila dana na razpolago znatna sredstva. Za nakup 1960 hektarov zemlje so krediti že odobreni, za nadaljnjih 880 ha pa so vloženi zahtevki za nove kredite. V postopku je arondacija 170 ha zemljišč z 250 lastniki. Zadruge oz. posestva pripravljajo programe za 4 nove sadne plantaže na površini 450 ha.

IN GOZDARSTVO? Na kratko njegovi uspehi: 40 ha novih plantaž topole in 60 ha iglavcev (gladki bor); novih je tudi 110 ha intenzivnih nasadov iglavcev (gladki bor, smreka). Zgrajenih je 19 km novih gozdnih cest, nakupljenih je 40 ha zemljišč za nove drevesnice, oprema zanje in mehanizacija pa je izpopolnjena.

Bežen sprehod skozi druge panoge

Prostor nam ne dopušča, da bi podrobneje našteli vse, kar bi bilo vredno povedati o ostalih gospodarskih panogah (mimogrede: malo manj mačehovski odnos do finančnih problemov domačega lista bi nam pomagal, da se ne bi vedno opravičevali pred bralci s skromnostjo obsega našega časnika!). Pa dajmo, vsaj na kratko!

Gradbena podjetja so izpopolnjevala mehanizacijo in opremo svojih obratov, da bi tako pocenila in olajšala izvajanje gradbenih del.

Precej je novega v prometu: 8 km obnovljenega cestišča na Gorjanski cesti, kjer dela nadaljujejo; modernizacija cest Senovo—Videm-Krško v Brestanici, ceste skozi Sevnico, oddelka med obema mostovoma v Brežicah, priključka na Karteljevem itd. Pravkar rekonstruirajo dostopno cesto do Šmarjeških Toplic, slabo vreme pa je prehitelo modernizacijo priključka na avtocesto pri Gmajni.

Vsi smo veseli najnovejše pridobitve PTT podjetja v Novem mestu: nova avtomatska telefonska centrala je ponos Novega mesta in vsega okraja! Zdaj sledi avtomatizacija PTT prometa v občinskih središčih.

Tudi Železniško transportno podjetje je vložilo precej denarja v večja popravila prog in voznih sredstev.

V trgovini so se pojavile prve lastovke, ki morda le oznanjajo skorajšnjo »odjugo« tudi v tej panogi: v Novem mestu bodo preuredili več zastarelih trgovskih lokalov, pravtako pa tudi v drugih občinskih središčih. No, o tem kaj več v kratkem v Dolenjskem listu!

Tudi o gostinstvu in turizmu smo morali med letom marsikaj povedati; panoga ni brez uspehov, lahko pa bi jih imela več, če bi bili kolektivi naših gostinskih podjetij bolj prožni, bolj sodobni in — okretnejši! Še vedno pa je tako, da poznamo gostinstvo in turizem na Dolenjskem samo »v litru cvečka« in spitih sodih pijač... No, na vrsti so resna dela za ureditev doline Krke in Kolpe, Čateških, Šmarjeških in Dolenjskih Toplic, pa Kostanjevice, Otočca (še vedno je brez reklamne table ob avtomobilski cesti, čeprav smo o tem že ponovno pisali!!). Seveda vse to ne bo čez noč gotovo, glavno pa je, da so v pripravi ustrezni investicijski in urbanistični načrti.

OBRT je rekonstruirala 15 večjih podjetij ter s tem znatno razširila predvsem zmogljivosti v proizvodni obrti.

O vodnem gospodarstvu, ki je za naš okraj posebno pomembno, smo že med letom večkrat poročali. Naj tu na kratko ponovimo letošnja glavna načela: reguliran je bil Dolski potok v Senovem, razen tega pa tudi Sevniščica, Leskovški potok in Gabernica. Na Spodnji Savi so zgradili nov nasip, gornji jez na Krki v Novem mestu pa popolnoma obnovili. Precej je bilo drugih manjših vzdrževalnih del, sanitarnih sečenj in podobnega. Vodna skupnost pa pripravlja študije za vodno gospodarsko ureditev Krke s Prečno, za melioracijo Dolnjevaškega potoka, za melioracijo področja v Cerkljah itd.

Tudi lovci in ribiči se lahko pohvalijo z nekaterimi novimi gradnjami, o tem pa o priložnosti kaj več v posebnem članku.

Razgibana stanovanjsko-komunalna dejavnost je dala dobre uspehe

Načrt gradnje stanovanj, predviden za 1963, bo predvidoma v celoti uresničen, o čemer bomo ob novem letu povedali kaj več. Občine in kolektivi so nadaljevali z izgradnjo in dopolnjevanjem vodooskrbne mreže: sem štejejo vodovodi v Boštanju (nov), v Črnomlju, Dragatušu, Metliki, na Mirni, Šmarjeti, Škocjanu, Trebnjem in v Žužemberku. Programsko je obdelana gradnja oziroma razširitev ter rekonstrukcija vodovodov v Sevnici in Semiču, za bazen Dolenjske Toplice — Straža-Vavta vas, za Šentjernej, Šmarješke Toplice in Krško.

O kanalizacijah v Sevnici ter Bršlinu pri Novem mestu smo že pisali, pravtako o moderniziranih cestiščih v naseljih Sevnica, Brestanica, Krško in Metlika. Električno omrežje smo spet razširili, zlasti pa kaže omeniti pri tem gradnjo daljnovoda Novo mesto—Črnomelj. In še zelo važna ugotovitev: številna naselja so začela zbirati in izdelovati urbanistično dokumentacijo.

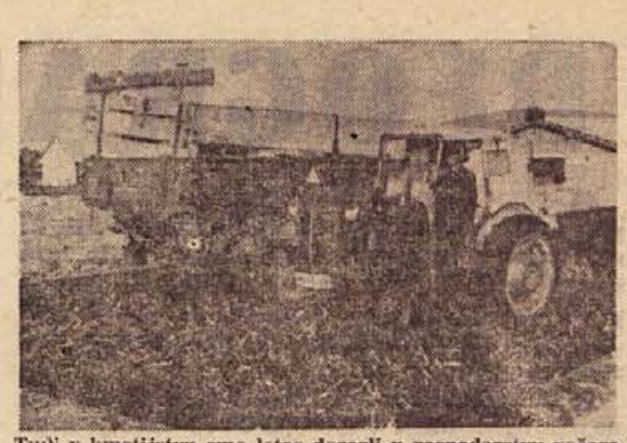

Tudi v kmetijstvu smo letos dosegli v gospodarstvu našega okraja lep napredek: posestva in kmetijske zadruge imajo zdaj precej več zemlje kot lani, s tem pa tudi trdnejšo podlago za uresničevanje načrtov, ki smo jih sprejeli

Živinoreja se na naših družbenih kmetijskih obratih vedno bolj razvija, marsikje pa nastajajo težave prav zato, ker so živinorejski obrati preveč odvisni od pridelka klasične krme — sena. Rast in spravilo sena sta močno odvisna od vremena. Temu se lahko izognemo s silažnimi posevki, katere spravljamo v silosih raznih vrst in izvedb. Ni sliki: traktor tlači silažno koruzo v betonskem koritastem silosu na obratu KZ Brežice v Cerkljah.

Tudi v šolstvu lep premik in dobri obeti za kulturo

O težavah, v kakršnih so naše šole, smo žal morali letos vedno znova poročati v našem pokrajinskem listu. Pred koncem leta lahko ugotovimo, da je bilo tudi na tem področju doseženih nekaj razveseljivih uspehov:

— zgrajena je stavba osnovne šole v Dragatušu;

— pod streho je nova osnovna šola v Šentjerneju, do konca decembra pa bo pokrita tudi nova šola v Trebnjem;

— šolo v Šentjanžu dograjujejo, šolo v Podzemlju so adaptirali, za TSŠ v Krškem pa nabavili opremo;

— v izdelavi so načrti za gradnjo osnovnih šol v Sevnici in Vidmu-Krškem II.;

— novomeška osnovna šola je le dobila nekaj novih prostorov z izselitvijo strank, prav tako pa bo dobila nove učne prostore tudi novomeška gimnazija z nadzidavo telovadnice.

Sem moramo prišteti tudi adaptacijo kulturnega doma v Brežicah, ki je že zdaj med najlepšimi tovrstnimi zgradbami v okraju, gotov pa bo verjetno avgusta prihodnje leto. Urejen je bil oder v Domu LP v Novem mestu in na Vidmu, urejenih je bilo več klubskih prostorov za mladino itd. Urejeni sta matični knjižnici v Novem mestu in Črnomlju.

Obnova gradu v Kostanjevici se je nadaljevala; letos se bodo začela tudi preureditvena dela na Valvasorjevi hiši v Krškem, arheologi pa so nadaljevali izkopavanja v Drnovem in Trebnjem. Pripravljajo načrte za zavarovanje razvalin gradu Hmeljnik in za gradnjo nove DOLENJSKE GALERIJE v Novem mestu. Spet smo imeli mednarodni simpozij kiparjev v Kostanjevici na Krki, ustanovljen je bil Zavod za spomeniško varstvo v Novem mestu, v Novem mestu pa tudi pripravljajo načrte za gradnjo novega kulturnega doma.

V Novem mestu, Leskovcu, Metliki, Sevnici in še kje so urejali nova šolska telovadišča in igrišča.

Izdatki za zdravstvene objekte in socialno varstvo niso na zadnjem mestu!

Zadnje mesece smo vedno znova pisali o številnih problemih s področja zdravstva in socialnega varstva, ki nas vse živo zanimajo. Omenimo zato tu samo nekatere gradnje, ki se nadaljujejo: to je predvsem kirurško-pediatrični oddelek Splošne bolnišnice v Novem mestu, medtem ko je bil letos ambulantno-poliklinični trakt v Brežicah že izročen svojemu namenu. V zdravstvenih domovih oz. postajah v Novem mestu, Črnomlju, Trebnjem, Mokronogu in drugje so izvršili večje in manjše preureditve, izpopolnili opremo itd., kar velja tudi za Zavod za zdravstveno varstvo v Novem mestu. V Krškem zidajo nov zdravstveni dom, pripravljajo pa tudi načrte za novo zobno polikliniko v Novem mestu. Zdravstveni objekti v vseh treh naravnih zdraviliščih — v Čateških, Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah — bodo povečani.

Sem kaže prišteti tudi preureditvena dela v domovih za onemogle na Loki in v Metliki, že prihodnji mesec pa se bodo začela tudi obnovitvena dela v počitniškem domu FAZAN v Portorožu. V Metliki so pred dnevi odprli novi vrtec, več takih ustanov pa v okraju še pripravljajo z načrtnim delom.

Naj ob koncu samo mimogrede omenimo gradnjo novega doma LM v Novem mestu in zidanje novega gasilskega doma ob Ločenski cesti; oba objekta bodo prihodnje leto dogradili.

— — —

Čeprav smo pri kraju (s prostorom), to ne velja za naštevanje, saj bi kazalo vsaj opisati to in ono, česar so se lotili med letom naši ljudski odbori, delovni kolektivi, ustanove, organizacije in društva. Morda smo se med člankom malce oddaljili od strogo gospodarskega naslova te-

Moderna in sodobna trgovina je zahteva časa! Tu precej zaostajamo.

---

veniji, ampak bo možno ustvariti dobro povezavo vseh glavnih republiških središč. Ustvarjena bo močna hrbtenica medkrajevne mreže v FLRJ in možnost tranzita iz zahodne in srednje Evrope proti vzhodni in jugovzhodni Evropi ter dalje na Bližnji vzhod.

Lahko rečem, da se nam v telefoniji obetajo lepši časi, saj ne bo treba za pogovore nič več neskončnega čakanja na zvezo, ker bo koasialni kabel omogočal na relaciji Ljubljana—Zagreb prenos 1200 telefonskih pogovorov, koaksialec Ljubljana—Postojna—Trst pa 960 pogovorov naenkrat.

Razen telefonske mreže bo na področju Dolenjske napravljen velik napredek tudi na področju telegrafije. **V teku je dobava nove avtomatske telegrafske centrale, ki bo montirana v Novem mestu in bo imela začetno kapaciteto 20 priključkov.** Vanjo se bodo lahko priključili telegrafski naročniki iz celega novomeškega okraja, kar bo za gospodarske organizacije tega področja velikega pomena. Preko avtomatske centrale bodo lahko naročniki dobili zvezo brez posredovanja pošte z vsemi telegrafskimi naročniki v Sloveniji in Jugoslaviji, polavtomatsko telegrafsko zvezo preko Zagreba ali Beograda pa tudi s telegrafskimi naročniki v 64 evropskih in izvenevropskih državah.

Telefonska centrala Novo mesto bo s 6-kanalnim sistemom povezana na avtomatsko telegrafsko centralo v Ljubljani, v programu pa je predvidena nabava telegrafskih sistemov za povezavo telegrafskih naročnikov in pošt v Vidmu-Krškem, Brežicah in Črnomlju z Novim mestom ter kasneje tudi povečanje telegrafskih zvez med Novim mestom in Ljubljano.

Gospodarske in druge organizacije, ki bodo želele postati telegrafski naročniki, morajo predvideti potrebna sredstva za nabavo teleprinterjev. Telegraf dobiva po svetu čedalje večji pomen in je za hiter prenos pismenih sporočil v poslovnem življenju nujno potreben. Z uresničevanjem programa se bo kvaliteta telegrafske službe na Dolenjskem znatno izboljšala.

Perspektivni program avtomatizacije telegrafsko-telefonske mreže predvideva, da bo za njegovo ostvaritev samo za področje Dolenjske potrebnih blizu 700 milijonov dinarjev.

Koristno sodelovanje ljudskih odborov

Za gradnjo nove pošte, polaganje kablov in avtomatsko telefonsko centralo je bilo porabljenih že okoli 240 milijonov dinarjev. To so velikanske investicije, ki jih PTT nikakor ne bi zmogla sama, zato nam je v veliki meri priskočila na pomoč ljudska oblast. Poudariti moramo, da je ravno za Dolenjsko vsega priznanja vredno tesno sodelovanje občin in okraja Novo mesto s PTT. Tako nimamo težav, če je treba za PTT prispevati denarna sredstva, ker ljudski odbori pravilno razumejo poslanstvo in naloge PTT, ki se mora, če hoče vse izpolnjevati, razvijati skladno s povečanjem in razvojem proizvodnje, gospodarstva in družbe.

POŠTA: že ob sedmih zjutraj!

Edino vprašanje, ki ga moramo še rešiti in predstavlja za Novo mesto, predvsem pa za Belo krajino, precejšen problem, je pozen prihod pošte v Novo mesto in Belo krajino. Ker ne moremo računati na izboljšanje železniških zvez med Ljubljano in Novim mestom, je v programu razvoja poštnih zvez predvidena povezava Ljubljane z Novim mestom in vsemi poštami v Beli krajini z lastnimi poštnimi avtomobili. Na ta način bi lahko začeli z izdajo pošiljk v Novem mestu, Črnomlju, Metliki in drugod že ob 7. uri zjutraj.

Posebno velikega pomena bi bila takšna poštna zveza za dnevno časopisje, ker bi prihajal poštni avto v Novo mesto že okoli 4. ure zjutraj. Prepričan sem, da bomo takšno zvezo lahko vzpostavili kmalu po Novem letu in da bo prinesla velike koristi vsemu javnemu življenju v Novem mestu in Beli krajini.

Tovariši in tovarišice! Ko mi je danes poverjena naloga, da predam prometu prvo avtomatsko telefonsko centralo na Dolenjskem, mi dovolite, da se v imenu PTT stroke zahvalim političnim in oblastnim organom za vso pomoč, ki so nam jo nudili. Želel bi, da bi bilo sodelovanje med PTT in organi oblasti še naprej tako plodno, saj se vsi borimo za izgradnjo našega socialističnega gospodarstva.

Vsem sodelavcem PTT podjetja Novo mesto pa ob njihovi delovni zmagi v imenu Skupnosti PTT podjetij LRS iskreno čestitam z željo, da še naprej prispevajo svoj delež za razvoj in napredek PTT stroke ter za izgradnjo naše socialistične družbe.«

ga sestavka, pač nič zato. Hoteli smo prikazati, kakšen je delež našega okraja v naši skupnosti. Iz leta v leto je večji, da pa bo kmalu še izdatnejši, nam bodo pripomogli tudi vsi uspehi, ki smo jih dosegli na različnih področjih in katerih smo lahko ob letošnjem 29. NOVEMBRU veseli!

Zbrano imamo tudi gradivo o uspehih in problemih delovanja družbenih služb v okraju, toda res: prostor se umika novim člankom in potrebam. Skoraj bo tu novo leto in z njim obračun vsega našega snovanja in dela, pa morda takrat o tem kaj več in bolj natanko.

DAN REPUBLIKE ZATO LAHKO PRAZNUJEMO S PONOSOM IN PRIJETNO ZAVESTJO, DA SMO SE TUDI LETOS KAR NAJBOLJ POTRUDILI URESNIČEVATI NAŠE NALOGE IN DOLŽNOSTI ZA NAPREDEK SKUPNOSTI IN PROCVET SOCIALISTIČNE DOMOVINE!

Zato si delovni ljudje našega okraja tudi za letošnji 29. november prisrčno čestitamo z najboljšimi željami, da bi v bodoče gradili naš skupni dom še uspešneje in srečneje!

BEOGRAD - srce Jugoslavije

● BEOGRAD — ZGODOVINSKO MESTO, pa vendar novo, mlado in polno kontrastov, ki sprehajalcu po beograjskih ulicah tu in tam še pričarajo kanček davne minulosti, hkrati pa že prikazujejo vso njegovo današnjo veličino in jasno prihodnost našega glavnega mesta.

● ZGODOVINA PRAVI, da je Beograd eno najstarejših mest v Evropi. Prvo naselje sega še v kameno dobo. Kasneje je bila tu zgrajena keltska trdnjava Singidunum, ki so jo pred dva tisoč leti osvojili Rimljani. S prihodom Slovanov pa je mesto dobilo v 9. stoletju ime, za katerega so vezani številni boji s Turki. V teh viharnih dneh je Beograd pogosto menjal gospodarje, bil je porušen in spet obnovljen. Tujih osvajalcev ga je končno 20. okt. 1944 osvobodila naša partizanska vojska.

DANES JE BEOGRAD z nekaj nad 800 tisoč prebivalci središče gospodarskega, političnega in kulturnega življenja naše domovine ter največje prometno središče na Balkanu. Čeravno ni milijonsko mesto, je življenje v njem prav tako živahno, razgibano in pestro kot v katerem koli glavnem mestu na svetu. Naslednje vrstice Vam bodo skušale pričarati utrip vsakdanjega življenja v naši prestolnici.

Popotnik, ki se ustavi v Beogradu, že na glavni železniški postaji zazna utrip velemesta. Res, da mu sama zgradba železniške postaje ni v ponos, zakaj zgrajena je bila že pred več desetletji za tedanje potrebe. Če danes ali jutri z vlakom odpotujete v Beograd, vedite, da ste eden izmed 50.000 potnikov, ki vsak dan prehodijo perone beograjske železniške postaje. Razumljivo, da je zavoljo tega vedno velika gneča, saj odpravlja okoli 160 potniških vlakov na dan, od tega 40 mednarodnih. Odgovorni činitelji se tega zavedajo, zato že pripravljajo gradnjo nove železniške postaje.

Vrata Evrope

Beograd je bil vedno pomembno mednarodno prometno križišče. V njem se srečujejo najpomembnejše ž[illegible]iške in cestne magistrale vzhoda in zahoda. Razen tega je še križišče rečnega in v zadnjem času čedalje pomembnejšega zračnega prometa. Jugoslavija se namreč vedno bolj vključuje v njegovo svetovno mrežo, posebno še zdaj, ko smo dobili nov, sodoben aerodrom v Surčinu. Danes se tu srečujejo potniki iz vsega sveta, zakaj skozi Surčin gre že 15 mednarodnih letalskih linij, ki povezujejo domala ves svet. Zatorej ga mnogi imenujejo »Vrata Evrope«. In če prisluhnemo še ljudem na beograjskih ulicah, v kavarnah in drugod, kjer razen srbohrvaščine, slovenščine, makedonščine in jezikov naših narodnih manjšin vse češče čujemo tudi angleščino, francoščino in arabščino, potem bo domneva, da tu nastajajo vrata Evrope, kar držala. V Beogradu namreč živi tudi nekaj tisoč diplomatov in uslužbencev številnih ambasad in tujih predstavništev ter študentov iz najrazličnejših dežel.

Terazije – središče Beograda

Na Terazijah je velik vrvež ob kateremkoli dnevnem času, vse tja do kasnih večernih ur. Utrip življenja je tu najmočnejši, zakaj razen domačinov se tu zbere še ves poslovni svet, ki ga opravki zvabijo v Beograd. To je razumljivo, kajti Terazije z bližnjo okolico so center trgovskega, gospodarskega, političnega in kulturnega življenja ne samo Ljudske republike Srbije, temveč vse Jugoslavije. Tu je Zvezna ljudska skupščina, tu so vodstva političnih in družbenih organizacij in druge pomembne zvezne ustanove.

Zapisal sem, da je to trgovski center. Naj omenim največjo in najbolj znano blagovno hišo »Beograd«, kjer baje za male in velike denarje dobiš prav vse, kar si srce poželi. Vsaj direktor je ob neki priložnosti dejal, da imajo vse, razen raket in balonov za polet v vesolje. Pri roki mi je podatek, da v tej veleblagovnici z okoli 3000 kvadratnimi metri prodajnega prostora opravijo v enem dnevu nad 20 milijonov dinarjev prometa. Seve ima Beograd še več veleblagovnic in okoli 2500 trgovin, skozi katere steče v enem letu nad 300 milijard dinarjev. Tu je tudi največ zunanjetrgovinskih podjetij, ki opravijo nad polovico jugoslovanske blagovne izmenjave s tujino.

»Beograd ima za trgovino tako ugodno mesto kot redko mesto na kopnem,« je že 1669. leta zapisal angleški potopisec Braun. In res, v vsej svoji zgodovini od Singidunuma do danes je bil znano trgovsko središče na križišču pomembnih trgovskih poti.

Razen trgovin je tu še večji del beograjskih gledališč, kinematografov, restavracij, kavarn, barov itd. Skratka, Terazije so srce Beograda.

Posebnost: korzo velemesta

Terazije in ulica Kneza Mihajla proti Kalemegdanu sta mimo vsega ostalega tudi največje sprehajališče ali po beograjsko: korzo. Tu se v ranih večernih urah zbere na desettisoče mladih in starih. Posebno v poletnih mesecih srečamo tu vse, od študentov do upokojencev, ki ob počasnih korakih premlevajo dogodke dneva. To je armada znancev, prijateljev in zaljubljencev, zato se ne bomo čudili razgovoru dveh prijateljev prek ulice, kot je bil tale. Prvi je stal pred hotelom »Moskva«, drugi pred restavracijo »Kasino« na drugi strani ulice.

— Radivojeee..., gde si, sunce te ne ogrejalo!

— Zdravo, Božidare! Kad si došao?

— A, ima dobra tri sata. Nego, je li, predji ovamo...

— Ma, jok... videćemo se. Dodji kod nas... Pozdravi...

Poslednje besede je prekinil hrup reke trolejbusov, ki so prav takrat peljali preko Terazij.

SLAVIJA – pomembno shajališče

Stopimo na trg Dimitrije Tucovića — drugi center Beograda — ali po domače na Slavijo, zakaj vsi ga še vedno imenujejo po starem. In prav lahko se Vam zgodi, da starejši Beograjčan ne bo vedel, kje je trg Dimitrije Tucovića, ker ve le za Slavijo. No, tega jim ne gre zameriti, saj tudi novi hotel, ki dominira na trgu, nosi staro ime »Slavija«. V začetku našega stoletja je bila Slavija središče vsega socialističnega in revolucionarnega dela. Vodja tedanjega delavskega gibanja je bil Dimitrije Tucović, zato nosi danes trg Slavija njegovo ime.

Na Slaviji je vedno velika gneča, ker je tu med drugim tudi največje križišče tramvajskih in trolejbusnih prog. V Beogradu je namreč razen trolejbusov in avtobusov še vedno v prometu tramvaj. Naj vam zaupam, da nameravajo v prihodnjih letih začeti graditi podzemsko železnico, zakaj kljub dobro organiziranemu mestnemu prometu sedanja sredstva težko zadovoljujejo potrebe po prevozu. Za razbremenitev ulic bodo izpod Terazij uredili še dva predora za motorna vozila.

»Beograd je živahno mesto...«

Tako sem napisal v uvodu. In to živahnost mu daje bogato kulturno in športno življenje. Naj povem, da skrbi za kulturno življenje in razvedrilo kar 35 kinematografov, 8 gledališč, 6 barov itd. Na številnih športnih objektih pa se vedno dogaja kaj zanimivega. Njegove kulturne ustanove beležijo dela, ki so zdavnaj prešla meje naše domovine. Na številnih tujih odrih so se že večkrat predstavili tako opera kot gledališča in filharmonija.

Najbolj obiskane so, seve, kino predstave. Zlasti ob nedeljah je za dober film prav težko dobiti karto. Za Beograd pa je značilna še posebnost, ki je pri nas ne poznamo. To je preprodajanje vstopnic za kino. Ljudem, ki jim je to »poklic«, pravijo Beograjčani tapkaroši. Z enim izmed njih smo se srečali pred kinom »Kosmaj« na Terazijah in ujeli tale razgovor:

— Želite dve karti za dvajset, bank? — tapkaroš polglasno nagovori starejšega moža.

— Kaj ne stanejo karte 160 dinarjev?

— Da, toda niste vračunali servisa.

— Kakšen servis?

— Pa menda sem jaz čakal! — pojasni tapkaroš skrivnost servisa in — proda karte.

Dobro so obiskana tudi gledališča, medtem ko se stanje v barih suče po datumih v mesecu. Baje so cene »vesoljske«, programi pa celo »pod-zemeljski«. In ne nazadnje moramo upoštevati, da je danes na beograjskih strehah že okoli 70.000 televizijskih anten, ki čedalje bolj združujejo njihove lastnike pred ekranom televizijskega sprejemnika. Morda je v tem tudi vzrok, da je upadlo zanimanje za muzeje. V Beogradu je namreč 20 muzejev in več galerij, ki v zadnjem času vse bolj samevajo.

CRVENA ZVEZDA : PARTIZAN

Na stadionu JLA se vsako nedeljo zbere na desettisoče ljubiteljev nogometa, ki nadvse temperamentno bodrijo svoje ljubljence na igrišču. Reči moram, da mi nismo niti pol tako »ogreti« za ta šport, kot so na jugu. Največja »borba« je med navijači »Crvene zvezde« in »Partizana«. Zavoljo njih gostinci pretočijo dosti »ljutih«. O njih se govori povsod. Najbolj vneti uporabljajo celo izraze, ki jim menda niti najnovejši srbohrvatski pravopis ni dal domovinske pravice.

Nadvse priljubljena je tudi športna stava, za katero porabijo precej denarja. Zato pa je običajno ob nedeljah zvečer pred zgradbo »Jugoslovanske loterije« videti toliko razočaranih obrazov, ki s polnimi rokami listov športne stave strme v 1, 2 in 0, da spet ostanejo na ničli. Kljub temu pa boste prihodnjo nedeljo med množico opazili spet iste, že znane obraze.

Na trgu Dimitrije Tucovića dominira novi hotel »Slavija«

V poletnih mesecih je v Beogradu še vrsta prijetnih prireditev na stadionu Tašmajdan, letnem gledališču na Topčideru in drugje. Prijetna osvežitev je v zadnjih letih še varijete »Orfeum«, ki vsak mesec pripravi triurni program s priznanimi domačimi in tujimi umetniki, da z njim vsak dan zabavajo razvedrila željne obiskovalce.

Na čevapčiče!

Da so Srbi zelo gostoljubni, ni treba posebej poudarjati. Najraje povabijo na čevapčiče, zakaj to je — lahko rečemo — njihova narodna jed. Dobite jih prav povsod. Tudi v »Prešernovi kleti«, ki sicer nosi slovensko ime in naj bi predstavljala slovensko kuhinjo in vinograde. Žal, tega poslanstva ne opravija, kot bi bilo treba. Menda bo kar držalo, da bi se Prešeren v grobu obrnil, če bi vedel, da so ga toliko »posrbijanili«, kot menijo nekateri Slovenci v Beogradu. Tu nas zastopa še ribja restavracija »Bled«, ki je prav tako slaba kopija našega Bleda in Gorenjske.

»Dolenjci in Belokranjci« v prestolnici

Beograd ima okoli 1200 ulic. Vse te ulice imajo najrazličnejša imena. Precej je tudi slovenskih in verjetno boste presenečeni, če vam povem, da sta na Zvezdari tudi Dolenjska in Belokranjska ulica. Prva večja, druga malo manjša, kot da bi računali po deležu, ki ga ti dve področji zmoreta v celotni jugoslovanski skupnosti.

Kalemegdan – živa zgodovina

Kalemegdan je prijetna izletna točka, ki privablja v svoja nedrja staro in mlado. Zlasti mnogo prijateljev ima med mladimi, zakaj med obzidji nekdanje beograjske trdnjave je več športnih objektov, ki jih mladi pridno uporabljajo. Njegov mir in tišino izrabijo tudi študentje, ko se pripravljajo na zaključne izpite. V Beogradu je namreč okoli 200 raznih šol, akademij in fakultet. Zavo-

TAKOLE RASTE NOVI BEOGRAD

ljo tega ga nekateri imenujejo študentsko mesto. Dvajset fakultet obiskuje okoli 50 tisoč študentov, osnovne in srednje šole pa okoli 150 tisoč učencev. Kalemegdan nudi zavetje tudi številnim mladim parom, ki si na klopcah in v parku ob poslednjih sončnih žarkih, ki se kopajo v gladini Save, pa tudi pozno v noč, šepetajo sladke besede o ljubezni. Vzlic brstenju mladega življenja, ki ga srečujemo na vsakem koraku, pa je tu še grobnica narodnih herojev — tihi in poslednji dom naših najzaslužnejših mož.

Kalemegdan nam pričara tudi kanček zgodovine. Že sama trdnjava pa tako imenovani »Rimski bunar«, globok 35 metrov, potem kula Nebojša in drugi ohranjeni spomeniki nam nudijo neposreden pogled v davno minulost, ko so se morali Srbi dolga stoletja boriti za svobodo in neodvisnost. In ko nam pogled iz teh spoštovanja vrednih zidov poleti tja prek Save na novo mesto, skoraj ne moremo verjeti svojim očem, zakaj tam prek se ustvarja nova zgodovina, zgodovina današnjih dni...

Beograd v svetu

Če bi morali vso dokumentacijo o izgradnji Novega Beograda preseliti na drugo mesto, bi potrebovali najmanj deset železniških vagonov. Toliko je bilo treba popisati papirja in izdelati načrtov, da bo v 15 ali 20 letih na včerajšnjem pesku in trsju ob starem Beogradu in sotočju Save in Donave vzniklo moderno mesto z okoli 200 tisoč prebivalci — **Novi Beograd.**

Doslej so na ta prostor nasuli že okoli 8 milijonov kubičnih metrov peska, največji del pa je pokrit s pol metra debelo plastjo plodne zemlje. Novi Beograd je že oživel. Davno so zrasli veliki stanovanjski bloki Študentskega mesta. Kraj njega je naselje »Tošin bunar« z obrisi prvega dela mesta, kot so si ga zamislili projektanti. V središču bodočega mesta dominira zgradba Zveznega izvršnega sveta.

Razen velikih površin, posipanih s peskom, je že danes moč videti 14 km novih cest in ulic, 116 ha zelenih površin in parkov, dva izvira pitne vode, avtomatsko telefonsko centralo, toplarno, trafo postajo in mnogo blokov visokih stanovanjskih hiš, v katerih že danes živi okoli 30 tisoč ljudi. V gradnji pa so še novi stanovanjski bloki. V njih bodo do 1965. leta zgradili še okoli 20 tisoč stanovanj. Tako bo čez nekaj let v tem novem mestu živelo že okoli 100 tisoč ljudi.

Hkrati s stanovanjskimi hišami so zgradili še vrsto potrebnih objektov. Ob že stoječih treh šolah gradijo še tri. V 24 trgovinah prebivalci že kupujejo prehrambene in gospodinjske potrebščine. Velika samopostrežna trgovina je tudi že odprta, v kratkem pa se ji bo pridružila še samopostrežna restavracija.

Sprehajalci po širokih ulicah med visokimi zgradbami si že danes lahko zamislijo veličino bodočega mesta, ki se s presenetljivo hitrostjo dviga in širi.

NOVI BEOGRAD

Beograd postaja vsak dan bolj znan tudi v svetu. Njegovo ime poneso prek naših meja proizvodi beograjske industrije. Dasiravno tovarniški dimniki ne prekrivajo njihovega horizonta, je Beograd eno najmočnejših industrijskih središč v Jugoslaviji. Industrija je danes vodilna panoga v gospodarstvu beograjske komune, ki je največja v državi. Presenetljivo hitro narašča tudi izvoz, zlasti v kovinski industriji, in računajo, da bo 1965. leta samo beograjska industrija opravila polovico današnjega izvoza vse jugoslovanske industrije.

K sklepanju mednarodnih pogodb nedvomno mnogo pripomore tudi beograjski sejem, ki je že v prvih dveh letih obstoja bil sprejet v Zvezo mednarodnih sejmov. Njegovi izredno moderni objekti in prostori so na razpolago razen gospodarskim prireditvam tudi večjim mednarodnim športnim srečanjem, ki jih je v zadnjem času čedalje več.

Glas o Beogradu so ponesli v svet tudi udeleženci evropskega prvenstva v atletiki in končno se spomnimo še konference neblokovskih držav, ki ji je Beograd minulo leto nudil gostoljubnost. Na tem veličastnem zboru najvišjih predstavnikov 25 držav iz Azije, Afrike, Južne Amerike in Evrope je tekel pogovor o vprašanjih, pomembnih za vse narode na svetu. Zato ime naše prestolnice danes z velikim spoštovanjem izgovarjajo v vsem svetu.

● **Spoštovani bralci!** Še marsikaj bi vam imel povedati o Beogradu, vendar, žal, zmanjkuje prostora. Lahko bi pripovedoval o trgu oziroma »pijaci«, ki je bila septembra tako založena z lubenicami in dinjami, da so za prodajni prostor uporabili tudi ulice, za spanje pa pločnike. Mnogi so namreč pripeljali svoje pridelke celo iz Makedonije in jih po več dni prodajali v glavnem mestu. Zanimivo je tudi to, da je na beograjskem trgu že moč »glihati«.

● Lahko bi vam govoril še o košavi, dolgotrajnem in močnem vetru, ki vsako leto v kasnih jesenskih dneh in prek zime vznemirja prebivalce glavnega mesta, ker divja včasih tudi z brzino nad 100 km na uro; o prometnikih, ki so nekoliko prizanesljivejši kot v Ljubljani, zakaj tu ne uporabijo piščalke za vsak korak mimo »lojtrc«; o šoferjih, ki so pravi mojstri, kajti v zimi po snegu in ledu ni šala voziti po večinoma strmih beograjskih ulicah; in o radovednosti, zakaj če se dva avtomobila »srečata« na prostoru, ki je dovolj velik samo za enega, se krog njiju zbero ljudje prav tako kot v Novem mestu.

● Vidite, tak je Beograd.
● Poln življenja. Duša stva-
● ritev, napredka in dosež-
● kov v socialistični Jugo-
● slaviji.

RIHARD SOPER

Letališče »BEOGRAD« v Surčinu že predstavlja vrata v Evropo

BEOGRAD PORABI v enem letu okoli 90.000 ton zelenjave, 40.000 ton sadja, 25.000 ton krompirja, 23.000 ton mesa, 50 milijonov litrov mleka, 10 milijonov litrov piva, 3 milijone litrov vina, 2,5 milijonov litrov žganja, blizu 5 milijonov litrov brezalkoholnih pijač, 1000 ton cigaret in skoraj 7 milijonov metrov tekstilnega blaga.

+

BEOGRAJCANI porabijo okoli 150.000 litrov vode na dan.

Statuti delovnih organizacij nam bodo pomagali učinkoviteje gospodariti

Ker je razprava o osnutku nove ustave v zadnjem času zajela tudi delovne kolektive in ker je opaziti vse živahnejšo dejavnost sindikalnih podružnic pri organiziranju razprav o osnutku zvezne in republiške ustave, smo obiskali predsednika okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto tov. Avgusta Avbarja in ga zaprosili za kratek razgovor.

— Tovariš predsednik, ali bi lahko za uvod postregli s številnimi podatki o razpravah o osnutku obeh ustav v delovnih kolektivih?

— Sindikalne podružnice v našem okraju so doslej sklicale že 91 razgovorov o osnutku obeh ustav, republiške in zvezne. Največ takšnih razgovorov je bilo v sevniški komuni, kar 21, sledi novomeška z 20 razgovori, nato pa brežiška komuna z 12, trebanjska z 11, črnomaljska z 11, metliška z 10 in videmsko-krška s 5 razgovori. Doslej se je teh razgovorov udeležilo blizu 4500 proizvajalcev v naših delovnih organizacijah ali 66 odst zaposlenih v teh organizacijah. Že v pripravah na te razgovore smo računali, da bomo k razpravam pritegnili približno dve tretjine prebivalcev. Dosedanji uspeh je toliko večji, ker moramo upoštevati, da smo doslej zajeli samo delovne kolektive javnih služb, trgovine, gostinska in manjše obrtne in komunalne delovne kolektive. Razumljivo je, da zaradi narave dela v teh organizacijah nismo mogli k razpravam pritegniti tolikega števila proizvajalcev, kot ga bomo lahko v večjih delovnih organizacijah z urejenim delovnim časom, v katerih se bodo razgovori o osnutku nove zvezne in republiške ustave pričeli v prihodnjih dneh, deloma pa že potekajo. Naj poudarim, da prav v večjih delovnih organizacijah pričakujemo najboljšo udeležbo.

— Kakšna vprašanja se v razpravah o osnutku zvezne in republiške ustave najčešče pojavljajo v delovnih kolektivih?

— Nadvse razveseljivo je dejstvo, da so v vseh delovnih kolektivih brez oklevanja, jasno in odločno najširše načeli predvsem probleme s področja delavskega samoupravljanja in sistema notranje delitve. Tu so diskutanti načeli vrsto vprašanj, ki se pojavljajo zlasti v zadnjih dveh letih vse pogosteje in vse bolj odločno. Hkrati pa bi rad opozoril na štiri po svoje zelo zanimiva vprašanja, ki se kot rdeča nit vlečejo skozi razprave v večini kolektivov. Domala povsod načenjajo problem direktorjev in njihove mandatne dobe, češ zakaj je v novi ustavi mandatna doba za direktorja štiri leta, nato pa se mu lahko še podaljšuje, nasprotno pa v ostalih voljenih organih oba osnutka predpisujeta rotacijo.

Drugo vprašanje je integracija. V delovnih kolektivih vprašujejo, kdo in kako odloča o gospodarskem združevanju, ki je družbeno potrebno in utemeljeno v primeru, da kolektiv za takšno združevanje ni zainteresiran. Mislim, da moramo iskati vzroke za takšna vprašanja v prenaglem in morda tudi malce prisiljenem združevanju, kakršnega je v naših komunah že občutiti. Brez dvoma se bomo težavam te vrste najlaže izognili tako, da bomo pred delovne kolektive razgrnili niz potreb in vzrokov, ki združevanje zahtevajo, se z njimi temeljito o tem pogovorili in ne načenjali tega problema le v ozkem krogu vodstva prizadetih podjetij in morda samoupravnih organov, kot smo to delali doslej.

Vzporedno s tem ni redko vprašanje referenduma. Delovni kolektivi se namreč zelo zanimajo, ali je mogoče izvesti referendum, ki ga osnutka ustave uvajata, čeprav osnutka še nista uzakonjena. Mislim, da je v odgovor obema vprašanjema treba dodati še tole: gospodarsko združevanje ali integracija je za nas edina in nujna rešitev v proizvodnji, zato bi bilo odveč upirati se ji. Še enkrat pa bi rad podčrtal to, da moramo tudi pri združevanju delovnih kolektivov upoštevati demokratične družbene odnose, ki so pri nas s prakso že dolgo uzakonjeni.

V kolektivih javnih služb, zlasti v podružnicah NB in KB, zastavljajo vprašanja o delavskem samoupravljanju in sodelovanju kolektivov pri delitvi dohodka, kar je povsem razumljivo, ker samoupravne pravice v teh kolektivih močno zaostajajo za razvojem ostalih področij. Marsikje so načeli tudi problem mezdnega odnosa, ki ga oba osnutka ustave odpravljata, v delovnih kolektivih pa ugotavljajo, da mezdni odnosi še obstajajo. Ta problem načenjajo z različnimi, često zelo subjektivnimi merili, ki jih je v pravilnikih o delitvi osebnih dohodkov pri nas še precej. Brez dvoma tega ne bosta rešila ne osnutek zvezne ne osnutek republiške ustave, ampak je to še vedno naloga delovnih kolektivov samih.

— Prosimo, da ocenite še dosedanje razprave o osnutku zvezne in republiške ustave v delovnih kolektivih.

— Na splošno so razprave dovolj razgibane, vprašanja, ki so jih načenjali, tudi dovolj pereča, zato bi rekel, da so bile dosedanje razprave zadovoljive. Hkrati pa naj poudarim, da to prav gotovo ne velja za vse razprave. Pogrešamo predvsem poglobljenih razprav o statutih delovnih organizacij, ker bo v bližnji prihodnosti to ena največjih nalog vseh kolektivov. Tu gre za nekakšen dvom, ki ga je treba takoj v začetku odpraviti. Ponekod stoje na stališču, da je v sedanjem razdobju težko pričeti z izdelavo statutov, ker je dosedanja notranja zakonodaja v kolektivih (razni pravilniki in poslovniki) še tako zamotano, da bi bilo treba pričeti popolnoma na novo, drugod pa so mišljenja, da je treba počakati vrsto novih predpisov, ki bodo prišli na osnovi obeh novih ustav in občinskih statutov. Sindikat stoji na stališču, da s pripravljanjem statutov ne smemo odlašati, da se ne bi ponovile enake težave, kot smo jih doživeli zaradi odlaganja pri izdelavi pravilnikov v lanskem letu. Statut delovne organizacije naj bo osnovni notranji zakonski akt delovnega kolektiva, ki bo določil mesto in vlogo delovnega kolektiva in proizvajalca. Vse ostale tehnične podrobnosti pa bo treba izpopolnjevati v pravilnikih in poslovnikih.

KAR NI V USTAVI, NAJ BO V OBČINSKEM STATUTU

Zbora mladih občanov, ki ga je 20. novembra sklicala komisija za predelavo ustav in občinsih statutov pri okrajnem komiteju LMS v Novem mestu, se je udeležilo 140 dijakov in mladincev iz delovnih organizacij. Na tem zboru so mladinci obravnavali določila osnutka zvezne ustave in pregledali tudi nekaj poglavij iz osnutka statuta novomeške občine. Predaval je sekretar okrajnega komiteja ZK Novo mesto inž. Marko Bulc.

Tovariš sekretar je po uvodnih besedah orisal komuno in krajevno skupnost, kakor sta pojmovani v ustreznih poglavjih ustavnega osnutka. Dejal je tudi, da je na osnovi temeljnih določil ustave izdelan občinski statut novomeške občine, ki pa bo moral upoštevati vse to, česar zvezna in republiška ustava nista zaobsegli. Pri tem gre zlasti za posebno vlogo Ljudske mladine kot napredne, vplivne in uveljavljene politične organizacije, katere vloga bi morala biti v teh temeljnih listinah bolj upoštevana. Ni treba iskati področja, na katerem bi lahko srečali mladinca kot enakovrednega in zavestnega graditelja socialističnih odnosov. Z mladim človekom se bomo še velikokrat srečali, najsi bo šlo za rotacijo kadrov, uveljavljanje v upravnih organih in drugje. Neizogibno je dejstvo, da bomo v vrstah ljudi, ki bodo odgovorni za utrjevanje materialne baze — na tem pa sloni tudi materialno uresničenje ustavnih načel — srečali mlade strokovnjake, ki bodo delali s svojimi možgani in tako tudi kot člani Ljudske mladine dokazali, da lahko opravljajo tudi težje naloge.

Sekretar Bulc je potem odgovarjal na vprašanja. Med drugim je precej zanimanja vzbudilo vprašanje finansiranja šolstva in izrednega študija. Prav tako je mladince zelo začudila izjava nekega udeleženca o nepravilnem odnosu TSS »Mirna«, ki svojim vajencem ni zagotovila nobenih pogojev za njihovo izobraževanje in so morali šolanje sami plačevati. Dasiravno v ustavi ni določeno, kako se vajenci izobražujejo in kdo jih vzdržuje med njihovim rednim izobraževanjem, bi morale gospodarske organizacije le najti razumevanje in vsaj deloma prispevati k rešitvi tega problema.

Tudi gluhi so razpravljali o ustavi

Okrajna organizacija gluhih je imela predzadnjo nedeljo posvet, ki sta se ga poleg članov okrajnega odbora udeležila tudi predsednik republiškega odbora GJ tov. Gerže in tajnik ROGJ tov. Fotokar.

Uvodoma so se spomnili mednarodnega dneva gluhih, nato pa je tov. Gerže razlagal osnutek nove ustave in naglasil, da je po tem osnutku zagotovljen položaj gluhega državljana kot invalida. To je velika pridobitev v razvoju socialistične Jugoslavije! Člani te organizacije so oba predosnutka prebrali, v bodoče pa bodo tudi spremljali razprave na njim najprimernejši način — preko tiska.

Iz svoje problematike so izločili posebno vprašanje zaposlitve in priučitve in o njem precej govorili. Nato je republiški tajnik govoril o 29. novembru in ob tej priložnosti nagradil z denarnimi zneski nekatere prizadevne odbornike in člane. Najpotrebnejšim so razdelili za zimsko pomoč nekaj hrane in oblačil kot pomoč okrajnega odbora RK.

Navzoči zastopniki ZB, zdravstva in ostali so v razpravi prispevali k rešitvi nekaterih problemov, hkrati pa je odbor zaprosil vse krajevne babice v okraju, da pomagajo odboru pri popisu vseh gluhih otrok do sedmega leta, ki še niso vpisani v organizacijo. — Člani odbora bodo vsak na svojem območju ugotavljali probleme gluhih in o tem obveščali okrajni odbor te organizacije in varstvene organe pri občinah. Tudi na tem posvetu je bila poudarjena misel, da je skrb za gluhega državljana stvar vse družbe, ne samo organizacije gluhih. -trm-

Položaj žena v luči nove ustave

Na povabilo predsedstva Konference za družbeno aktivnost žena v Novem mestu je v četrtek, 22. novembra, dopoldne v Sindikalnem domu predavala dr. Sonja Kukovec, članica republiške komisije za ustavna vprašanja.

Pradavanja se je udeležilo okoli 50 ljudi, med njimi pretežni del žena in nekaj pravnikov. Dr. Kukovčeva je obravnavala predvsem načela, ki v osnutku ustave določajo vlogo, pravice in dolžnosti žene v naši družbi. Naglasila je, da je ustava iz leta 1945 posebej določala položaj žene, ker do takrat žene niso bile enakopravne svojim moškim tovarišem, zdaj po 17 letih pa to ni več potrebno. Nova ustava ne bo obravnavala posebej žene in njenega položaja v družbi, ker vsi členi ustave veljajo enako za moške kot za ženske. Posebno varstvo, ki ga uživa žena kot bodoča mati, pa je zagotovljeno in določeno z zakonom o delovnih razmerjih.

Ker pa vemo, da so naše žene obremenjene z dvojnim delom — v službi in doma — imajo v praksi manj možnosti za uveljavljanje na področju upravljanja in javnega življenja kot moški. Prav zato je tudi odstotek žena v ljudskih odborih in v organih upravljanja mnogo prenizek v razmerju do moških, saj predstavljajo žene polovico vsega prebivalstva FLRJ.

Da bomo res lahko uveljavili ustavna načela, ki veljajo za oba spola, bo morala družba zaposleni ženi odvzeti del skrbi za družino. Z organizirano akcijo vseh činiteljev in organizacij se moramo zavzeti za gradnjo otroških varstvenih ustanov, obratov družbene prehrane in po potrebi servisov, ki bodo ženam omogočili večje udejstvovanje v javnosti. Žene, ki so v delovnem razmerju, pa imajo po osnutku republiške ustave zagotovljeno možnost, da se v svoji delovni organizaciji zavzemajo za to, da bo le ta vlagala sredstva v gradnjo objektov za njihovo razbremenitev v gospodinjstvu.

Pri sestavljanju občinskih statutov moramo paziti na položaj krajevnih skupnosti, ki bodo v bodoče skrbela za standard prebivalstva, in se boriti za materialno tehnično bazo podružbljenega gospodinjstva.

TEKMOVANJE

Kaj hitro bo za nami že drugi mesec tekmovanja krajevnih organizacij Socialistične zveze v našem okraju. Sedaj so že znani nekateri prvi uspehi krajevnih organizacij iz oktobra in — čeprav en mesec ni veliko, so že na površju nekatere najboljše. »Najboljše« je seveda pogumno rečeno, saj je pred nami še kar pet šestin časa, ki ni opisan in zabeležen.

Okrajni odbor SZDL je ob začetku tekmovanja posebej poudaril, da ne razpisuje tekmovanja zaradi tekmovanja, **temveč zaradi živahnejše in bolj načrtne usmeritve KO v delo.** Vsako delo pa je na zunaj vidno le, če se opiše, zapiše, registrira in — pohvali ter nagradi! Zato so bila razumljivo potrebna nekakšna poročila, ki bi enotno zajemala vse tiste dejavnosti, ki se ocenjujejo. Žal je v nekaterih občinah poročanje slabo. Zato je upravičeno vprašanje: ali smo res tako skromni, da ne zapišemo kar smo naredili? Marsikje gre verjetno bolj za to, da sekretar KO nima časa zabeležiti dela članov, blagajnik ne utegne sešteti članarine in predsednik pozabi povedati, koliko dela je opravil odbor, da je pripravil to in ono. Vse to pa seveda le škoduje pri uvrstitvi KO v vrsto tistih, ki se bodo potegovali za tri občinske in pet okrajnih nagrad. Tako »pomanjkanje časa« je seveda neopravičljiva napaka do dela članov, ki je v tem času izredno razgibano.

Iz bežnega pregleda dospelih poročil nekaterih občinskih odborih je razvidno, da sta v oktobru bili v ospredju predvsem dve tekmovalni točki: **razprava o ustavi in priprave na krajevne konference.** O obeh naš tednik tudi sicer redno poroča od vsepovsod, nič pa ne de, če pogledamo to delo tudi skozi pravilnik o tekmovanju. Obe točki imata namreč dokaj visoko gornjo mejo v dosegljivih točkah, kar ni brez pomena!

Kaj pravijo v Beli krajini

V Črnomlju menijo (razvrstitve še niso naredili), da je med prvimi vsekakor KO Adlešiči; tudi so bile javne razprave o ustavi še posebno dobre glede vsebine in udeležbe. Tudi priprave za krajevno konferenco so potekale v redu. Čisto blizu so Adlešičanom Dobličani, pa Črnomaljci in drugi. V Črnomlju opažajo predvsem temeljite priprave na krajevno konferenco, kakršnih še ni bilo. V Petrovi vasi in Rožnem dolu je SZDL dobila precej novih članov. Na Vinici in v Dragatušu so sredi priprav za lastne prostore KO SZDL in drugih družbenih organizacij in društev. Tako torej v Črnomlju.

BREŽICE

se ponašajo v oktobru predvsem s krajevno organizacijo v Cerkljah ob Krki. Ta je organizirala zelo dobro ustavno razpravo. **Med najpomembnejše uspehe pa sodi vsekakor pridobitev novih 157 članov, kar je doslej edinstven primer.** Predvolilne sestanke s članstvom po podružnicah so izvedli posebno uspešno, pobrali pa so tudi že 100% članarino za to leto. Skupno z drugimi so uredili družbeni prostor ter zanj kupili stole, mizo in peč, drugo pa še pride (pravijo). Tik za njimi so člani SZDL Brežice-mesto, Pečice, o delu SZDL v Jesenicah na Dol. pa smo pisali že zadnjič.

Je res tako težko poročati o uspehih?

V novomeški občini je zaškripalo s poročanjem. To je pomembna ovira ravno zaradi tega, ker je delo za nekaj mesecev nazaj težko ugotavljati, še težje pa ocenjevati! Ocenjevati pravimo zato, ker pri občinskih odborih SZDL posebne skupine vsak mesec sproti ocenjujejo opravljeno delo. **V Vidmu-Krškem** so za to delo celo razširili članstvo v občinsko organizacijsko-kadrovski komisiji in pomagajo vsi njeni člani sproti vsak mesec 2 ali 3 KO z nasveti, pri sestavi poročil in delu. Temu so se priključili še vsi člani občinskega odbora, posebej še člani izvršnega odbora — in ni zlomek, da ne bi šlo!

Že samo ta bežen pogled na nekatere krajevne organizacije kaže, da bo tekmovanje lahko resnično šola za kadre v SZDL. Če hoče predsednik organizirati delo v odboru, mora o tem delu vsak dan več vedeti. Zato se seveda večkrat posvetuje s člani — in že je tu prvi korak k načinu dela, ki ga tekmovalni sistem zelo visoko vrednoti. Stik s člani je seveda mogoč tudi prek vseh drugih oblik; našemu glasilu je v njem namenjena precejšnja vloga. Marsikje so tudi spoznali, da je pisana beseda v glasilu krajevne organizacije velik pripomoček pri delu.

Še veliko takih in podobnih ugotovitev bi lahko našteli. Vsem pa je skupno eno: **tekmovanje ni samo sebi namen!** Žal brez reda tu ne gre, zato naj bi se odbori KO SZDL zamislili povsod tam, kjer še niso ničesar razpravljali o tem s članstvom. Verjetno izvoljen sekretar KO nima pravice omalovaževati dela članov s tem, da ga ne zapiše! V rubrikah zbirnih poročil, ki jih izpolnjujejo občinski odbori, je žal še veliko rubrik praznih. In ni več daleč čas, ko bo za nami že ena tretjina tekmovanja! Razen tega teko v krajevnih organizacijah prav zdaj zadnje priprave za novo obdobje dela z novimi odbori.

Prva poročila res ne povedo veliko, so pa opozorilo, namig, izkušnja. Uporabimo dobre povsod in izognimo se slabih — pa bo spet dosežen eden izmed namenov tekmovanja. Vzporedno z napori, ki jih člani vlagajo v delo, pa se pogovorimo še o tem, kdo bo o tem tudi kaj napisal. Pisana beseda gre daleč naokoli, vsekakor pa veliko dlje kot izgovorjena!

TEKMOVANJE

NOVOST

Dolenjske založbe

TONE SELIŠKAR:

● JADRA NA ROBU SVETA

ŽIVAHNO IN NAPETO PISAN MLADINSKI ROMAN O MORJU IN POMORŠČAKIH. ILUSTRACIJE A. MAVEC.

CENA 790 DIN

DOBITE V KNJIGARNAH

OBVESTILO DOPISNIKOM IN BRALCEM

Skoraj iz vseh občin smo v soboto in nedeljo dobili še kup novih dopisov, ki pa jih zaradi predčasnega zaključka današnje številke nismo mogli več upoštevati. Objavili jih bomo prihodnji četrtek!

UREDNIŠTVO

Potek priprav in letnih konferenc krajevnih organizacij SZDL v sevniški občini

Tolmačenju osnutkov zvezne in republiške ustave v naši občini se je pridružila še druga, nič manj pomembna dolžnost: letne konference krajevnih organizacij SZDL.

Občinski odbor SZDL Sevnica je, zavedajoč se velikega pomena letnih konferenc, slednje temeljito pripravil. Izvršni odbor je imel skupaj z organizacijsko kadrovsko komisijo 2 seji, kjer so se o vsebini in nalogah konferenc pogovorili in si porazdelili delo. Nekateri člani so, žal, zaradi preobremenjenosti ostali zgolj pri obljubah, vsa teža dela pa je zato padla na ožji krog ljudi. Kljub temu so bile priprave na letne konference vsa[illegible] večini organizacij dobre, resne in temeljite. Nadvse pomembna je ugotovitev, ki so jo povsod izluščili že v pripravah da mora Socialistična zveza izpremeniti oblike in metode svojega dela in jih prilagoditi napotilom V. Kongresa SZDL in statutu ter vsebini osnutka republiške in zvezne ustave.

■ **V krajevni organizaciji Sevnica** so bile priprave na letno konferenco dobre in uspešne. Že pred konferenco so si člani odbora delo porazdelili, dokončno so se pogovorili o pobiranju članarine, zlasti pa so poudarili, da mora Socialistična zveza prestopiti tudi prag delovnih organizacij in se v bodoče bolj in resneje ukvarjati z gospodarskimi problemi.

■ **V krajevni organizaciji Radna** so ugotovili, da so se v preteklem obdobju živo zanimali za komunalno ureditev kraja in dosegli pri tem lepe uspehe. Na Radni je še vedno nujno potreben prostor, kjer bi se lahko prebivalci shajali in razvijali delo družbenih organizacij. Razpravljali so o slabem stanju cest, zlasti o republiški cesti Radeče–Videm-Krško, ki skoroda ni več prevozna. Izrazili so mišljenje, da bi morali kanale pod republiško cesto pri Logu čistiti cestarji in ne prebivalci, ki so bili doslej v to prisiljeni, da so preprečili poplave. Predlagali so, naj bi se v bodoče občinski odborniki in drugi funkcionarji kadar pripravljajo karkoli na njihovem področju, prej posvetovali s krajevnim odborom in odborom SZDL ter ostalimi krajevnimi predstavniki.

■ **V Boštanju** so v pripravah ugotovili, da je v občinski upravi preveč uslužbencev in so zahtevali pojasnilo. Poudarili so, da so pri gradnji vodovoda dosegli precejšnje uspehe, čeprav so od ljudskega odbora dobili le skromno pomoč. Želeli so, da bi jim bila odobrena dotacija ali kredit iz vodnega sklada. Letna konferenca bo v nedeljo, 9. decembra, ob 7.30, ker so nekoliko zamudili s pripravami.

■ **V krajevni organizaciji Podvrh** so razpravljali predvsem o elektrifikaciji. Menili so, da jim ljudski odbor pri tem nudi premalo pomoči. V prostorih nekdanje šole bodo uredili sobo za družbene organizacije. Ko so razpravljali o davčni politiki, so bili mišljenja, da so se davčne obveznosti na njihovem področju zvečale, čeprav so jim prej zagotavljali, da bodo manjše.

■ **V Lončarjevem dolu** se je razprava sukala največ okoli poti in plazu, ki jim povzroča nemajhne skrbi. Prebivalci so bili mišljenja, da bi jim pri odvozu plazne zemlje lahko pomagala kmetijska zadruga Sevnica.

■ **V Budni vasi** so sklenili poživiti delo krajevne organizacije, saj je bila nekdaj najdelavnejša v občini. Sedanjemu mrtvilu je kriv deloma tudi občinski odbor SZDL, ki je imel z njimi premalo stikov. Razpravljali so o slabih poteh in o elektrifikaciji naselja Brunk ter poudarili, da bi moral občinski ljudski odbor imeti za oboje več razumevanja.

Primerne priprave so bile tudi v ostalih krajevnih organizacijah. Nekoliko manj aktivni so bili na Velikem Cirniku, Kalu, Pokleku in na Blanci, vendar lahko tudi v teh organizacijah pripravijo kljub temu dobre letne konference.

Dobrim pripravam so povsod sledile tudi vsebinsko bogate konference. Razprave so se sicer res mudile največ okoli lokalnih problemov, vendar pa so občani načenjali tudi druga pomembnejša vprašanja, zlasti s področja ustave. Vodstva so bila povsod pomlajena, povsod je v nove odbore izvoljenih precej novih članov. Na konferencah so največ razpravljali o najbolj perečih problemih. V naši občini je bilo doslej že 15 letnih konferenc, **kot prvi sta jih organizirali krajevni organizaciji Studenec in Drožanje, sledile pa so organizacije Razbor, Vitovec, Malkovec, Križ, Krmelj, Tržišče, Sevnica, Breg, Loka, Murnice, Orehovo, Kompolje-Šmarčna in Bučka.**

D. B.

Prosimo vas za pomoč!

Grafikon o nakladi glasila Socialistične zveze delovnega ljudstva našega okraja je sam na sebi precej zgovoren. Pravzaprav se nam ob njem kar samo vsiljuje vprašanje:

»Ali je res tako težko doseči 20 tisoč izvodov Dolenjskega lista na teden?«

Je — in ni! Težko bo uresničiti našo dolgoletno željo, če bi ostala uprava in uredništvo lista v naporih za razširitev domačega tednika osamljena. Precej truda in stroškov smo vložili zadnja leta v razvoj glasila SZDL našega okraja; delo seveda ni bilo zaman, saj smo resnično lahko veseli lepe naklade in razširjenosti lista, ki je prodrl v zadnjo vasico po Beli krajini, Dolenjskem in drugod po Spodnjem Posavju. Naloga pa je prav lahka, če jo pogledamo v tej luči:

krajevne organizacije Socialistične zveze prav zdaj vneto tekmujejo s pestro, vsestransko dejavnostjo. Obveščenost občanov, stiki organizacije s članstvom, dobro delo sekcij in podružnic — vse to je sestavni del rednega delovanja Socialistične zveze, obenem pa tudi tekmovalni program. Mar ni prav, da pri tem izkoristimo vse priložnosti, ki se nam ponujajo za boljši način dela, hkrati pa tudi za dosego novih priznanj v tekmovanju? Odstotek števila članov SZDL, ki so naročeni na Dolenjski list, je pri tem ena izmed možnosti, da našo krajevno organizacijo postavimo v tekmovanju na pravo mesto!

Zato prosimo vodstva vseh krajevnih organizacij SZDL v okraju, da povabijo v vrste naročnikov Dolenjskega lista tiste svoje člane, ki doslej našega tednika še ne prejemajo na svoj naslov! Naročilnice imajo občinski odbori SZDL oziroma že tudi krajevne organizacije SZDL. Prosimo, pošljite nam čimprej pravilno izpolnjene in od novih naročnikov podpisane naročilnice — že prihodnji teden bomo začeli novim naročnikom pošiljati Dolenjski list na njihov domači naslov!

Kakor že vrst let, pa tudi letos v tej akciji spet sodelujejo uslužbenci vseh naših pošt. Pravtako imajo naše naročilnice in še posebna pisma, ki jih bodo prihodnje dni razdelili vsem tistim družinam in posameznikom v okraju, ki doslej našega tednika še ne dobivajo na svoj naslov! Današnjo številko bodo hkrati brezplačno prinesli vsem tistim občanom, ki jim je namenjeno tudi posebno pismo našega lista — vabilo za naročilo na Dolenjski list. Zato prosimo tudi vse pismonoše, da bi nam čimprej poslali izpolnjene naročilnice in tako pomnožili število rednih bralcev Dolenjskega lista!

Naloga torej ni težka: V DECEMBRU BI RADI ZBRALI VSAJ 1.300 NOVIH NAROČNIKOV, pa bo redna tedenska naklada našega lista dosegla številko 20.000.

Bralcem našega lista

Vsem bralcem Dolenjskega lista, fantom in dekletom, posebno pa domačim, pošiljajo lepe pozdrave za praznik republike fantje, ki služijo vojaški rok v Šibeniku: **Ivan Bradač** iz Trebče vasi, **Ivan Dragovan** iz Lokvice, [illegible] Predovič iz Hrasta, **Viktor Kajba** iz Brestanice in **Julče Gorenjc** iz Škocjana.

Vojaki čestitajo

Dolenjski fantje **Ciril Poljanc** iz Sp. Vodal, **Alojz Zveglič** iz Zabukovja, **Alojz Blažič** z Otočca, ki so pri vojakih v Kumrovcu, čestitajo za dan republike vsem znancem in prijateljem, domačim pa pošiljajo lepe pozdrave.

Šentjernejski fantje

Fantje iz okolice Šentjerneja, ki služijo vojaški rok na romunski meji, pozdravljajo za dan republike vse domače, sorodnike, fante in dekleta in jim želijo prijetno praznovanje! **Jože Pavlin, Franc Pavlin in Ivan Gorenc.**

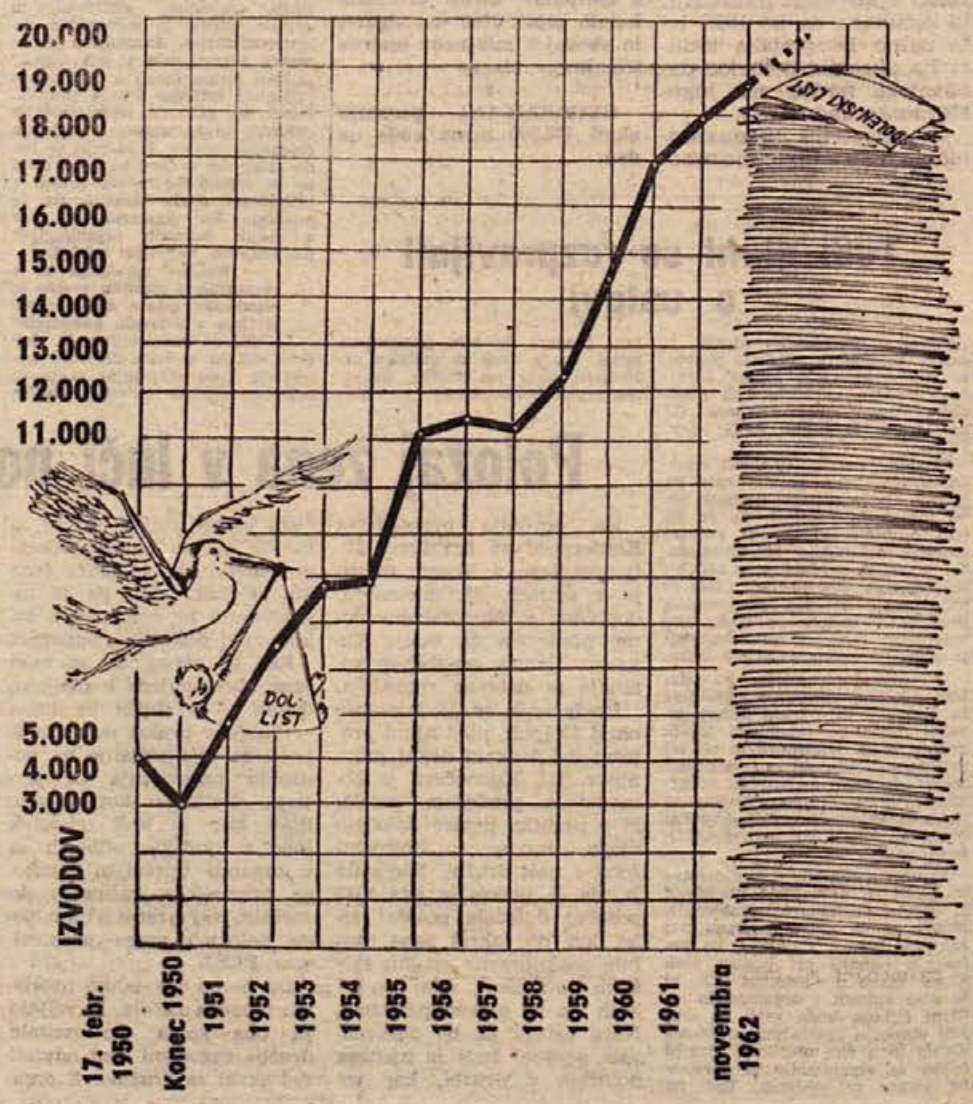

KRI - rešilno zdravilo

Specialista za ginekologijo in ženske bolezni ter šefa transfuzijske postaje v novomeški bolnišnici tovariša dr. Ljuba Kretiča smo prosili, da je odgovoril na nekaj vprašanj v zvezi s krvodajalstvom v našem okraju:

Tovariš doktor, kako poteka letošnja akcija prostovoljnega oddajanja krvi na vaši transfuzijski postaji za potrebe novomeške bolnišnice? Ali so potrebe po krvi večje kot imate prijav krvodajalcev?

Letošnjo akcijo prostovoljnega krvodajalstva je transfuzijska postaja skupaj z občinskim odborom RK predvidela na osnovi uspehov v preteklih letih in na osnovi potreb bolnice. V preteklih dveh letih se je namreč vabilu odzvalo od 1500 do 1800 prostovoljnih krvodajalcev, za letošnje leto pa smo predvideli okrog 2000 krvodajalcev. S tem bi namreč krili potrebe naše bolnice (okrog 500 litrov krvi letno).

Že med letom pa nam je majhen odziv pokazal, da zastavljene naloge ne bomo izpolnili; tik pred koncem leta namreč ugotavljamo, da se je letos odzvalo vsega le nekaj nad 900 krvodajalcev ali le polovica pričakovanih. Razumljivo je, da je zato seveda velik primanjkljaj krvi v bolnici.

Iz poročil naših dopisnikov in iz raznih vprašanj, ki prihajajo s terena vidimo, da ljudje marsikje še ne razumejo pomena krvodajalstva. Precej je tudi izmišljenih in zlonamernih govoric, da »kri izvažamo za devize« in pod. Prosimo, povejte v kratkem, kako je z odvzemom in porabo krvi, ki jo dobi vaša transfuzijska postaja?

O izvažanju krvi iz naše ustanove v druge republike, v druge države — isto velja tudi za vse druge transfuzijske postaje — ni govora! V Sloveniji imamo centralno ustanovo za transfuzijsko službo Zavod za transfuzijo v Ljubljani. Ta zavod s svojimi mobilnimi ekipami odvzema kri po naši republiki na tistih področjih, ki jih ne zajamejo teritorialne transfuzijske postaje. Prvenstveno oskrbuje s krvjo zdravstvene ustanove v Ljubljani, iz presežkov pa dopolnjuje manjkajoče količine krvi transfuzijskim postajam. To pa je tudi edina oblika »prodajanja« krvi v republiki. Ker pa so potrebe zdravstvenih ustanov velike, Zavodu ni vedno mogoče poslati dovolj manjkajoče krvi.

Kri, ki jo pri odvzemu konzerviramo z dodatkom konzervirajoče tekoče mešanice, je tudi pri najboljšem čuvanju v celoti uporabna za bolnike le dva tedna. Čez nekaj krvi po tem času še ostane, se porabi za izdelovanje tekoče plazme. Pri tem postopku se odločijo krvne celice (rdeča in bela krvna telesca, krvne ploščice) in tako dobljena plazma se lahko ohrani do šest mesecev.

Pri preskrbi zdravstvene ustanove pa ni važna samo količina krvi, pač pa v enaki meri izbor krvi po krvnih skupinah: znano je, da ima vsak človek eno naslednjih krvnih skupin: O, A, B, AB — poleg tega pa še vrsto drugih podskupin, od katerih pa pri dajanju krvi upoštevamo zaenkrat samo Rh faktor. Tega lahko človek ima (v tem primeru je pozitiven) ali pa ga nima (je negativen). Ker moramo imeti pri vsaki skupini krvi na zalogi Rh pozitivno in Rh negativno kri, mora biti stalno na razpolago kri iz 8 skupin.

Kje vse uporabljamo kri? Znano je, da težko ponesrečenega človeka reši večkrat le takojšnja transfuzija krvi. Pri tem pa je količina, ki jo odda en krvodajalec (1 ali 2 oz. 3 dcl) mnogo premajhna. Da je pomoč učinkovita, so pogosto potrebne dosti večje količine krvi, nad 2 ali 3 litre. To pa je toliko, kot jo dobimo pri 10 do 15 krvodajalcih. No, prav tem požrtvovalnim krvodajalcem se lahko marsikatera mati zahvali za življenje. Pri komplikacijah, ki nastopijo v zvezi z materinstvom, je kri prav tako kot pri poškodbah rešilno sredstvo. Vendar pa nesreče in komplikacije pri porodih predstavljajo samo del primerov, pri katerih je potrebna transfuzija krvi. Pri vsaki težji operaciji je potrebno že med operacijo dovajati kri. Takih operacij pa je z napredkom zdravstvene službe vedno več.

Manj znano je, da je kri potrebna tudi takim bolnikom, ki se niso ponesrečili in niso bili operirani: to so bolniki z boleznijo krvi, jeter, ledvic, presnove, kjer transfuzija odločilno podpre zdravljenje in ga skrajša.

Kaj pa plazma? Brez plazme ni učinkovitega zdravljenja huje opečenih ljudi. Prav tako tudi pri prehrambenih motnjah novorojenčkov pogosto le plazma reši življenje.

Ali lahko dobi Vaša bolnišnica po potrebi kri tudi iz Ljubljane ali pa ste vedno navezani samo na svojo transfuzijsko postajo? Kako delate v bolnišnici, če krvi ali plazme zmanjka?

Že prej sem omenil, da skuša zavod v Ljubljani iz svojih viškov nadoknaditi manjkajočo kri v bolnicah. — Te možnosti pa ni vedno. Če transfuzija ni takoj nujno potrebna, počakamo pač, da dobimo potrebno kri. S tem se zdravljenje zavleče, v nujnih primerih pa smo prisiljeni dati drugo krvno skupino, kar pa nikakor ni priporočljivo. — Znano je, da se je izjemoma transfundira kri skupine O tudi ljudem drugih krvnih skupin. Možnosti te zamenjave pa so seveda le omejene.

Kaj želi kolektiv transfuzijske postaje v Novem mestu sporočiti delovnim kolektivom glede nadaljnjih prijav za prostovoljno krvodajalstvo?

Kolektiv transfuzijske postaje in občinski odbor RK želita ponovno poudariti važnost rednega prihajanja krvodajalcev v čim večjem številu. Kri je namreč rešilno zdravilo, ki ga je mogoče dobiti le pri tistih zavednih ljudeh, ki s ponosom nosijo naziv prostovoljnega krvodajalca.

Dr. Ljubo Kretič: »Delovni kolektivi nam lahko z discipliniranim sodelovanjem in pripravljenostjo svojih članov pomagajo rešiti prenekatero življenje — kri je rešilno zdravilo!«

KRVODAJALCI V PRETEKLEM TEDNU

Pretekli teden so na novomeški transfuzijski postaji darovali kri: **Martina Ajdišek, Cvetka Vovk, Ciril Jarnovič, Rezka Šuštaršič in Jožefa Može** iz podjetja »Standard« v Novem mestu; **Ana Zdravje, Stane Okleščen, Jože Povše, Marija Jenič** iz Zdravstvenega doma Novo mesto; **Martin Smrekar, Štefan Bradač, Ivan Jakše, Olojz Okleščen, Rudolf Saje in Jože Bobič** iz Industrije motornih vozil v Novem mestu.

Vsem navedenim gre zahvala vse naše javnosti, posebno pa se jim zahvaljujeta za plemenito dejanje vodstvo transfuzijske postaje v Novem mestu in okrajni odbor Rdečega križa.

Vabimo člane ostalih kolektivov, da se vključijo v krvodajalsko akcijo!

France je pa ribe lovil...

Kje so meje izsiljevanja bolniškega staleža nekaterih brezvestnih delavcev in uslužbencev?

Zlasti v tem letu lahko trdimo, da je bil sleherni zavarovanec, bodisi na sestankih delovnih organizacij ali preko našega lokalnega lista seznanjen z uspehi, doseženimi na področju zdravstva, problemi te službe in velikimi sredstvi, ki jih daje družba za zdravstveno zaščito zavarovancev. Veliko je bilo govora o neracionalnem in čezmernem trošenju sredstev zdravstvenega zavarovanja. Na vseh sestankih so bili zavarovancem pojasnjeni novi predpisi s področja zdravstvenega zavarovanja, ki omogočajo, da sleherni zavarovanec kot upravljavec nadzoruje trošenje sklada zdravstvenega zavarovanja. Vsem je znano, da prispevajo zavarovanci v ta sklad kar 35 odstotkov sredstev od svojih osebnih dohodkov. Zato nam ne more biti vseeno, kako uporabimo okrog milijardo 700 milijonov dinarjev na leto samo za zdravstveno zavarovanje in okrog dve milijardi dinarjev za dolgoročne dajatve (pokojnine in otroške doklade)! Mnogi zavarovanci so pokazali pravilen odnos do teh sredstev Na zadnjih zborih zavarovancev so na primer večkrat poudarjali: **»Že deset let ali več plačujem bolniško blagajno, pa še nikoli nisem izkoristil dinarja. Nekateri pa znajo to na debelo izrabljati.«** Te ugotovitve so točne. **Bolniški stalež izsiljujejo največkrat tisti, ki jim ni mar za družbena dogajanja in sestanke, na katerih se obravnavajo problemi v zvezi z zdravstvenim in socialnim zavarovanjem. Ugotovitve bomo podkrepili s primeri.**

☐ IZSILJENI MILIJON

Jože Vavpič iz Brestanice, zaposlen v rudniku Senovo, je v zadnjih letih pogosto menjal več zdravnikov v Zdravstvenem domu na Senovem, v Vidmu-Krškem in celo v Brežicah. To je delal zato, da je lahko izrabljal pravico do bolovanja, hkrati pa se je potegoval za invalidsko upokojitev. V ambulante je vedno prihajal z drugimi bolezenskimi težavami. Neštetokrat so ga poslali na specialne preglede. **V zadnjih letih je bil kar desetkrat v bolnišnicah,** kjer naj bi ugotovili, kaj mu je dejansko. **Razen tega je bil trikrat v zdraviliščih.** Lani in letos je bil skupaj **270 (!) dni na bolniškem dopustu. Vse to je samo socialno zavarovanje veljalo več kot milijon dinarjev.**

Medicinske in strožje preiskave pa so Vavpiča pokazale v povsem drugačni luči. Neprestani pacient si je pogosto naredil razne znake bolezni, zaradi katerih so ga zdravniki napotili na vedno nove preiskave. Kljub temu pa je invalidska in zdravniška komisija ugotovila, da je za delo sposoben ter bi se moral javiti na delovnem mestu že 11. septembra 1962. Na delo ni prišel, ampak je vložil pritožbe pri višjih organih (te pošilja še danes), navajal izmišljene podatke in žalil zdravnike, ki so se že prepričali o njegovi nepoštenosti. Zadnja ocena zdravniške komisije v Brežicah je bila:

»Zavarovanec pretirano izkorišča zdravstvene usluge. Hoče dokazati, da je nezmožen za delo, medtem ko izvidi kažejo nasprotno.«

Vavpič je škodo povzročil tudi svojemu podjetju in kolektivu. Ker je predčasno zapuščal delovno mesto, se je poškodoval parni kotel za centralno kurjavo v separaciji. Škoda znaša okrog 400

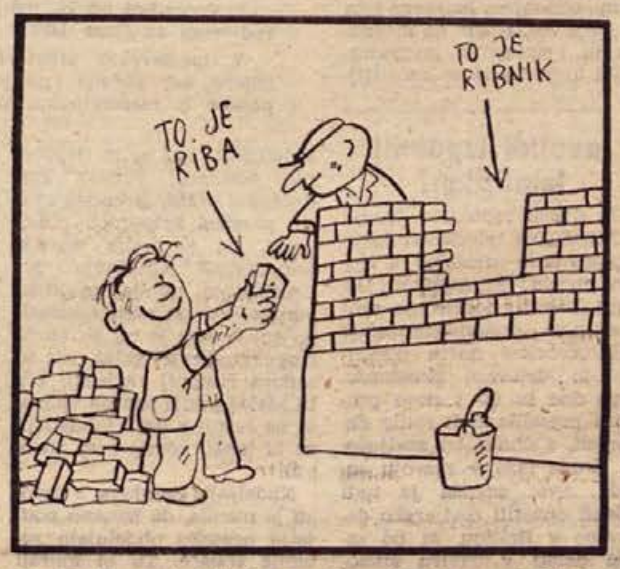

☐ PACIENT JE LOVIL »RIBE« ...

Franc Fink, delavec pri SGP Pionir v Novem mestu, je v bolniškem staležu že od 18. decembra lani. Čeprav mu družba daje nadomestilo za osebni dohodek (ima TBC), kaj rad krši bolniški red, ter ne upošteva navodil za zdravljenje. Često zaužije čezmerne količine alkohola, kar močno zavira zdravljenje. Ne more se sprijazniti s potrebo zdravljenja, ampak »hoče« delati. V ta namen samovoljno izbira delo in si ustvarja zaslužek. Zgodilo se je, da je ves dan opravljal zidarska dela pri Jožetu Cvelbarju v Dol. Kamencah in pri Marjanu Ilerju na Vrhu pri Ljubnu. Ko je kontrolor socialnega zavarovanja spraševal Finkovo ženo, naj pove, kje je mož, je trdila, da lovi ribe. »Te ribe« pa je Fink lovil pri zidanju. Ženi seveda ni šlo v glavo, zato je obtožila vaščane, da so izdali njeno »poštenost«.

☐ ALKOHOL, PRIJATELJ IZSILJEVALCEV

Tudi **Ludvik Bon,** delavec v IMV Novo meseto, ter **Slavko Cvelbar** iz Dol. Prekope, delata zdravnikom težave. Oba kršita bolniški red in zavlačujeta zdravljenje zaradi uživanja večjih količin alkoholnih pijač.

Primeri nas opozarjajo, da je treba več budnosti pri trošenju družbenih sredstev v zdravstvene namene. Ponovno se kaže potreba po večjem sodelovanju med delovnimi organizacijami, zdravstveno službo in socialnim zavarovanjem. Le na ta način bo mogoče pravočasno preprečiti zlorabe in neupravičeno trošenje sredstev. V interesu vseh je, da se borimo proti vsem, ki izsiljujejo bolniški dopust, kršijo bolniški red in s tem povzročajo družbi veliko škodo. Proti kršilcem je treba uvesti kazenski postopek in zahtevati, naj poravnajo škodo, ki jo zaradi njihovega nesramnega izkoriščanja trpi družba. Izrabljanje proste izbire zdravnika kaže predvsem Vavpičev primer. Zakaj zdravstveni domovi od takih nasilnežev ne zahtevajo celotne medicinske dokumentacije od ambulante, v katerih se je »staležnik« že zdravil? Čemu nasedajo praznim izgovorom in lažem, neutemeljenim trditvam in podobnim stvarem, s pomočjo katerih si nekateri zavarovanci lastijo pravico nekakšnega prioritetnega reda v bolniškem staležu?

Odprimo oči! Prav bi bilo, da bi primere obravnavale tudi gospodarske organizacije na sindikalnih in drugih sestankih. **Rudi Hrvatin**

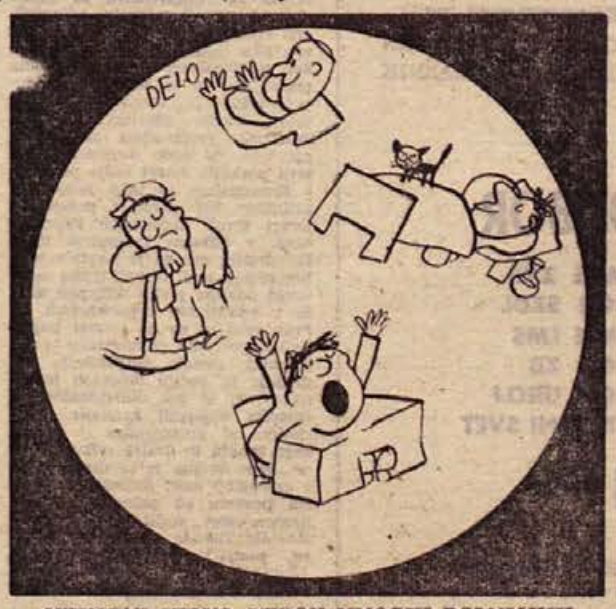

NEVARNI VIRUS, VZROK MNOGIH BOLNIŠKIH IZOSTANKOV...

PLEMENITO: 119 litrov krvi podarjene v črnomaljski občini!

Občinski odbor Rdečega križa v Črnomlju je predvideval v letnem planu, da bo dalo kri 300 občanov. Na oddajo krvi pa je prišlo 417 občanov, od teh je bilo 36 zaradi bolezni odklonjenih, 381 občanov pa je oddalo 119 litrov krvi. Krvodajalci so prihajali iz oddaljenih krajev. Člani ekipe, ki so odvzemali kri, so bili naravnost presenečeni, da so bili krvodajalci tako disciplinirani. Odvzem krvi je bil v Črmošnjicah, Semiču in Črnomlju. Čeprav v Črnomlju niso imeli posebne slačilnice in so čakali na odvzem krvi na hodniku v dokaj hladnem vremenu, je prevladoval takšen red, kakršnega si človek težko zamisli. Z dobro voljo in dobrohotnim nasmehom so čakali v dolgi vrsti samo zato, da bodo rešili življenje sočloveku.

Občinski odbor RK Črnomelj se vsem, ki so oddali kri, za njihovo požrtvovalnost in dragoceno kri prav iskreno zahvaljuje.

Čemu zastoj v drugem polletju?

20. novembra je OLO razpravljal o gibanju gospodarstva do četrtega tromesečja in o programu turističnega razvoja v okraju

Ko so odborniki obeh zborov OLO na 31. skupni seji obravnavali poročilo o izpolnjevanju letošnjega gospodarskega plana v prvih devetih mesecih, so ugotovili, da je dinamika v zadnjem obdobju občutno popustila. To je imelo za posledico, da smo namesto 75% ob koncu septembra dosegli le 71,8% dohodkov po letnem gospodarskem planu, pri tem pa so osebni dohodki hitreje naraščali kot proizvodnja.

Po stanju na žiro računih so posamezne gospodarske panoge takole uresničile letni plan celotnega dohodka: industrija in obrt 75,6%, kmetijstvo in gozdarstvo 78,4%, gradbeništvo 79,9%, promet 67,7%, trgovina 59% in gostalinstvo 62,2%. Če pregledamo še podatke o uresničitvi proizvodnih nalog, vidimo, da je industrija v treh tromesečjih dosegla proizvodni plan s 71,6%, kar je v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta za 10% več. Glede na možnosti in priporočila gospodarskim organizacijam industrijske panoge bo ta plan ob koncu leta po vsej verjetnosti 100-odstotno izpolnjen. V kmetijstvu je stvar bolj pereča. Kljub dobremu akcijskemu programu je bil plan jesenske setve v pogodbeni proizvodnji uresničen le s 75%. V tem letu pa se je povečala lastna proizvodnja kmetijskih zadrug in družbenih posestev. Vendar ima družbeni sektor premalo svojih površin. Priporočilo OLO pravi, da je treba resneje obravnavati vprašanja podružbljanja zemlje in proizvodnje. V zvezi z reorganizacijo gozdarstva je bil po burni razpravi sprejet sklep, naj se zadeva čimprej razjasni, ker bi zavlačevanje znatno vplivalo na zastoj v lesni industriji, ki bi lahko ostala brez surovin.

Nadaljnja razprava o izvozu je menila, da izvozna podjetja preozko obdelujejo zunanje tržišče. Tu bi morali proučiti sleherno možnost izvoza, ki bi lahko zaobsegel tudi manjša industrijska in obrtna podjetja. Resda izvozni plan, ki smo ga v prvih devetih mesecih uresničili z 80,2%, govori o veliki opravljeni nalogi našega gospodarstva, vendar se s tem še ne moremo zadovoljiti in pričakujemo lastne spodbude gospodarskih organizacij.

Glede na zastoj, ki je nastal v proizvodnji v drugem polletju, je OLO ponovno priporočil gospodarskim organizacijam, naj do novega gospodarskega leta vložijo največje napore, da bodo lahko zadovoljivo opravile vse planske naloge. Priporočila med drugim nalagajo delovnim kolektivom, naj bolj izkoristijo proizvodne in storitvene zmogljivosti v industriji, obrti in kmetijstvu. Investicijska politika naj ne bo samo zadeva ene gospodarske organizacije, ampak naj se rešuje v okrajnem merilu, ker se da z združenimi sredstvi prej doseči namen. Odborniki so dodali, da bi morali skladno s tem reševati tudi vprašanje gospodarske integracije. Združevanje podjetij, bi moralo temeljiti predvsem na ekonomskem računu, se pravi, naj bi ne bilo samo formalno, ampak bi moralo zagotoviti uspešnejši razvoj panoge, v okviru katere bi se podjetja spajala. Ob vsem tem se pojavlja tudi vprašanje planiranja. Podlaga za sleherni enoletni ali perspektivni program gospodarske organizacije bi morali biti točni podatki, dostopni upravnim organom ob vsakem času. Šele na ta način bo možno izdelati najbolj ustrezen plan in po njem delati.

Razstava urbanističnega programa Novega mesta

Od 27. novembra do 7. decembra bo v Domu JLA v Novem mestu vsak dan od 9. do 17. ure odprta razstava urbanističnega programa Novega mesta. Prebivalci si lahko ogledajo razstavljene načrte, ki prikazujejo program urbanističnega razvoja naselja Novo mesto v navedenih dneh. 27. novembra ob 16. uri in 4. decembra ob 16. uri bodo v razstavnih prostorih strokovnjaki občanom pojasnjevali zamisli urbanistov. Ker razstava nadomešča javno razpravo, pozivamo prebivalce Novega mesta, naj si predložene načrte o dolgoročnem razvoju njihovega naselja ogledajo.

5. decembra ob 16. uri bo ogled pod strokovnim vodstvom za člane DIT.

V razstavnem prostoru je knjiga pripomb, v katero naj občani vpišejo svoje predloge in pripombe k razstavljenim načrtom.

Invalidi izpolnili letni plan!

Ob dnevu republike slavijo v Zavodu za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov v Novem mestu več uspehov. Delovni kolektiv izpolnjuje svoj letni plan, predvidena pa je tudi otvoritev novih poslovnih in delovnih prostorov. Tega dne se bo v nove prostore preselila tudi radio delavnica, s čimer bo zaključena druga faza v razvoju zavoda. Svet zavoda je tudi sklenil opustiti čevljarsko delavnico v Bršlinu, ki bo začela delati v okviru stanovanjske skupnosti.

STENSKI KOLEDAR za 1963

bomo priložili vsem starim in novim naročnikom v zadnji decembrski številki. Naročite si DOLENJSKI LIST pravočasno, ker bo novoletni koledar s posnetkom gradu na Otočcu lep okras vašega doma!

Fantje čestitajo za 29. november

Slavko Muhič iz Lakovnic, Janez Iskra z Ajdovca pri Dvoru, Tone Črtalič iz Prekope in Jože Benčina, iz Škocjana, ki služijo vojaški rok v Šabcu, čestitajo za 29. november in pozdravljajo vse domače, znance, prijatelje in dekleta.

PREBIVALSTVU ČRNOMALJSKE KOMUNE, POSEBNO PA DELOVNIM KOLEKTIVOM IN ORGANOM UPRAVLJANJA ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE, NAŠ NAJVEČJI DRŽAVNI PRAZNIK

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI KOMITE LMS
- OBČINSKI ODBOR ZB
- OBČINSKI ODBOR UROJ
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET

ČRNOMELJ

TER OSTALE MNOŽIČNE IN DRUŽBENE ORGANIZACIJE

Stanovanjski blok XV. v Savskem naselju v Ljubljani je delo požrtvovalnih PIONIRJEVIH gradbincev iz Novega mesta. Takih stanovanjskih stavb našega osrednjega gradbenega podjetja pa stoji precej tudi v drugih predelih Ljubljane, v Zagrebu in marsikje po Beli krajini, Spodnjem Posavju in drugod po Dolenjskem

SGP PIONIR Novo mesto:

»LETNI PLAN BO IZPOLNJEN DO KONCA NOVEMBRA 1962!«

Tako zatrjujejo na upravi podjetja, kakor tudi na gradbiščih, kjer s polno paro hitijo, da bi v vsakem lepem dnevu naredili čimveč in tako čimprej dosegli letni plan. Po vsej Dolenjski pridne roke gradbenih delavcev Splošnega gradbenega podjetja »Pionir« dvigajo in dokončujejo niz pomembnih gospodarskih objektov in lepo število stanovanjskih blokov.

Dejavnost pa se ne razvija samo na Dolenjskem, temveč tudi na območju Ljubljane in Posavja.

Podjetje je na območju Dolenjske zgradilo več lepil. in pomembnih objektov, npr. tovarno »Iskra« v Novem mestu, halo za »Novoteks«, halo za mariborsko podjetje »Metalna« v Krmelju, rastlinjak v Čatežu, več industrijskih objektov za tovarno rotopapirja v Krškem itd.

V gradnji je bolnica v Novem mestu, gasilski dom v Novem mestu, šola v Brežicah, Šentjerneju in Trebnjem ter obrat embalaže v Trebnjem za podjetje »Farmis«. Dela tudi na razširitvi tovarne pohištva v Brežicah in hotel v Metliki. Poleg tega gradi še 80 večjih objektov ter več stanovanjskih in kmetijskih objektov.

Ker je podjetje dobilo kratkoročni kredit za gradnjo stanovanj za prodajo ter bo k temu kreditu dodalo še svoja lastna sredstva, bo zgradilo v Novem mestu 72 družinskih stanovanj ter na območju Ljubljane 85 družinskih stanovanj. Stanovanja bodo zgrajena v stanovanjskih blokih in bodo vseljiva v letu 1963 od julija do septembra.

Cena v 26 stanovanjskem bloku v Novem mestu bo znašala za trosobno stanovanje s celotno kuhinjsko opremo v prvovrstni kvaliteti 4,392.00 din, dvosobno stanovanje bo stalo 3,614.000 din, enosobno pa 2,159.00 din. V tej ceni so vračunana tudi dela v okolici stanovanjskega bloka, dovozi, zelenice in vse, kar je potrebno za prijetno bivanje stanovalcev. Pogodbe za stanovanja podjetje že sklepa.

Za uspešno izpolnjevanje prevzetih nalog ter za kvalitetno izdelavo obrtniških del ima podjetje tudi centralne obrate; mizarskega, kamnoseško — cementninarskega, avtopark, kovinsko-mehanični obrat, pleskarski obrat in parketarski obrat. Obrati so odprtega tipa in sprejemajo tudi zunanja naročila. Zaradi nizkih cen, predvsem pa zaradi kvalitete predstavljajo močno konkurenco ostalim podjetjem. Konec H.M.

S POSVETOVANJA NA GOSPODARSKI ZBORNICI V NOVEM MESTU:

Več krompirja - trdne cene že za leto 1963!

Zavod za državne rezerve bo s kmetijskimi organizacijami sklenil pogodbe o dobavi krompirja ter vnaprej zagotovil odkupno ceno — Družbena posestva in pogodbena proizvodnja bodo prihodnje leto pridelala 480 vagonov tržnih presežkov krompirja in zadostila vsem potrebam — Špekulacijam pri odkupu krompirja je odklenkalo, zadruge pa bodo kooperantom že pri podpisovanju pogodb zagotovile primerno odkupno ceno.

Okrajna gospodarska zbornica Novo mesto je 22. novembra sklicala skupno z republiško gospodarsko zbornico posvet o sklepanju pogodb za dobavo krompirja Direkciji za državne rezerve v letu 1963. Ugotovili so, da so glavni vzroki za nepravilnosti in samopašnost pri formiranju odkupnih cen krompirja, ki so se pojavljale vsa leta doslej, predvsem v tem, ker je družbena proizvodnja bila premajhna in ni zagotavljala dovolj tržnih presežkov. V zvezi s tem določa akcijski program kmetijske proizvodnje za prihodnje leto, da bodo družbena posestva posadila 3-krat večje površine s krompirjem in tako zagotovila približno 300 vagonov presežkov. Drugi vzrok dosedanjih nepravilnosti v odkupu krompirja in v formiranju cen pa je iskati v tem, ker nismo znali dovolj trdno zagotoviti odkupa preko odkupne mreže v kmetijskih organizacijah. — Prav zato so se na terenu pojavljali neposredni odkupovalci (predstavniki raznih sindikalnih podružnic in večjih delovnih kolektivov), ki so kot individualni potrošniki kupovali krompir neposredno od proizvajalca — zasebnega kmeta in dražili odkupne cene. Brez dvoma je ta drugi vzrok v precejšnji meri posledica prvega. Na posvetu so poleg kmetijskih proizvajalcev sodelovali še predstavniki Zavoda za državne rezerve, podjetja Sadje-zelenjava iz Ljubljane in Republiške gospodarske zbornice.

Iz razprave na posvetu je bilo razbrati, da si kmetijski proizvajalci družbenega sektorja, kmetijska družb. posestva in kmet. zadr. že dolgo žele zagotovljenih odkupnih cen za krompir, tako kot je to urejeno v živinski proizvodnji in v proizvodnji žit. Te težnje se bodo, kot je videti, končno uresničile v letu 1963 tudi za krompir.

Zavod za državne rezerve je pripravljen skleniti čvrste pogodbe s kmetijskimi organizacijami našega področja in zagotoviti dobaviteljem krompirja odkupno ceno franko vagon na nakladalni postaji. Zavod bo plačal krompir vrste Mercur po 20 do 22 din, ostale boljše vrste krompirja pa po 25 do 27 din kilogram. Ta cena ustreza dejanskim proizvodnim stroškom, saj zagotavlja v družbeni in pogodbeni proizvodnji pri povprečnem pridelku 250 mq na hektar tudi zadostno akumulacijo.

Kmetijske zadruge bodo lahko spomladi sklepale s kmetijskimi proizvajalci za krompir pogodbe o sodelovanju, v katerih bo odkupna cena za količine pridelka, ki ga bo proizvajalec po pogodbi zadrugi prodal, že vnaprej določena. Odkupne cene za krompir iz pogodbene proizvodnje, po katerih bodo zadruge plačevale krompir, bodo za Mercur 17 do 19 din za kilogram in za boljše vrste krompirja od 22 do 24 din. Takšna odkupna cena bo zagotovljena le kooperantom, za vse ostale pa bodo cene nekoliko nižje in se bodo gibale pa tržnih razmerah. To je razumljivo tudi zato, ker bomo prihodnje leto v Sloveniji v družbeni in pogodbeni proizvodnji pridelali okoli 4500 do 5000 vagonov tržnih presežkov krompirja ali prav toliko, kolikor potrebujemo za potrošnjo. Od teh tržnih presežkov bomo v našem okraju zagotovili s proizvodnjo na družbenih posestvih in s pogodbeno proizvodnjo okoli 480 vagonov krompirja. Od tega bodo 280 vagonov dala družbena posestva, ostalo pa pogodbena proizvodnja.

Letošnje prodajne cene v blagovnem prometu s krompirjem ne ustrezajo gospodarski moči potrošnika. Razen tega so povzročile tudi neuskladjenost ekonomskih odnosov med posameznimi kulturami in pridelki v kmetijstvu, zlasti še, če upoštevamo sredstva, vložena v pridelke.

S pomočjo zagotovljene odkupne cene za krompir se bo v prihodnjem letu tržišče ustalilo, že vnaprej bomo onemogočili vse nepravilnosti, hkrati pa zadostili težnjam proizvajalcev, potrošnikov in vse družbe. J.

Lep uspeh tudi v Loki

V sredo je bila v Loki krvodajalska akcija, katere se je udeležilo 22 prostovoljcev. Lahko bi jih bilo še več, vendar so bili nekateri bolni, mnogi pa zaradi slabega vremena niso prišli.

Letos so se prvič prijavili tudi prostovoljci iz Razbora in Okroglic, ki so obljubili, da bodo prišli drugo leto še v večjem številu. Pohvaliti moramo obrat KZ Sevnica v Loki, ki ima 9 članov kolektiva, akcije pa se je udeležilo 5 prostovoljcev. V Loki in okolici nimamo težav s prijavami, ker se ljudje z razumevanjem udeležujejo humane akcije.

Odbor RK v Loki se zahvaljuje vsem krvodajalcem za njihovo plemenito dejanje. Krvodajalci Loke bodo skušali spomladi organizirati izlet na Dolenjsko, da bi si ogledali zdravstvene ustanove in druge zanimivosti

Elektrarna Brestanica

ČESTITA ZA DAN REPUBLIKE VSEM POTROŠNIKOM ELEKTRIČNE ENERGIJE IN SE JIM PRIPOROČA! VSEM DELOVNIM LJUDEM V SPOD. POSAVJU, NA DOLENJSKEM IN V BELI KRAJINI POSILJAMO BORBENE POZDRAVE!

Prisrčno in dragoceno srečanje

Do kraja polna dvorana Doma JLA v Novem mestu je zadnjo soboto zgovorno povedala, kako veseli smo bili obiska ljubih gostov-književnikov iz Srbije. Saj je bilo prvič, da so prebivalci Novega mesta videli, poslušali in osebno spoznali skupino eminentnih predstavnikov sodobne srbske književnosti, ki so jo na tem večeru predstavljali Desanka Maksimović, Čedomir Minderović, Esad Mekuli, Slavko Vukosavljević, Erih Koš in Nikola Drenovac — imena, ki imajo svoj pomen in zven ne zgolj v sodobni srbski, temveč tudi v splošni jugoslovanski književnosti. In prav gotovo velja, kar je v imenu gostov poudaril pesnik Minderović in so zgovorno pokazali obrazi poslušalcev: da bo enim kot drugim ostalo to novomeško srečanje v resnično lepem in toplem spominu.

Goste je v imenu društva slovenskih književnikov in občinstva pozdravil pesnik Severin Šali. Zaželel jim je dobrodošlico v Novem mestu in na Dolenjskem, v tem delu slovenske zemlje, ki je dalo slovenski književnosti in kulturi toliko velikih ustvarjalcev od Trubarja do Župančiča. Dejal je, kako velikega pomena je to srečanje: osebno smo videli in spoznali nekaj književnikov iz bratske republike (čeprav smo jih poznali že tudi doslej, vendar le po imenih in delih) in slišali iz njihovih lastnih ust, v njihovem pojočem jeziku odlomke njihove književne ustvarjalnosti. Tako srečanje je pa pomembno tudi za prisrčnejši stik, tesnejše zbližanje in medsebojno spoznavanje vseh članov (republik) naše velike skupne jugoslovanske družine. Nemara so poklicani prav književniki, da najbolj uspešno utrjujejo in žlahtnijo to medsebojno spoznavanje, kajti umetnikova beseda je intimna, zazveni v srcu in dušah.

V napeto tišino dvorane so zazveneli pretresljivi verzi pesnice **Desanke Maksimović**, ki je med drugimi pesmimi prebrala svojo »Krvavo bajko«. Zatem je nastopil šiptarski književnik iz Prištine **Esad Mekuli** (za primer, kako zveni šiptarski jezik, je prebral kratko pesem tudi v šiptarščini). Svoje predvojne in novejše pesmi je bral znani socialni in revolucionarni pesnik **Čedomir Minderović**, za njim značilni predstavnik povojnega rodu srbskih poetov **Slavko Vukosavljević**, zaključil pa je pesniški del pesnik širokega poetskega razpona, rojak Branka Radičevića **Nikola Drenovac**. Prozo je posredoval **Erih Koš**, pomembni predstavnik satire v sodobni srbski književnosti.

Naj so odmevali zvočni, vsebinsko polni stihi pesnikov ali duhovita Koševa satira — stik s poslušalci je bil zmeraj popoln, napet, poln tiste posebne notranje pozornosti, s kakršno poslušalci spremljajo žlahtno, za njih dragoceno in vredno umetniško izpoved. Zastopnica dijakov novomeških šol je pesnici Desanki Maksimović podarila šopek nageljnov in se ji v imenu mladine še posebej zahvalila za obisk.

Desanka Maksimović bere svojo pretresljivo pesem KRVAVA BAJKA

Po končanem posredovanju svojih stvaritev so književniki odgovarjali na številna vprašanja, ki so jih postavljali odrasli in mladina. Esad Mekuli je spregovoril o književnosti in kulturi šiptarske manjšine v Jugoslaviji, o prevajanju v šiptarski jezik (sam je prevedel iz slovenščine Prežihove »Solzice«), Desanka Maksimović je odgovorila na vprašanji o nastanku svoje »Krvave bajke« in njenih dolgotrajnih stikih s slovensko književnostjo, ki jo je veliko prevajala in jo še prevaja, zlasti pesnike. Nikola Drenovac, ki je od leta 1938 do 1948 živel v Združenih državah Amerike, bil urednik naprednega glasila jugoslovanskih izseljencev in velik prijatelj našega Adamiča, je povedal, kako so jugoslovanski izseljenci v ZDA podpirali našo osvobodilno borbo. Erih Koš in Čedomir Minderović sta odgovorila na vprašanja o nekaterih pojavih v sodobni srbski književnosti in kritiki.

Ob zaključku tega resnično zanimivega, duhovno bogatega in toplega večera se je v imenu gostov zahvalil Čedomir Minderović za tako lep sprejem in številen obisk. Dejal je, kako potrebna in koristna so taka srečanja, kako koristno je poslanstvo, ki ga te dni opravljajo srbski književniki v Sloveniji in slovenski v Srbiji. »V imenu vseh nas potem prav od srca, da bomo tudi iz vašega Novega mesta odnesli najlepše vtise in topel spomin. — Že popoldne je bila v Domu JLA tudi prireditev za pripadnike novomeške garnizije.

Isti dan popoldne sta okrajni ljudski odbor Novo mesto in izvršni odbor Socialistične zveze priredila srbskim književnikom sprejem na Otočcu.

Srbski književniki, ki so gostovali v Novem mestu: Esad Mekuli, Nikola Drenovac, Desanka Maksimović, Stevan Vukosavljević, Čedomir Minderović in Erih Koš

Novo mesto pesniku Padajočih zvezd

Poročali smo že, da je 20. oktobra obiskal Novo mesto pesnik dr. Alojz Gradnik. Študijska knjižnica »Mirana Jarca« je pesniku ob njegovi nedavni 80-letnici priredila razstavo del, član upravnega odbora knjižnice prof Jože Sever pa je ob tej priložnosti nagovoril dr. Alojza Gradnika z naslednjimi besedami:

»Poverjena mi je prijetna dolžnost, da v imenu sveta te knjižnice pozdravim med nami največjega živečega slovenskega pesnika. Pesniku se obenem toplo zahvaljujem, da je ustregel našemu vabilu in nas počastil s svojim obiskom. Veselilo nas bo, če si bo hotel ogledati razstavo, ki jo je knjižnica pripravila v počastitev njegovega lepega življenjskega jubileja.

Pričujoča razstava sicer ni prva te vrste, saj jih je knjižnica pripravila že lepo število, je pa vendarle v nečem nova: doslej so se take razstave tikale večinoma umetnikov, katerih življenje je bilo tesno povezano z Novim mestom in Dolenjsko in je zato prav ta predel naše domovine prišel najbolj do izraza v njihovem umetniškem delu. Pri našem slavljencu tega ni in niti ni potrebno. Naš pesnik je sicer izšel iz Goriških Brd in je, boleče zagrizen v svojo zemljo, črpal moč za svojo rast samo iz nje, njegov pomen pa je že davno prešel ozke pokrajinske meje in je splošno slovenski. Zato ni čudno, če ga vsi čutimo kot svojega.

Vodstvo knjižnice si te razstave ni zamislilo kot izčrpen prikaz vseh pesnikovih objav, vsega njegovega obširnega dela, ampak je hotelo s tem, kar premore, skromno prikazati rast te močne in samonikle pesniške osebnosti. Ko si bomo razstavo ogledovali, se bomo ustavili lahko ob prvi objavljeni pesmi iz l. 1986 in prešli nato s pogledom lepo vrsto izvirnih zbirk od Padajočih zvezd preko zbirk De Profundis in Pot bolesti do Večnih studencev in Zlatih lestev, da ne omenjam Pojoče krvi, Pesmi o Maji in izborov Svetle samote, Harfa v vetru ter Eros-tanatos.

Že samo ti simbolični naslovi nam nakazujejo pot, po kateri je pesnik hodil skozi življenje, nakazujejo nam, kakšne razvojne stopnje je vse moral preiti ta nenehno iščoči in dvomeči človek.

Bil je že v zrelih letih, ko se mu je v njegovem pesimizmu zdelo, da ni več nobene zvezde, ki ne bi padala v temo. Edina, ki je ostala, je bila mati in prav preko nje je pesnik pognal v dom in zemljo silne korenine. Te so ga reševale iz obupa. Spoznal je nato, tako sam na sebi kot na zgledih iz preteklosti, da je edino trpljenje tisto, ki omogoča rast človeku in ga poveličuje, pa se je zato odpravil na pot bolesti, ki ga je nato privedla k večnim studencem in k vznožju zlatih lestev.

Sam pravi zanje, da te zlate lestve nekje so. Vodnice na bajne so dvore... Mogoče zasluti srce jih, ko čuti ljubezni najprve nemir, ko upa in čaka sred dvomov in boja in toži in plaka in vendar pokoja ne najde nikjer... V tej zmedi življenja, o duh moj, povedi me samo do vznožja, na kline najnižje... samó, da bom bliže, samó, da zaslutim pobočja okrožja...

In po teh lestvah se je lahko povzpel v svetle samote, šel vase in razmišljal o sebi, o življenjskem smislu in življenju samem. Razkrilo se mu je, da je vsak človek pravzaprav mešanica peščenih in zlatih zrnc, mora pa se prečistiti in prekovati v trpljenju, šele potem bo lahko zvenel jasno kot bron in med. Odkrilo se mu je, da v večnem toku stvari človeško življenje ni več kot samo bežna iskra za večni plamen.

Tako je pesnik živel in svoja spoznanja prelival v verze, ki je z njimi postavil mogočen spomenik svobodni, pogumni in dragoceni zgodbi svojega življenja, svojega srca. Njegova poezija pa ni samo spomenik, nam je tudi zakladnica, ki iz nje črpamo moči, se bogatimo s spoznanji, z žlahtnimi čustvi.

Sam je nekoč rekel:

Če pojde mimo gladen siromak,
naj le njegove poželjive dlani
po meni sežejo in naj me rani
in naj mu bom ves sočen in sladak.

In izpolnilo se je, kar je želel. Dosti nas je takih gladnih siromakov, ki segamo po njem in zmeraj nam je ves sočen in sladak.

A naj se vrnem k razstavi. Za izvirnimi pesniškimi zbirkami predstavljajo drugo enoto na tej razstavi prevodi. Pesnik je prelil v slovenščino Prešernove nemške pesnitve, posredoval nam je širok izbor italijanske lirike, prevedel celotno Dantejevo Komedijo, prevedel pa je tudi del sodobne španske poezije, pesmi z Orienta ter izbor kitajske lirike, ki jo cenijo med prevodi kot njegov najvišji dosežek. V posebni vitrini so prikazani še njegovi prevodi iz srbohrvaščine.

To dvoje predstavlja jedro razstave, mimo tega pa bomo videli še razne študije o pesniku, njegova pisma ter vrsto umetniških podob in fotografij, ki lepo dopolnjujejo celoten vtis.

Naj s tem končam! Spričo dejstva, da se je opus dr. Alojza Gradnika zaradi svoje vsebinske izvirnosti in človeške pomembnosti že zdavnaj uvrstil med bistvene sestavine slovenske slovstvene kulture, se mi zdi, da našega slavljenca ni potrebno podrobneje predstavljati.

Naj sedaj pesnika v imenu vseh še enkrat pozdravim, mu čestitam k njegovemu jubileju in mu zaželim še mnogo plodnih ustvarjalnih dni!

Jože Sever

ALOJZ GRADNIK:

ZIMA

ZAPLAHUTALI SO ČEZ POLJE VRANI,
kot črn oblak spustili se na bor.
Snežinke padajo na pot in dvor.
Kam hočeš, potnik, z nami tu ostani.

Snežinke vse stopinje so pokrile,
vse luči ugasilo je nebó.
Počasi v večnost kaplje ur tekó.
O potnik, vidiš bele jih, gomile?

Zagrebi, kar je bilo in zdaj proč je.
Sprejeti mora vse, kar se rodi,
sceveteti more znova iz prsti
samó če v njeno vrne se naročje.

Črnomaljska knjižnica za ljudsko branje

1. novembra je začela redno izposojati knjige ljudska knjižnica v Črnomlju. Nova knjižnica je skupaj s čitalnico na Trgu revolucije 2 in je odprta vsak torek in četrtek od 16. do 19. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 11. ure.

Knjižnica ima lepo število knjig, tako da lahko zadovolji vsakega bralca. Zlasti je bogata z leposlovnimi deli. S tem da je knjižnica začela poslovati, so se slehernemu občanu široko odprla vrata do izobrazbe.

M. K.

Pozdrav graničarja

Graničar **Stanko Žužek** s Trebelnega, ki služi vojaški rok na madžarski meji, želi prijetno praznovanje 29. novembra vsem fantom in dekletom na Dolenjskem, lepo pa pozdravlja svoje domače, znance in vse bralce Dolenjskega lista.

Mirenčanom

Preko Dolenjskega lista čestitam aktivu LMS iz Mirne ter kolektivu Tovarne šivalnih strojev za 29. november! **Srečko Križnik**, vojak v Skopju.

Pozdrav iz Sarajeva

Ferdo Škarja iz Mirenske doline, sedaj vojak v Sarajevu, lepo pozdravlja svojce in prijatelje, hkrati pa čestita za praznik rebublike podjetjem in ustanovam Trebnjega in Mirne.

DVE KNJIGI ZA VAS:

- **DOLENJSKA ZEMLJA IN LJUDJE** DIN 1500
- **DOLENJSKI ZBORNIK 1961** DIN 1500

OBE KNJIGI STA BOGATO OPREMLJENI S SLIKAMI

IZDALA:

DOLENJSKA ZALOŽBA

DOBITE V KNJIGARNAH

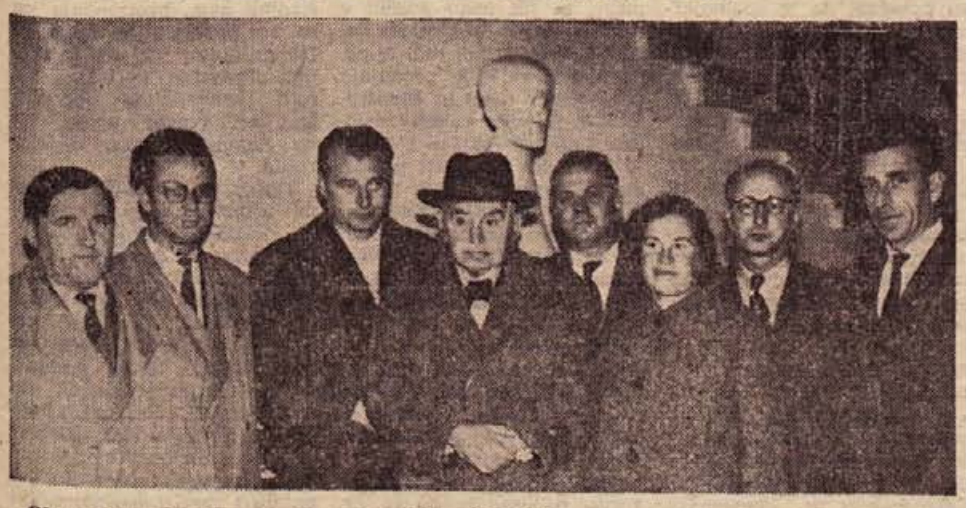

Ob zadnjem obisku pesnika dr. Alojza Gradnika v novomeški študijski knjižnici »MIRANA JARCA«

Čestitka za praznik

Vsem bralkam in bralcem Dolenjskega lista, svojim domačim, prijateljem in prijateljicam najtopleje čestitajo za praznik republike fantje-gardisti iz Valjeva: **Ivan Jazbec** iz Sevnice, **Jože Jevnikar** iz Mokronoga, **Jože Kukec** in **Andrej Tratar** iz Tržišča in **Franc Pavlin** iz Novega mesta.

BETI

se osamosvaja in specializira

• Predstavljamo metliški industrijski prvenec BETI, tovarno, na kateri gradi metliška komuna svoj nadaljnji gospodarski razvoj.

• Pripovedujemo o tem, kako se je BETI iz skromnih začetkov dvignila v veliko sodobno podjetje, ki pomeni za metliško občino približno isto kot BELT v sosednji črnomaljski komuni.

• Govorimo o tekstilni trikotažni tovarni, ki se vedno bolj osamosvaja in specializira . . .

Beti je temeljni kamen, na katerem je metliška komuna sezidala močno industrijsko jedro v svojem gospodarskem razvoju. To je povsem razumljivo, saj je Beti poleg obrata Novoteks II edino večje industrijsko podjetje, ki je v polni meri opravičilo pričakovanja občanov, ki so v njem iskali zaposlitev. Dejansko se je tovarna rodila iz snovanj prebivalstva, ki je že pred ustanovitvijo podjetja razporejalo dinarje, ki jih bo zaslužilo pri Beti. Končno so le doživeli dan, ki je bil lepši od drugih, dan, v katerem se je rodilo nešteto novih želja, dan, ko so mnogi prvikrat prestopili prag v industrijski obrat in se polni vere v srečnejšo prihodnost vpisali v imenik redno zaposlenih.

Rast iz skromnih začetkov

Začetek nastajanja Beti sega še v prejšnje desetletje. Prvi osnutki so se pojavili ob ustanovitvi obrtnega invalidskega podjetja za izdelovanje trikotažnih predmetov v Črnomlju. To podjetje so ustanovili 1948, ko so z zakonom o nacionalizaciji ukinili zasebno delavnico te vrste v Črnomlju. Krajevne razmere in potrebe po zaposlitvi so tudi metliške pristojne činitelje privedle do tega, da so začeli razmišljati o ustanovitvi in razvoju katerekoli industrijske panoge. Odločeno je bilo, da se invalidsko obrtno podjetje preseli iz Črnomlja v Metliko, kar so res storili leta 1956. Čeprav je delovni kolektiv delal v zelo slabih razmerah, ni odnehal, pač pa je vztrajno premagoval težave. Tržišče je iz dneva v dan zahtevalo več izdelkov in boljšo kakovost, kar je bilo povod za nove probleme razmeroma majhnega podjetja. Najtežje trenutke je podjetje preživljajo leta 1958. Prostori, v katerih je bila takratna Beti, niso bili grajeni za proizvodno dejavnost. Posamezni obrati so bili v stanovanjskih hišah, te pa niso dopuščale, da bi lahko uredili proizvodni proces z najkrajšim notranjim transportom. Na ceno izdelkov so vplivale precej visoke režije. Izdelki so zato naleteli na neugoden plasma na trgu, zaradi česar so se problemi še povečali. Da bi se otresel težav zaradi neprimernih prostorov, se je delovni kolektiv odločil, da začne graditi lastne obratne in poslovne prostore.

Iz adaptiranih hlevov: TOVARNA

V tem času je kolektivu pomagal ObLO Metlika. Ko se je 1959 iz Metlike izselila vojaška enota, je ObLO izpraznjene vojaške hleve ponudil podjetju. Podjetje je hleve adaptiralo in se leta 1960 preselilo v preurejene delovne prostore. Na ta način je bila dana trdna osnova za nadaljnji razvoj.

Čeprav s tem še niso bili rešeni ostali problemi, so se odločili, da uvedejo industrijski način proizvodnje. To prizadevanje je rodilo sadove, kar je razvidno tudi iz podatkov: 1956 je 115-članski kolektiv ustvaril vrednost brutoprodukta v višini 95 milijinov dinarjev, 1957 se je kolektiv povečal na 148 zaposlenih in proizvedel za 157 milijonov dinarjev izdelkov, naslednje leto je 175 delavcev ustvarilo že 211 milijonov, leto kasneje 186 članov kolektiva 318 milijonov. Znaten skok v ustvarjeni vrednosti pomeni leto 1960, ko je 212 zaposlenih proizvedlo za 381 milijonov dinarjev izdelkov, prelomnica pa je bila lani, ko je 261-članski kolektiv v novih prostorih povečal bruto produkt na 561 milijonov dinarjev. Podjetje je bilo še v zadnjih dveh letih vezano na 50-odstotni uvoz. Ekonomske razmere doma in po svetu so prinesle nove težave tudi v Metliko. Zlasti je bil prizadet uvoz reprodukcijskega materiala, brez katerega podjetje ni moglo izdelovati končnih proizvodov. Zaradi takih razmer se je kolektiv znašel sredi novih problemov. Izhod k boljšemu je bil samo eden: hitra rekonstrukcija. To je podjetje v kratkem času delno tudi izvedlo. Uspeh je bil kmalu znaten: lanskoletno proizvodnjo so dosegli že ob koncu oktobra, do konca tega gospodarskega leta pa bodo realizacijo povečali še za 20 odstotkov.

Korak v postopni specializaciji tovarne BETI

Težnja po specializaciji je privedla delovne kolektive treh sorodnih podjetij v okraju do tega, da so začeli razmišljati o združitvi svojih strojnih parkov. **V novo podjetje so se združile tovarna Beti, Belokranjka iz Črnomlja in Pletilnica iz Dobove. Osrednji namen spojitve teh podjetij je, da bi postopoma specializirali proizvodnjo, izboljšali kvaliteto izdelkov, zmanjšali proizvodne stroške in prešli na serijsko proizvodnjo. Specializacija je zamišljena tako, da bi obrat v Metliki izdeloval samo bombažne tkanine in jersey platna, črnomaljski obrat samo volnene ženske izdelke, obrat v Dobovi pa le moške in otroške izdelke. S tem si bodo združeni obrati povsem zagotovili obstoj. Metliški obrat pa si je z rekonstrukcijo utrdil tak položaj, da bo lahko uspešen konkurent ostalim podjetjem tudi v primeru, če bi bil izločen iz uvoza.**

Najvažnejša naloga združenega podjetja je, da modernizira proizvodnjo v črnomaljskem in dobovskem obratu, kjer bi bilo treba nadomestiti zastarele in že iztrošene stroje. Čeprav so sodobni pletilni stroji zelo dragi, upajo, da bo to v najkrajšem času izvedljivo.

Znano je, da v Jugoslaviji primanjkuje uslužnostnih barvarn in da jih v Sloveniji sploh ni. Ker pa so barvarne za tekstilno industrijo velikega pomena, je Beti še vedno v velikih težavah, ker je v tem pogledu še vezana na konkurenčna podjetja. V letih 1962 in 1963 bo rešen tudi problem, združeno podjetje pa se bo z osnovanjem lastne barvarne še bolj osamosvojilo in pretrgalo vse nepotrebne vezi s konkurenčnimi podjetji.

Večja skrb za zaposlene

Največje priznanje za ta veliki korak na poti k osamosvojitvi gre delovnemu kolektivu metliškega obrata. Vrsto let so se delavci in uslužbenci tovarne Beti odrekali večjim prejemkom, do katerih so imeli vso pravico. Toda vedeli so, zakaj ne prejemajo večjih osebnih dohodkov in zakaj ne uživajo ugodnosti, katere bi jim podjetje lahko pripravilo. Vsi so se zavedali, da podjetje v pogojih, v katerih se je vsak dan znašlo, ne more več živeti v stari, pretesni obleki. V prepričanju, da je rešitev v zbiranju sredstev, so začeli povečevati svoje sklade, ki so bili pri osamosvojitvi odločilnega pomena. Vsa sredstva, ki bi jih lahko porabili za zboljšanje življenjskih pogojev delavcev, so vložili v rekonstrukcijo. Vsak dan je nastalo kaj novega. Dandanes je vsakdanja potreba, da tu preizkušajo nove stroje, tam pa šele pripravljajo prostor, kamor jih bodo postavili.

Rekonstrukcija bo prav gotovo končana v prihodnjem letu. Z njo bo doseženo ravnotežje v proizvodnem procesu v posameznih oddelkih. Kolektiv se bo poslej lahko mnogo bolj posvetil vprašanjem delavcev in vseh zaposlenih, prispeval k reševanju perečih problemov in lahko tudi komuni dajal kaj več, kot je zmogel do zdaj, ko se je boril z lastnimi težavami.

Odnosi v podjetju, ki so se v letih razvoja močno izboljšali, in enotnost kolektiva, kadar gre za vprašanja splošnega interesa podjetja, so najboljši porok, da gledamo na nadaljnji razvoj združenega podjetja in njegovo nujno rast v okviru treh komun z zaupanjem v optimizem.

IVAN ZORAN

Kaj nastaja ob združevanju pletilnih strojev iz metliške BETI, črnomaljske BELOKRANJKE in PLETILNICE iz Dobove? – Integracija jim obeta postopno specializacijo, boljšo kvaliteto izdelkov, manjše proizvodne stroške in prehod na cenejšo, serijsko proizvodnjo

Tule bo novi vhod v LESNO PREDELOVALNO PODJETJE METLIKA na Suhorju

Pozdrav iz Valjeva

Za 29. november, ob obletnici rojstva nove Jugoslavije, pošilja prisrčne pozdrave in čestitke vsem delovnim kolektivom Jože Vidic z Zajčjega vrha, ki služi vojaški rok v Valjevu. Obenem se spominja staršev, sorodnikov ter prijateljev in jim pošilja tople pozdrave.

LPP METLIKA — pomemben izvoznik

V krajih pod Gorjanci so bili ljudje že od davnega vajeni trdega življenja na zemlji, ki ni nikoli poplačala njihovega truda. To so znatno bolj občutili prebivalci na južnem pobočju Gorjancev, kjer se prične Bela krajina. Najsi so iz teh vasi hoteli kamorkoli, do mest — Metlike, Črnomlja in Novega mesta — je bilo predaleč. Želje, da bi živeli še od česa drugega kot od zemlje, so bile zato le želje. Tako so prebivalci kot njihovi predniki dolgo imeli samo zemljo; ta jim je bila vse, iz nje so črpali sredstva za obstoj. Vajene vsega tega, jih je zatekla vojna vihra in jim upepelila domačije. Toda klonili niso. Pri obnovi domov jim je pomagala manjša parna žaga, ki so jo postavili na Suhorju 1947. leta. Ta obrat pomeni tudi začetek podjetja, ki se je kasneje razvilo v močno bazo za predelavo lesa, ki ga še dandanes črpajo iz prostranih gozdov na Gorjancih.

1959 — ROJSTNO LETO LPP METLIKA

Ko je minilo obdobje obnove, se je dejavnost malega obrata močno povečala. Vsi so videli v njem mesto, kjer lahko mnogi dobijo zaposlitev in se poleg zemlje začno preživljati še s čim drugim. Obrat je bil v sklopu KZ Suhor. 1959 je s spojitvijo tega obrata in mizarstva v Gradcu nastalo LESNO PREDELOVALNO PODJETJE V METLIKI, na katerem gradijo prebivalci tega predela metliške občine kot tudi občina sama svojo prihodnost.

Novo podjetje je kmalu znatno povečalo dejavnost. V glavnem je še vedno rezalo bukovino iz »kladarke« prvega razreda odvažalo v Stražo, kjer je že začel delati obrat vezanih plošč. Žagali so največ nekvalitetno bukovino, za deske iz tega lesa pa ni bilo več povpraševanja na tujem trgu, ki je zlasti v Italiji prej vse odkupil. Obrnili so se proti drugemu vetru. Prav tedaj je trg povpraševal po nekaterih izdelkih, ki bi jih na Suhorju lahko proizvedli. Postopoma so prešli na izdelovanje drobnega pohištva in galanterije in usmerili izvoz prek izvoznikov »Slovenijales« in »Kooperativa«.

Z ozirom na ugoden plasma svojih izdelkov na trgu so začeli razmišljati, da bi izpopolnili strojni park. Pri tem pa so se nekolikanj ušteli. Nabavili so stare in že izrabljene stroje in zašli v nenačrtno proizvodnjo. Leta 1960 so oblastveni organi od podjetja zahtevali tak perspektivni plan, ki bi LPP Metlika usmeril zlasti v izdelavo drobnega pohištva za izvoz. Načrt so izdelali lani. Da bi lahko izpolnili vse naloge, ki so si jih zadali v planu, so takoj začeli rekonstruirati obratne prostore. Nabavili so nekaj sodobnih strojev in proizvodnjo tako povečali, da je »polnojarmenik« v letošnji sezoni žagal bukovino le še na lastno predelavo.

Povečan plan in težnja, da bi proizvodnjo čim bolj specializirali, sta zahtevala temeljito ureditev proizvodnih prostorov. Razen tega so odprli nekaj stranskih obratov (ključavničarski, brusilniški in električni), da podjetje ni več vezano na usluge drugih podjetij, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo.

IZVOZ FINALNIH IZDELKOV

Notranja ureditev deli to gospodarsko organizacijo na tri ekonomske enote. Vsaka od teh ima svoj obseg dela. Tako ima n. pr. ekonomska enota »ŽAGA« nalogo, da pripravlja, žaga in suši les, ki ga bosta potrebovali ekonomski enoti »PREDELAVA« in »MIZARSTVO«.

Glede izvoza je najpomembnejša EE »Predelava«, ki pripravlja svoje izdelke samo za izvoz. Letos so pripravili pol milijona ladijskih čopičev, ki jih bodo poslali v Anglijo. Med drugim so važen izvozni artikel tudi knjižne police, ki jih prodajajo predvsem v Švici in Nemčiji. Ta EE je letos začela izdelovati tudi televizijske stolčke, ki bodo čez nekaj let postali glavni proizvod Lesno predelovalnega podjetja. Ekonomska enota »Mizarstvo« v Gradcu, ki izgotavlja zdaj stavbno mizarstvo, bo sčasoma tudi prešla na izdelovanje finalnih proizvodov, ki jih bodo največ izvažali.

Celoten izvoz LPP Metlika bo letos dosegel okrog 91 milijonov dinarjev. S tem se 105-članski delovni kolektiv lahko samo ponaša. Načrti, po katerih proizvajajo, pa govorijo o tem, da bo n. pr. »Predelava« prihodnje leto izvozila v Anglijo nad 800.000 ladijskih čopičev in na ta način povečala izvoz na 127 milijonov. To je več kot polovica celotne vrednosti izdelkov, ki jih bo prihodnje leto proizvedlo podjetje. Po rekonstrukcijskem načrtu bo do 1965. leta zgrajena nova strojna hala, proizvodnja pa se bo povečala od sedanjih 150 milijonov na 350 milijonov. Trenutno so težave zaradi pomanjkanja obratnih sredstev, vendar upajo, da bo Jugobanka stvar ugodno rešila.

Težnja po specializaciji lesne proizvodnje je belokranjske kolektive sorodnih podjetij privedla do tega, da so začeli razmišljati o združitvi vseh podjetij. Kolektiv Lesno predelovalnega podjetja Metlika je o morebitni spojitvi belokranjskih lesnih podjetij že razpravljal in sklenil, da stvar prouči. Realne možnosti združevanja vidi kolektiv le v tem, da bo v okviru novega podjetja možno do popolnosti razviti specializacijo lesnih proizvodov in proizvodnjo poceniti.

J. Z.

Zrasla je nova učilnica

Po sestanku krajevnega odbora Socialistične zveze v Podzemlju sva se z upraviteljem osnovne šole Otmarjem Zornom zapletla v razgovor o novem šolskem poslopju,

METLIŠKI TEDNIK

ki je zraslo zraven starega, in o ostalih problemih šole.

Gradnja tega objekta se je začela že lani oktobra. Prej namreč ni bilo sredstev. V rekordnem času enega meseca je bilo do prve etape končano. Nato je stalo. Letos smo zopet dobili sredstva pozno, v začetku jeseni, tako da smo gradili šele tri mesece. Sprva smo mislili, da bo končano do občinskega praznika in dneva republike, a nam ni uspelo.

Pomoč prebivalstva našega šolskega okoliša je bila velika. Dali so ves gradbeni les, izvršili vse prevoze in ostalo. Pri tem je bila res velika vnema. Sicer pa je velika potreba po novi učilnici. Imamo samo tri učilnice, a oddelkov je osem, zato je bil pouk v treh izmenah. Pred kratkim smo uredili zasilno učilnico v bivši dvorani.

V Podzemlju so težave s prosvetnim kadrom, manjkajo predvsem predmetni učitelji. Sedaj je osem prosvetnih delavcev in bi potrebovali še enega. Toda kljub pomanjkanju strokovnega kadra in prostorov se svobodne aktivnosti lepo razvijajo. Posebno pionirska zadruga je dosegla lepe uspehe. Pridelek pšenice je bil na njihovi gojitveni parceli zelo velik. Pionirji so tudi aktivni šahisti, igralci namiznega tenisa, lutkovni oder pa bo začel kmalu delati. Zaslugo za razmah aktivnosti ima ves učiteljski kolektiv.

Ko sva končala pogovor, mi je tovariš Zorn razkazal nove šolske prostore. To je lepa sodobno urejena stavba, ponos vseh tistih, ki so količkaj prispevali pri njeni graditvi, a poleg tega prepotrebna, ker bodo z zgraditvijo dokončno rešili vprašanje prostorov za razvijajočo se osemletko v Podzemlju.

J. D.

Številke, ki nam niso v čast!

V nobeni krajevni organizaciji Socialistične zveze niso izkoristili vseh možnosti, da bi vključili v članstvo čimveč volivcev. Podatek, da je v metliški občini le 41 odstotkov volivcev članov Socialistične zveze, je zelo značilen. Krajevne organizacije bi morale zlasti ob letnih konferencah več razpravljati o tem vprašanju. Pri tem ne gre zgolj za plačilo članarine, ampak je potrebno, da krajevne organizacije s svojo dejavnostjo pritegnejo čimveč članov in jih vključijo v sekcije in druge oblike dela.

Najslabše je stanje glede članstva v podzemeljski krajevni organizaciji. Vanjo je vključenih le 18—20 odst volivcev, na Krasincu pa celo le 8 ljudi ali 5 odst.

Zato bo treba posvečati več pozornosti vsebinski bogatitvi dela ter aktivizaciji članstva, in sicer pred konferencami, na konferencah in po njih. Pri tem mora občinski odbor SZDL novo izvoljenim krajevnim odborom nuditi vso pomoč.

Dolgove bo treba izterjati

Na zadnji seji upravnega odbora gozdnega sklada metliške občine so razpravljali v glavnem o realizaciji proračuna in dotaciji gozdnemu obratu kmetijske zadruge. Proračun gozdnega sklada je bil že dosežen, saj je bilo plačanih skoraj 6 milijonov dinarjev, toda še vedno je veliko dolžnikov. Dolgovi znašajo skupno 2,6 milijona dinarjev in so iz preteklih let. Potrebno jih bo izterjati.

Gozdni obrat kmetijske zadruge je doslej dobil dotacijo 2 milijona, kar so porabili za čiščenje 22 ha gozdnih parcel; obželi so 43 ha parcel. Količkali so 5 ha, a pogozdili samo 4 ha zemljišč. Načrt za letošnje leto je predvideval 10 ha. Ker pa niso mogli dobiti sadik, plana ne bo mogoče uresničiti. Na 8 ha so organizirali pripravo zemljišč. Nekaj nad pol milijona dinarjev so namenili za ureditev gozdnih poti.

Čeprav so v zadnjem letu vložili nekaj sredstev za vzgojo in varstvo gozdov, gre razvoj na tem področju vendarle prepočasi in bo potrebno posvečati gozdarstvu več pozornosti.

SPOMENIK METLIŠKEGA BOMBAŠA V MEGLENEM JUTRU — Vsem prebivalcem Metlike in metliške občine naše prisrčne čestitke za letošnji partizanski praznik!

Odloča naj volja do dela!

Kako se pripravljamo na letne konference SZDL

O pripravah za konference krajevnih organizacij Socialistične zveze je razpravljal izvršni odbor občinskega odbora 12. novembra na seji, ki je bila namenjena samo vprašanju priprav in izvedbe letnih konferenc. Med drugim je bil na tej seji sprejet sklep, da mora občinski odbor nuditi več pomoči krajevnim organizacijam. Sprejet je bil tudi sklep, da morajo biti sestanki odborov krajevnih organizacij, namenjeni pripravam letnih konferenc krajevnih organizacij, zaključeni do 20. novembra.

Vseh teh sestankov so se udeležili člani občinskih odborov SZDL, v pripravah pa sodelujejo tudi osnovne organizacije ZK na terenu. Razprave na sestankih so bile zelo živahne in bogate, saj so se odborniki krajevnih organizacij Socialistične zveze ter člani osnovnih organizacij ZK pogovorili o marsičem, tako o tem, kaj naj bo glavno vprašanje razprav na konferencah, o vsebini poročila in o bodočih članih odborov krajevnih organizacij Socialistične zveze. Pokazalo se je, da članom odborov in ostalim ni vseeno, kdo bo prišel v novo vodstvo krajevne organizacije. Izvoljeni naj bodo ljudje, ki imajo voljo do dela in ki so sposobni voditi krajevno organizacijo. Treba bo vključiti v odbor tudi nove ljudi.

Prve konference krajevnih organizacij Socialistične zveze v metliški občini so bile v soboto, 24. novembra, v glavnem pa bodo zaključene do 5. decembra.

Aktiv inženirjev in tehnikov, članov ZKS

Aktivi Zveze komunistov na našem področju še niso dodobra zaživeli, čeprav obstajajo štirje aktivi: aktiv prosvetnih delavcev, aktiv v državni upravi, aktiv kmetijcev in gospodarstvenikov. V zadnjem času je bil ustanovljen aktiv inženirjev in tehnikov, ki je obravnaval modernizacijo proizvodnje in probleme tehnične inteligence.

V Metliki so ustanovili mešani pevski zbor

Dolgo se je kazala potreba, da bi Metličani uskladili svoje glasove v pevskem zboru. Dirigent okteta tovariš Pahor si je prizadeval, da bi opravil to nalogo in uspel. Čeprav ni dobil niti skromnega priznanja, je vztrajal. Treba je bilo pritegniti še mladino. KUD »Janez Marentič« je potem naprosil Franca Župančiča iz Črnomlja, da je prevzel delo v novem zboru. Vaje so v teku. Upamo, da bomo kmalu slišali novi zbor na prvem nastopu.

ŠŠD v Metliki ima že pet sekcij

Člani šolskega športnega društva v metliški osnovni šoli so imeli pred kratkim občni zbor. Ugotovili so, da ima društvo že nad 100 članov, ki delajo v petih sekcijah. V novi odbor so bili izvoljeni: Karel Ružič kot predsednik, za tajnika Martin Črnugelj in za blagajnika Milan Kremesec. V odboru so tudi predstavniki sekcij.

Li

Komu naj še verjamemo?

Za občinski praznik Metlike je Občinska zveza za telesno kulturo razpisala za nedeljo, 18. novembra, tekmovanje v streljanju z zračno puško. Prijavila se je tudi petčlanska ekipa SD »Martin Južnas« iz Suhorja. Od prijavljenih ekip pa sta prišli na strelišče samo ekipa iz Suhorja in metliški pionirji.

Kje so bili odgovorni ljudje, ki so tekmovanje organizirali? Vreme res ni bilo ugodno, toda organizatorjev to ne bi smelo motiti. Strelska družina »Martin Južnas« je pokazala vsaj dobro voljo in je prišla v Metliko z namenom, da se tekmovanja udeleži, čeprav je vedela, da ne morejo pričakovati dobrih rezultatov. Komu naj še verjamemo?

Marijan Pavliha

Berite in razširjajte Dolenjski list!

Ali novomeški trg res odklanja otroško konfekcijo?

Zavod za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov v Novem mestu že dalj časa išče primeren trgovski lokal, v okviru katerega bi povečal poslovanje s svojimi izdelki. Gre za organizirano prodajo otroške konfekcije, ki jo izdeluje poseben oddelek ženskih invalidov v tem zavodu. Kljub potrebam in povpraševanju po teh izdelkih na trgu pa v Novem mestu še niso našli ustrezne rešitve.

Upoštevajoč stališča zavoda, ki bi rad odprl specializirano prodajalno z otroško konfekcijo ali vsaj spodbudil neko trgovsko podjetje, da bi začelo reševati to vprašanje, in želje potrošnikov, ki so za specializacijo trgovine nedvomno tudi zainteresirani, bi bilo na razpravah o vprašanju, ali je taka trgovina potrebna ali ne, le treba najti sporazum. Če se ob vsem tem naslonimo še na dejstvo, da Novo mesto brez prodajalne z otroško konfekcijo ne bo moglo biti, pa vprašanja ne kaže odlagati. Mnogokrat je slišati pripombe, da otroški izdelki ne bi šli v pro-

NOVOMEŠKA KOMUNA

met in da bi bil vsak poskus v tej smeri negotov, vendar v dokaz, da to ni tako, lahko navedemo, da gredo dobro v promet vsi podobni artikli, ki so od časa do časa v prodaji na novomeškem živilskem trgu. Jasno je, da potrošnik samo čaka, kdaj bo podobne pridelke lahko kupil tudi v trgovini.

Spričo naštetega je nerazumljivo, zakaj pristojni organi rešujejo vprašanja v smislu perspektive. Zakaj je potrebna togost, ko je na drugi strani jasen odgovor: **otroške konfekcije trg ne odklanja, odklanjajo samo kratkovidnost ljudi, ki so v prvi vrsti poklicani reševati ustrezna vprašanja!**

Potrebno je dodati, da je zavod humana ustanova, saj dela v njem 50 odstotkov invalidov. Z otvoritvijo omenjenega lokala bi tem ljudem posredno omogočili obstoj. Najvažnejši porok za to pa so zelo ugodne cene izdelkov, ki pridejo iz rok invalidov, in veliko povpraševanje po otroški konfekciji sploh.

Pozdrav iz Stojakova

Ivan Lipej, ki služi vojaški rok v Stojakovu, pozdravlja vse domače, dekleta, prijatelje in znance iz Dečjega sela ter vse delovne ljudi naše domovine in jim čestita za 29. november.

Čestitke in pozdravi

Jože Lužar, vojak iz Tetova, zdaj na tečaju v Skopju, pošilja vsem delovnim kolektivom na Dolenjskem prisrčne čestitke za 29. november, hkrati pa pozdravlja svojce in domačo mladino.

VSAK ČETRTEK: DOLENJSKI LIST!

Srečneži izbranih melodij

Pretekli četrtek je bilo ob 17. uri v novomeški prodajalni »Elektrotehna« žrebanje za javno radijsko oddajo »Izberite svojo melodijo!« ki jo poslušalci lahko slišijo prek Radia Ljubljane vsako nedeljo zvečer ob 20. uri.

Ker podjetje »Elektrotehna« iz Ljubljane v reklamne namene prispeva vedno po tri nagrade za to žrebanje in ker je pred nedavnim to podjetje odprlo v našem mestu prodajalno v preurejenih prostorih, je bilo tokrat žrebanje v Novem mestu.

Številni Novomeščani, predvsem mladina, ki se zanima za popevke, je žrebanju prisostvovala. Od 1414 na Radio Ljubljana prispelih pisem je bilo pravilnih napovedi 108, od teh pa le 5 takih, ki so imele tudi vrstni red popevk pravilen.

Zastopniki podjetja »Elektrotehna« iz Ljubljane so opravili žrebanje, ki je to pot naklonilo nagrade (album s ploščami popevk v vrednosti 7000 din) naslednjim: **Marti Markuža iz Ljubljane, Rožna ulica 27; Kamili Šušteršič iz Ljubljane, Ulica Zofke Kvedrove 26 in Marjani Babšek, iz Medvod, Preska št. 18.**

POZIMI PA ROŽICE NE CVETO

– čaka pa nas sadno drevje, da mu pomagamo z žago, z gnojenjem in škropljenjem, če seveda želimo prihodnjo jesen kaj obirati . . .

— Čaka pa nas sadno drevje, da mu pomagamo s sadjarsko žago, z gnojenjem in škropljenjem, če seveda želimo prihodnje leto kaj obirati.

Pogosto razpravljamo o važnosti nege in o varstvu sadnega drevja. Največkrat prihaja pobuda za take razprave od naprednih kmetovalcev, ki menijo, da je sadje pomembno za našo prehrano. Če bomo sadjarstvu posvetili malo več pozornosti, bo lahko dajalo kmetu precej večji dohodek. Tega bi se morali vsi dobro zavedati, posebno neposredni proizvajalci.

Na območju občine Trebnje je 32.103 jablan, 7150 hrušk in 13.064 drugih sadnih dreves. Pri najboljši letini daje sadje 29 milijonov din bruto dohodka. Če računamo, da nam to uspe doseči le vsake tri ali štiri leta, lahko ugotovimo, da je naš prispevek iz sadjarske proizvodnje dokaj nepomemben. Če bi sadno drevje gnojili, čistili in škropili, bi brez dvoma lahko dosegli 60 milijonov din letnega bruto dohodka. Stroški za oskrbo bi bili minimalni, okoli 130 din za drevo, prinesli pa bi petkrat večji dohodek. Podaljšali bi tudi življenjsko dobo drevju, ki bo v nasprotnem primeru že v nekaj letih izumrlo.

Gnojenje, obrezovanje in škropljenje sadnega drevja je stvar daljše razprave, predavanj in razgovorov s strokovnjaki. Kakor vsakemu živemu bitju tako je tudi rastlini potrebna hrana in nega. Sončna svetloba je vir energije, ki tvori sladkorje in druge ogljikove hidrate s sodelovanjem zraka, vode in listnega zelenila. Da vse to rastlina dobi, moramo drevesno krošnjo pravilno razredčiti, omogočiti drevesu, da ima dovolj vode, in upoštevati zračnost tal. Odstraniti moramo iz sadovnjakov vse suho drevje in veje, ker so v njih škodljivci. Uničimo jih s tem, da take veje odstranimo in jih sežgemo. Bolnega sadja ne moremo prevažati, ker rado gnije in se ga kupci branijo, zato lahko poškodovane plodove uporabimo le za predelavo. To je tudi vzrok, da sadja z našega področja ne moremo dobro prodajati na trgu.

TREBANJSKE NOVICE

Gnojenje sadovnjakov spada med najvažnejše ukrepe v sadjarstvu. Večina sadovnjakov bi lahko dajala tudi desetkrat večje pridelke, če bi sadovnjake tudi dovolj gnojili. S tem bi dosegli redno rodnost ter odpornost dreves proti škodljivcem in pozebi. S pomočjo kakovostnih proizvodov, ki bi jih prodajali po višji ceni, pa bi dobili vrnjena sredstva, ki smo jih vložili v sadjarstvo.

Občinski odlok o obveznem škropljenju in čiščenju sadnega drevja ni bil sprejet kot notovarija ali zaradi kaznovanja kršilcev. To je nadvse potreben ukrep, da bi zaščitili sadno drevje pred popolnim propadom. To lahko dosežemo le s skupnimi napori, če bomo že v decembru in skozi vso zimo čistili in škropili sadno drevje. Kmetovalci naj se udeležujejo predavanj, ki jih bo pripravila občinska sekcija kmetijskih inženirjev in tehnikov pozimi.

Tone Žibert

ALI POZNATE DOMAČE KRAJE?

DRAGI PIONIRJI!

Spet začenjamo z vašim ugankarskim kotičkom, ki se vam je že lani tako priljubil. Spet smo vam pripravili vrsto lepih knjižnih nagrad, ki jih bo žreb vsak torek razdelil med srečne izžrebance. Pogoj, da boste sodelovali v tem žrebanju pa je, da nam pošljete Vaš odgovor z dopisnico ali v pismu (lahko tudi več rešitev hkrati v isti kuverti, da bo ceneje) najkasneje do prihodnjega torka! — Danes je treba odgovoriti v zvezi z gornjo fotografijo na tri vprašanja:

1. KJE STOJI TALE BENCINSKA ČRPALKA IN KATEREGA LETA SO JO IZROCILI V PROMET?
2. KDAJ PRAZNUJE KRAJ, V KATEREM STOJI TA ČRPALKA, SVOJ OBČINSKI PRAZNIK?
3. NAŠTEJ IMENA VSAJ TREH VEČJIH PODJETIJ V TEM KRAJU.

Tako — pa ugibajte! Vaše odgovore nam pošljite najkasneje do torka, 4. decembra 1962, že v četrtek, 6. decembra, pa boste zvedeli tudi za prve srečne dobitnike naših lepih knjižnih daril!

Želimo vam, da bi se v šoli pridno učili in da bi imeli v nastopajoči zimi veliko veselja in zabave na snegu! **Uredništvo »Dolenjskega lista«**

Intervju z Marsom

- **Sovjetska kozmična raketa »MARS I« z medplanetarno**
- **postajo, ki so jo izstrelili letos 1. novembra, nadaljuje polet**
- **proti planetu MARSU. Moskovski list NEDELJA je te dni objavil**
- **zanimiv (izmišljen) intervju med Zemljo in planetom Marsom**

—Halo, Mars! Tukaj Zemlja. Ali vam lahko zastavim nekaj vprašanj?

● Z velikim zadovoljstvom, soseda.

— Kje ste?

● Zelo težko je dati univerzalen odgovor. Včasih sem oddaljen od vas več kot 400 milijonov kilometrov, včasih pa samo 55,5 milijona kilometra. Povprečna razdalja med menoj in Soncem pa znaša 228 milijonov kilometrov.

— Jaz sem mnogo bližja Soncu, saj znaša povprečna razdalja samo 149,5 milijona kilometrov. To pomeni, da je moja orbita bližja Soncu. Ali ne?

●Tako je.

—Tudi vaša temperatura je nižja od moje.

● Od Sonca dobivam dva do trikrat manj toplote kot vi, draga moja soseda Zemlja. Jutra na mojem planetu so hladna. Včasih je živo srebro v termometru tudi nižje od minus 35 stopinj C. Kljub nizki jutranji temperaturi se dvigne živo srebro v termometru okrog poldneva v vseh predelih tudi na plus 7 stopinj. Zvečer pa je na mojem planetu spet hladno. Temperatura pade kar na minus 50 stopinj. Povem lahko, da pa so naša morja izredno topla. Vaši kozmonavti se bodo lahko prepričali, da je temperatura vode v njih tudi do 37 stopinj.

— Omenili ste morje. Samo eno vprašanje...

● Vprašajte, kolikor hočete. Toda takoj vam moram povedati, da vam o tajni naših morij ne bom ničesar zaupal. Vi menite, da so naša morja najvlažnejša prostranstva na mojem planetu? Odlično! Rezultat vulkanskega delovanja? Želo dobro. Rajoni bujne vegetacije? Lahko si mislite kar hočete. Sicer pa boste tako ali tako kmalu vse vedeli o mojih morjih in kanalih.

— Kdaj?

● Vsekakor pred menoj, saj traja moje marsovsko leto 687 vaših dni.

—Toliko dni med dvema novima letoma? Ne zavidam vam, kolega. Koliko pa traja vaš dan?

● Naš dan traja skoraj tako dolgo kakor vaš. Točneje: 24 ur, 37 minut in 22,669 sekunde.

— Kakšen je zrak pri vas?

● Odličen. Ozračje je čisto in sveže. Vsebina dušika je normalna — 98,5 odstotna. Kljub temu da imamo samo 0,1 odst. kisika, nas to dejstvo ne ovira.

— Ali obstaja življenje?

● **»Na Marsu« — ste vprašali? Vaši znanstvenki menijo, da obstaja življenje. Rečem vam lahko tole: življenje sicer... Pravzaprav ne govorimo preveč. Vse to bom z največjim zadovoljstvom pokazal vašim kozmonavtom, ko bodo moji gostje.**

— Menim, da ta čas ni več tako daleč. Vaš sotmenjak, raketa sovjetskih ljudi, »Mars I« že leti proti vašemu planetu.

● Tega se veselim. Torej na svidenje, Zemlja!

— Na skorajšnje svidenje, Mars!

Plinska celica za 21-letno dekle

Zaradi umora dveh otrok je bila pred dnevi v Madrosu (Oregon, ZDA) 21-letna Jeannace June Freeman obsojena na smrt v plinski celici. Usmrtitev je določena za 6. december. Samo guverner bi lahko s pomilostitvijo mladi, na smrt obsojeni morilki rešil življenje. V ameriški državi Oregon ni bila doslej še nobena ženska usmrčena. Mlado dekle je bilo obtoženo, da je ubilo štiriletno deklico in šestletnega dečka in ju nato s pomočjo njune matere vrglo v prepad. Mati umorjenih otrok je bila že obsojena na dosmrtno ječo. Obtožnica pravi, da sta obe ženski videli v otrocih breme, ki ju je motilo pri njunih ljubezenskih pustolovščinah, in sta se ju zato hoteli znebiti.

Pozdrav Belokranjcem!

Jože Kočevar iz Gradca v Beli krajini, ki je pri vojakih v Vranju, čestita in pozdravlja za 29. november vse, ki jih pozna, domačim in mladini iz Gradca pa lep pozdrav!

»Super BB« pravijo zdaj ameriški igralki Jane Fonda, ki se je v zadnjem letu močno uveljavila na filmskem platnu. Pravijo, da gre za najbolj »izzivalnega otroka«, kar naj bi potrjeval tudi tale posnetek

Radioaktivna injekcija proti raku?

Italijanski znanstvenik prof. Achille Dogliotti je sporočil na kirurškem kongresu v Rimu, da mu je uspelo rakovo tkivo uničiti z eno samo radioaktivno injekcijo. Toda pristavil je, da njegova metoda, ki jo je razvijal od leta 1956, potrebuje še klinične preizkušnje. Hkrati je izrazil prepričanje, da utegne ta injekcija postati učinkovito sredstvo v borbi proti raku.

Prof. Dogliotti preizkuša novo metodo v atomskem raziskovalnem središču v Saluggi. Bistvo njegovih poizkusov je v tem, da vbrizga radioaktivno tekočino v žilo odvodnico.

Draga pozabljivost

Nekega izposojevalca knjig v angleškem mestu Nottinghamu je stala njegova pozabljivost sto funtov (okoli 200 tisoč dinarjev). Da ne bi pozabil, kje je ostal pri branju, je strastni bralec kriminalnih romanov vtaknil v knjigo bankovec za sto funtov. Toda bankovec je pozabil v knjigi, ki jo je vrnil. Kmalu je denar pogrešil in je zdirjal v knjižnico. Tam pa mu niso mogli pomagati, ker je nesrečnež pozabil naslov knjige....

POMOTA

Sestnajst dni po sklenitvi poroke je v Caracasu (Venezuela) pritekla osemnajstletna Aminta Pardes de Garcia na sodišče in zahtevala ločitev zakona. Izjavila je, da je dobila napačnega moža, njen pravi izvoljenec je bil dvojček tega moža, s katerim se je poročila...

MEDOBČINSKA

KOMUNALNA BANKA NOVO MESTO

s svojimi poslovnimi enotami v Brežicah, Črnomlju, Metliki, Sevnici, Trebnjem in Vidmu-Krškem

ČESTITA CENJENIM STRANKAM ZA 29. NOVEMBER IN SE JIM PRIPOROČA ZA NADALJNJE ZAUPANJE!

ZDRUŽUJMO SREDSTVA PODJETIJ IN PRIHRANKE OBČANOV ZA HITREJŠI GOSPODARSKI RAZVOJ OKRAJA NOVO MESTO!

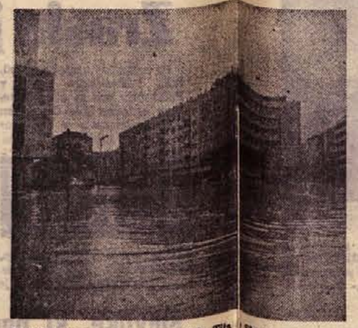

Pretekli teden na trgu maršala Tita v Skopju: pobesneli Vardar je meter visoko prekril sredo glavnega mesta Makedonije

Čestitka iz Banjaluke

Vojak Jože Godec, ki služi vojaški rok v Banjaluki, pošilja lepe pozdrave in želi mnogo uspehov pri nadaljnjem razvoju delovnemu kolektivu Kopitarne v Sevnici in aktivu mladine v Boštanju. Pozdravlja tudi vse prijatelje in prijateljice.

Čestitke in pozdravi za 29. november

Dolenjci, ki služijo vojaški rok v Zadru in smo stalni bralci Dolenjskega lista, čestitamo za naš največji praznik 29. november vsem delovnim ljudem iz domačih krajev. Hkrati pozdravljamo znance, prijatelje in domače: **Nace Praznik, Peter Smajdek, Ivan Prusnik, Ivan Brudar, Ivan Š..., Rado Skedelj, Darko Vidmar, Borivoj Vardijan, Martin Bevc, Tone Kovačič, Franjo Stipanič, Maks Senica.**

Čestitke za Metličane

Vse dovolne ljudi v metliški kotiline pozdravljam za dan republike in jim prisrčno čestitam. Vojak Slavko Prešiček.

Tirnovi gardisti pozdravljajo

Dolenjski fantje Nace Kolene iz Kočevja, Vojko Osana iz Dolenjske Toplic, Slavko Čoš iz Trebnega, Tone Lukek iz Mirne in Lojze Pavlič iz Orehovice in Stefan Mavsar iz Dolenjskih Toplic, ki služijo vojaški rok v Beogradu, prav lepo pozdravljajo za 29. november vse domače, znance in dekleta novomeškega okraja in jim želijo mnogo uspehov.

Voščila in želje

Vinko Godec iz Kompolja, Jože Zabkar iz Zameškega, Alojz Lindič iz Trščine, Marjan Arenšek z Blance, Martin Ucman iz Velikega Cerovca naši fantje, ki so pri vojakih v Kruševcu, čestitajo za dan republike in želijo vsem kolektivom iz domačih krajev še mnogo uspeha. Domačim, znancem, fantom in dekletom pa lep pozdrav!

ELEKTROTEHNA LJUBLJANA

OBVEŠČA CENJENE ODJEMALCE, DA JE

V NOVEM MESTU

NA GLAVNEM TRGU ŠT. 26

PRICELA 17. NOVEMBRA PONOVNO POSLOVATI V PREUREJENIH POSLOVNIH PROSTORIH.

Tu lahko dobite ves elektroinstalacijski material, elektromotorje, aparate za gospodinjstvo, radijske in televizijske sprejemnike, gramofonske plošče, žarnice ter ves ostali elektrotehnični material. ZA OBISK SE PRIPOROČAMO!

Za praznik republike čestitamo vsem prebivalcem Dolenjske!

SLOVITI PEVEC PETER KRAUS PRED SODIŠČEM

Zaradi dveh divjih gosi

Pevec je bil obsojen na 2500 šilingov kazni

Pred kratkim se je moral pred sodiščem v Salzburgu zagovarjati znani nemški pevec in junak nemških teenagerjev Peter Kraus, ker je brez dovoljenja uporabljal strelno orožje in ustrelil dve divji gosi. S tem je oškodoval avstrijsko gozdno upravo za okoli sto šilingov.

Proces se je začel z enomesečno zamudo, ker je pevec dvakrat prosil za odložitev. Na procesu so številni novinarji izvedeli, da se nemški mladostni pojoči junak v resnici ne imenuje Peter Kraus, ampak Krausnecker, in da se je kaznivo dejanje pripetilo blizu Wolfgangsee v času, ko je Peter Kraus sodeloval pri snemanju filma »Pri črnem konjičku«.

Med procesom je Peter brez ovinkov dejanje priznal in povedal, kako se je stvar pripetila. Na steni jedilnice hotela, v katerem je stanoval, je visela malokalibrska puška, ki je bila last učitelja za vodno smučanje. Leta je Petru povedal, da je imel s to puško pri lovu malo sreče, in ko ga je Peter vprašal, če bi z njo šel lahko na lov na divje gosi, mu je učitelj rekel: »Seveda, saj ima lastnik hotela lovsko dovoljenje, ki velja tudi za goste.«

Toda hotelir takšnega dovoljenja ni imel. Zato je Peter, ko je s tremi streli ubil dvoje divjih gosi in jih odnesel ves ponosen v hotel, storil kaznivo dejanje.

Toda javni tožilec bo ali videven: Petrov branilec ga je prepričal, da pevec, katerega honorarji so znatni, nima potrebe, da bi avstrijski gozdni upravi ukradel sto šilingov, da obtoženec lovskih predpisov ni poznal in da gotovo ne bi šel na lov, če bi vedel, da hotelir nima lovskega dovoljenja.

Sodnik je obsodil Petra Krausneckerja na plačilo 2500 šilingov ali 14 dni zapora.

Obsojenec se ni pritožil in je takoj — plačal.

Časopisi namesto denarja

V paketu, ki so ga poslali iz beograjske banke preko Pariza neki banki v Bruselj, so te dni našli namesto 1 milijon 200.000 belgijskih frankov samo pariške časopise. Pariška policija domneva, da so vsebino paketa zamenjali neznani tatovi, ki so prepelijali paket s pariškega letališča Orly na letališče Le Bourget.

LAJAJOČA VRANA

V Arhidoni, kraju v bližini Malage, sta sklenila tesno prijateljstvo neki pes in vrana. Oba sta neločljiva tovariša in si vselej delita hrano in zabavo. V tem času, odkar tovariša živita, se je vrana od psa naučila tako imenitno lajati, da njenega lajanja skorajda ni mogoče ločiti od pasjega.

Ker je v zadnjem času izginilo iz kuhinj v soseščini več takšnih jedi, ki najbolj teknejo psom, prebivalci Arhidone sumijo, da je vrana v svojem prijateljstvu do psa šla tako daleč, da zanj krade največje poslastice.

DOBER RECEPT

Neki obrtnik iz Lyona v Franciji je izumil način, kako lahko človek s posebnim užitkom gleda opero na televiziji.

Francoska televizija se je obrnila na svoje gledalce s prošnjo, naj ji sporočijo, katere oddaje so jim najbolj všeč. Mož iz Lyona jim je takole odgovoril: »Posebno se veselimo vsake operne oddaje. Tedaj izključimo ton in skušamo po kretnjah igralcev ugotoviti, kaj se dogaja.«

Takole je bilo srečanje nemškega kanclerja Adenauerja in ameriškega predsednika Kennedyja. Baje se je stari nemški lisjak vrnil v Bonn z zagotovilom, da zahodni zavezniki ne bodo popustili pri vprašanju, ki zadeva Berlin

Atomska smrt na mizi

Prvi atomski umor v zgodovini kriminologije

Kako nevarni so radioaktivni žarki, so pokazale eksplozije atomskih bomb in tudi nesreče, ki so se zgodile v laboratorijih z jedrskimi reaktorji. Te življenjsko nevarne žarke je uporabila milijonarka Lucina Alvarado Tessarada kot morilno orožje. Z njimi je umorila svojega moža. Strokovnjaki so izračunali, da je njeno morilno orožje stalo okoli 90 milijonov dinarjev. Te dni so moriliko obsodili v Mexico Cityju na 30 let prisilnega dela.

Lucina je po rodu iz ZDA in je študirala jedrsko fiziko na več ameriških univerzah. Med počitniškim potovanjem na Floridi je spoznala 26 let starejšega milijonarja Antonia Tessarado. Poročila se je z njim in se preselila na Tampico v Mexiki. Takrat — leta 1958 — je bila stara 26 let.

Tessarada je zgradil svoji ženi privatni laboratorij, v katerem je Lucina lahko po mili volji eksperimentirala. Kmalu si je uredila pravcato raziskovalno postajo, ki so jo obiskovali tudi študentje z univerze v Mexico Cityju. Lucinin hobby je bil strahovito drag, vendar je Antonio Tessarada plačeval vse brez ugovorov, ker je bil do ušes zaljubljen v svojo ženo.

Lucina pa še ni bila zadovoljna. Hotela je še večji laboratorij, ki ga pa mož ni hotel več financirati. Zato se je milijonarjeva žena odločila moža umoriti, da bi na ta način podedovala ogromno premoženje.

Lucina se je umora lotila »znanstveno«. Z radioaktivnimi žarki je obsevala jedi, ki jih je užival njen mož. Moč in stopnjo sevanja je uredila tako, da ga hrana, ki jo je užival, ni takoj umorila, ampak da je žrtev počasi hirala. Umiranje je trajalo kar pet mesecev. Številni zdravniki so obiskali bolnega milijonarja, vendar niso mogli ugotoviti vzrokov nenavadnega obolenja. Nihče se namreč ni spomnil na možnost radioaktivne okužbe.

Milijonarjevi hčerki iz prvega zakona sta po očetovi smrti začeli sumiti, da ga je Lucina Tessarado umorila. Prijavili sta Lucino policiji, ki je uvedla preiskavo in izkopala milijonarjevo truplo. Ob tej priložnosti so strokovnjaki ugotovili v truplu visoko stopnjo radioaktivnosti.

Lucino so aretirali, vendar je sodišču manjkalo dokazov, ker je Lucija ves čas izjavljala, da jo je mož večkrat obiskal v laboratoriju in da je morda iz neprevidnosti zaužil kakšen radioaktiven predmet.

Lucina je tri četrt leta sedela v preiskovalnem zaporu. Šele po dolgem odporu je svoje dejanje priznala. Sodišče jo je obsodilo na trideset let prisilnega dela, kar je enako kot smrtna obsodba, ker doslej noben kaznjenec ni preživel v izredno vroči in nezdravi mehiški klimi tako dolgega prisilnega dela.

NAŠ NOVI ROMAN:

KDO JE POMAGAL HITLERJU NA OBLAST? Kako se je skotil fašizem in si pripravil pot, da zavzame ves svet? Kdo je stal v ozadju in podpiral nasilje? – Na vse to boste dobili odgovor v našem novem romanu, ki ga bomo začeli objavljati takoj po 1. januarju 1963! Naročite si pravočasno DOLENJSKI LIST, da ne zamudite začetka zanimivega in poučnega branja!

Beli križi v Avstriji

Da bi omejili število prometnih nesreč, ki dosežejo v Avstriji z ozirom na število prebivalstva največji odstotek na svetu, so nekatere avtomobilske zveze dale postaviti belo prebarvane lesene križe na vsakem mestu, kjer je kaka oseba izgubila življenje. Posledica tega je, da je na nekaterih odsekih cest opaziti več križev kot cestnih kamnov. V okolici mesteca Knittelfelda na Gornjem Štajerskem je na cesti proti Dunaju postavljenih kar 124 belih križev na 17 km dolgem odseku.

— Zdajle vam pa hoče naš Boštjan nekaj zaigrati na violino!

BREZ BESED — ali: tuje dežele, tuji običaji...

97. »Hoj! Joy Gastellova! Odkod pa vi?« je zavpil. »Oče spušča vrv dol!« mu je odgovorila. Najprej je pritrdil oba nahrbtnika, nato pa je navezal še samega sebe. »Saj vem vse do pičice,« je rekla Joy, ko so ga izvlekli. »Karson mi je povedal. Žrtvovali ste se zanj. Cel junak ste.«

98. Kriš je hrepenel po novih doživetjih, zato je zmerom potoval. S Čokom sta se spet trudila po izhojeni gazi ob Losjem potoku, sebi in živalim sta brizganašala, kolikor je bilo mogoče, vendar sta vsak večer do kraja izmučena zlezla v spalno kožuhovino. Tretji dan sta bila že zelo utrujena.

99. Kriš je stopal na čelu in premišljeval. Njun pravi cilj je bil hrib čistega bakra. Rekli so jima, naj pol milje od mesta, kjer Mlečna reka prišumi iz soteske in se razlije po gosto razrasli gozdni dolini, kreneta na desno v dolino potoka, ki se tam izteka. Bal se je, da ne bi zgrešila.

Za sevniško okroglo mizo

Občani sevniške občine so o osnutku nove ustave živahno in vsestransko razpravljali. Velik del razprav so posvetili problemu dela družbenih organizacij, društev in zdravstvenega zavoda. Ta razgibanost nam je dala povod, da smo se odločili za razgovor s predstavniki družbenih organizacij, društev, zdravstvenega doma in občinskega političnega vodstva. Med večurnim pogovorom so sodelujoči obdelali vrsto zelo zanimivih vprašanj.

Udeleženci razgovora so še ugotovili, da je to prva razprava te vrste v sevniški občini in da bi bilo prav, če bi jo uvedli kot stalno obliko dela. V razgovoru, ki je bil v prostorih občinskega odbora SZDL, so sodelovali:

RAJKO ZUPANC, predsednik KO SZDL v Sevnici; **IKO ŽGANJAR**, predsednik Občinske pionirske zveze; **FRANJO PIPAN** predsednik Občinske zveze za telesno kulturo; **RUDI STOPAR** predsednik Občinske zveze »Svoboda« in prosvetnih društev; **INŽ. JOŽE ŠPAN** predsednik občinskega odbora Ljudske tehnike; **JELKO ŠTOJS** predsednik Avto-moto društva in zastopnik delavske univerze; **INŽ. FRANJO MRVA**, predsednik Društva inženirjev in tehnikov; **FRANC OGOREVC**, predsednik pododbora Društva knjigovodij; **JOŽE PAVČEK**, predsednik sveta Zdravstvenega doma iz Sevnice; **DR. JURIJ PESJAK**, upravnik Zdravstvenega doma in sanitarni inšpektor; **MARINKA HAFNER**, predsednica Stalne konference za družbeno aktivnost žena; **DRAGO LUPŠINA**, predsednik Občinskega sindikalnega sveta; **VIKTOR AUER**, sekretar občinskega odbora SZDL; **JOŠKO PAPEŽ**, sekretar občinskega odbora ZB; **DUSAN BRELIH**, predsednik občinskega odbora SZDL, in **JOŽE JEKE**, sekretar Občinskega komiteja mladine.

Kaj je važnejše: gradnja zdravstvenega doma ali hotela?

Dr. JURIJ PESJAK: Vse pogosteje se postavlja vprašanje, zakaj in od kod primanjkljaj pri socialnem zavarovanju. Vemo, da je ta primanjkljaj manjši tam, kjer je zdravstvena služba slabše organizirana. Na primanjkljaj je treba gledati s širšega gledišča. Otrokom na primer moramo zobe redno pregledovati in jih nasegovati, sicer bodo slej ali prej potrebovali proteze. Redni pregled zob pa je še vedno znatno cenejši kakor proteze. Upoštevati moramo tudi, da je na območju sevniške komune veliko upokojencev. Na enega aktivnega zavarovanca odpade 0,44 odst. upokojenca, v okrajnem merilu pa samo 0,29 odst.. Vemo pa, da je prispevek za zdravstveno zavarovanje od upokojencev minimalen. Zanimiv je podatek, da smo v osmih mesecih letos porabili 47 odst. vseh sredstev za bolniške stroške, kar pa je za 7 odst. nad okrajnim povprečjem. Bolniški stroški pa so bili visoki zaradi velikega števila upokojencev. Starejši, izčrpani ljudje so pogosteje bolni in so največkrat nujno potrebni bolniške nege. Tudi bolnišnice so od Sevnice precej oddaljene, teren je močno raztresen, vse to pa bremeni potne in prevozne stroške.

Sevniški teren je bil v zdravstvenem pogledu izredno zanemarjen. Ugotovili smo, da šolski otroci že več let niso bili pregledani. V zobnih ambulantah ni bilo zaslediti otrok, pa tudi nosečnice so bile prepuščene same sebi. Vse to pa je danes urejeno. Letos smo imeli spomladi izredno veliko bolnih zaradi epidemije gripe. Zato bomo izvedli množično cepljenje proti gripi.

NOVINAR DOLENJSKEGA LISTA: Z novim zakonom o zdravstvenem zavarovanju bodo gospodarske organizacije dolžne plačevati zdravljenje do enega meseca bolovanja. Ali se bo po vašem mišljenju, tov. dr. Pesjak, znižal stalež tako zvanih »namišljenih bolnikov«?

Dr. JURIJ PESJAK: Vsekakor bo ta ukrep ugodno vplival na znižanje bolniškega staleža tistih bolnikov, ki se ne drže bolniških navodil. Sedaj bodo gospodarske organizacije same zainteresirane, da bodo kontrolirale bolnike. Ukrep, da bodo gospodarske organizacije v bodoče krile tudi vse stroške nesreč pri delu, pa je za nekatera podcej obremenilen. Lahko pa se jetja, kjer je več nesreč, prebo dogodilo, da gospodarske organizacije ne bodo prijavile nezgode pri delu. Tudi pri nezgodah na poti na delo bodo podjetja previdna, ker se je do sedaj dogajalo, da se nezgode v veliko primerih niso zgodile na poti na delo ali z dela, temveč drugod.

Vem, da dobro organizirana preventiva tudi nekaj stane. Sprašujem pa se, ali lahko primerjamo vrednost človeških življenj z vrednostjo denarja?

DUSAN BRELIH: Kako je z obiski na domu? Ali so obvezni?

Dr. JURIJ PESJAK: Število obiskov na domu je vsak dan večje. Ti obiski se povečujejo zopet zaradi števila upokojencev. Res pa je, da so naši ljudje včasih preveč zahtevni in kličejo zdravnika na dom za malenkost. Zdravnik se načeloma mora odzvati pozivu in obiskati bolnika na domu. Upoštevati pa moramo, da je zdravnikov zelo malo in da moramo včasih samo zaradi injekcije, ki jo bolnik dnevno prejema, hoditi po več ur peš. V takih primerih pa nastaja zopet vprašanje, kje je ceneje zdraviti bolnika: doma ali v bolnišnici?

NOVINAR: V zdravstvenem domu na Senovem imajo za take bolnike več ležišč. Ali ne bi kazalo, da bi tudi v Sevnici pripravili nekaj ležišč?

Dr. JURIJ PESJAK: Finančno bi bilo to vsekakor zelo koristno. Toda v sedanjem zdravstvenem domu sploh ni mogoče misliti na kaj takega. Za sedaj delamo v tesnih prostorih in imamo celo laboratorij precej daleč od zdravstvenega doma. Zadnje čase pa se močno govori o gradnji hotela v Sevnici. Ne zanikam, da hotel v Sevnici ni potreben, vendar pa trdim, da je še veliko bolj potreben nov zdravstveni dom. Prvo je za človeka zdravje, šele potem ostalo. V naši občini je že tako veliko registriranih alkoholikov, z znižanjem prometnega davka na alkoholne pijače pa se bo to število še povečalo. Zdravljenje alkoholizma pa tudi drugih primerov, ki jih povzroča alkohol, zopet bremeni sklad socialnega zavarovanja.

SEVNIŠKI VESTNIK

JOŠKO PAPEŽ: Nič ne bi škodilo, če bi se malo pogovorili še o kulturnem prevozu in kvaliteti kruha. Vsi vemo, kako se prevaža kruh, včasih je celo blaten. Kruh se prodaja kar na šestih mestih v Sevnici ne vem, če je povsod upoštevana tudi higiena. Že iz zdravstvenih razlogov bi bilo potrebno to stanje izboljšati.

Dr. JURIJ PESJAK: Kot sanitarni inšpektor sem že vplival na izboljšanje tega problema, vendar zaradi denarnih težav »Veležitarja« iz Celja, ki kruh peče in razprodaja, nisem mogel vsega urediti. Po mojem mnenju bi se kruh moral prodajati samo v dveh prodajalnah, tam pa bi morali zagotoviti higienske pogoje. Prav bi bilo, da bi krajevni odbor SZDL v Sevnici sklical o tem problemu širši posvet. Le tako bomo zadevo dokončno rešili.

JOŽE PAVČEK: Zdravstveni dom v Sevnici že zbira sredstva za gradnjo zdravstvenega doma. Lahko rečem, da je družbeno upravljanje v zdravstvenem domu dobro.

Občinski ljudski odbor bi moral upoštevati tudi sklepe društva knjigovodij

■ **FRANC OGOREVC:** Članstvo našega pododbora se je letos povečalo za 40 odst. in je zdaj vključenih v naš pododbor že 85 članov. Društvo je že drugič organiziralo začetni knjigovodski tečaj; prijavilo se je največ slušateljev iz trgovske stroke. Ti ljudje so se po uspešno opravljenem izpitu prekvalificirali za knjigovodje. — Tako je naenkrat nastala vrzel pri trgovskem kadru. Iz dveh razlogov smo se odločili, da takih tečajev v bodoče ne bomo več prirejali: zaradi odhoda trgovskega kadra v druge poklice in ker iz srednjih ekonomskih šol še prihaja knjigovodski in računovodski kader.

■ Nekaj smo torej le delali. Z delom pa nismo povsem zadovoljni. Veliko preveč razpravljamo o notranji organizaciji knjigovodstva, premalo pa obravnavamo problematiko s širšega, komunskega stališča. Zdi se mi važno, da je okrajni odbor Društva knjigovodij sklenil, naj bi občinski ljudski odbori ne zaprisegali tistih knjigovodij, ki ne bodo poprej opravili konzultacije iz knjigovodstva. Žal ugotavljamo, da se naš občinski ljudski odbor tega sklepa ne drži in zaprisega tudi knjigovodje, ki nimajo ustrezne strokovne izobrazbe. Znano nam je, da prav zaradi neurejenosti knjigovodstva v podjetju ali zavodu lahko nastane velika škoda.

Še nadalje si moramo prizadevati za osamosvojitev klubov

■ **INŽ. JOŽE ŠPAN:** V okviru občinskega odbora Ljudske tehnike delujejo radio in fotoklub v Sevnici, sekcija v Kopitarni in fotoklub v Krmelju. To je glavna dejavnost LT. Velike težave smo imeli v prostori. Temnico smo si uredili kar na podstrešju in tudi sestajali smo se v zasebni stavbi. S pomočjo občinskega odbora SZDL smo končno le dobili prostore. Foto in radioklub sta se samoosvojila in smo še uspeli urediti novo temnico. Sekcija v Kopitarni bi prav gotovo bila uspešnejša, če bi ji občinski odbor Ljudske tehnike nudil več pomoči. Moramo priznati, da je zaradi naše premajhne aktivnosti ta sekcija premalo delala. S fotoklubom v Krmelju nam, žal, nikakor ni uspelo tesneje sodelovati. Obljubili so nam, da se bodo z nami povezali, a do tega ni prišlo.

Ena izmed naših poglavitnih nalog je, da čimprej osamosvojimo klube. Letos smo na primer dobili 150.000 dinarjev dotacije. Denar smo razdelili med klube. Ko pa smo pričeli s širšo vzgojo članstva, nam je zmanjkalo denarja. Prav zato je nujno, da se klubi osamosvojijo, ker imajo za to vse pogoje. Povedati želim še, da vodimo trenutno A tečaj in da želimo organizirati še B tečaj, vendar slednjega sami ne bomo mogli izvesti zaradi pomanjkanja strokovnega predavateljskega kadri. Zato nam bo potrebna pomoč.

Sevniške ulice so še pred zadnjim občinskim praznikom asfaltirali in uredili kanalizacijo; tudi razsvetljava se je občutno izboljšala. V avgustu, ko so ulice šele pripravljali za asfaltiranje, pa je bilo v Sevnici tako, kot kaže naša slika

Za gospodinje nameravamo pripraviti tečaj, kako se upravlja s gospodinjskimi stroji. In še to: pred kratkim je bilo ustanovljeno Društvo kmetijskih tehnikov in strojnikov.

Kot predsednik Ljudske tehnike si prizadevam, da bi bilo naše delo še uspešnejše, vendar vsega ne zmorem; imam kar 11 funkcij! Menim, da prav zaradi tega, ker se enemu človeku naprtijo vse mogoče zadolžitve, danes ugotavljamo, da je delo v društvih, pa tudi v organizacijah nezadovoljivo. Po drugi strani pa je v odboru LT 15 članov, na seje pa jih prihaja 4 ali največ 6. V bodoče moramo izvoliti v odbor LT ljudi, ki bodo voljni delati.

Vse nas tudi zanima, kaj je s okrajnim odborom LT? Jutri je že 29. november in še do danes nismo dobili tekmovalnega programa. Vsi ti problemi zavirajo nadaljnji uspešnejši razvoj LT v komuni.

Več posluha za kulturno-prosvetno dejavnost

■ **RUDI STOPAR:** Že vsa leta zaman prosimo in iščemo prostore, kjer bi se odvijala kulturno-prosvetna dejavnost. Gospodarski razvoj in pestrejše družbeno življenje v občini sta močno povečala potrebe in zahteve na tem področju. V Sevnici pa žal lahko samo ugotavljamo, da so potrebe občanov po vsebinskem in oblikovno novem, sodobnejšem kulturno-prosvetnem življenju naraščale hitreje, kot smo jih utegnili zadovoljiti. Če bi bili prostori, bi verjetno te težnje naših množic uresničili, tako pa dejansko lahko samo načeloma razpravljamo, da bi moral biti v Sevnici kulturni center, v katerem bi delovalo delavsko gledališče. Občina bi po mojem mnenju vendar morala biti močno zainteresirana za kulturno dejavnost, za vse njene oblike dela, skratka za to, da bi uresničila želje občanov. Ne moremo pa trditi, da je naša občina doslej pokazala dovolj zanimanja za uresničitev teh teženj. Dotacija 100 tisoč dinarjev, ki smo jo letos prejeli, še zdavnaj ne obvezuje odgovornih občinskih činiteljev obvez, ki jih imajo do našega delovnega človeka — namreč, da ustvarjajo pogoje za normalno in nepretrgano kulturno, zabavno in vzgojno življenje v komuni. Ta znesek niti ne krije vseh prevoznih stroškov za kulturno dejavnost. Tako ne moremo več daleč. Tu je potrebna odločna prelomnica. Morda bi kazalo pri občinskem ljudskem odboru ustanoviti telo, ki bi skrbelo za razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti. Morda bi potem ObLO čutil več odgovornosti do te dejavnosti.

■ Kulturno-prosvetna dejavnost, če o njej sploh lahko govorimo, se odraža v klubih. Delujejo dramski, glasbeni in klubski sosvet. V okviru dramskega sosveta bi lahko organizirali, da bi celjsko gledališče gostovalo v Sevnici s celotnim zimskim programom. S

(Nadaljevanje na 15. strani)

Častni prispevek Mirenske doline za osvoboditev ljubljene domovine

Poročali smo že, da so konec oktobra na Rojah pri Mirni položili v skupno grobnico padlih junakov iz naše revolucije še izmučena trupla 28 tovarišev. Ob tej priložnosti je govoril v spomin pokojnih borcev za svobodo tovariš Riko Kolenc, pomočnik sekretarja DSNZ Slovenije, ki je hkrati opisal najzanimivejše dogodke iz vojnih let v Mirenski dolini. Ker bo številne bralce zanimalo zvedeti o tem kaj več, zlasti pa take podatke nujno potrebujejo vse naše šole in mladi rod, ki srka v njih učenost in slavno preteklost očetov, ponatiskujemo iz govora tov. Kolenca njegove glavne navedbe:

Danes polagamo v to grobnico izmučena trupla osemindvajsetih naših soborcev, da se tako v smrti pridružijo tovarišem, ki že počivajo na tem mestu in ki so svoja mlada življenja položili na žrtvenik istih vzvišenih ciljev naše narodnoosvobodilne borbe. Padli so kot vojaki v najokrutnejših dneh slovenske in jugoslovanske zgodovine za svete ideje svobode in ljudskega napredka, katerim se danes pred tem njihovim zadnjim domom spoštljivo klanjamo.

Že je minilo 20 let, odkar je v pohodu nemških, italijanskih in drugih fašističnih zasužnjevalskih sil tudi naša dežela padla pod okupacijo. Tedaj se je uničevanje naših narodnih ustanov, našega jezika in naše kulture, razbita in razkosana je bila naša državna skupnost, zatirana vsaka svobodna misel. Bili smo obsojeni, da na tej zemlji životarimo in služimo tujim gospodarjem in se tako čimprej utopimo v valovih potujčevanja, preganjanja in nasilja.

Bilo bi odveč, če bi se podrobneje spuščali v dogodke, ki so omogočili tujcem, da se razšopirijo po naši domovini, in v vsa tista slav na dejanja, ki so pod vodstvom naših najnaprednejših družbenih sil že v prvih mesecih okupacije rodila organiziran in oborožen odpor ter okupatorju napovedala boj na življenje in smrt. V tej borbi je tudi naša dolina dala svoj častni prispevek. Ko je bila od 12. aprila do 9. junija 1941 zasedena od nemških hitlerjevskih vojaških sil in ko so potem te zamenjali Mussolinijevi fašisti, so ideje OF o oboroženem uporu že v zgodnjem poletju 1941 kot rešilna ideja čvrsto osvajale naša srca. Mirna in okoliške vasi so kaj hitro postale zanesljiva baza in vsesplošni podpornik OF. Po nekaterih posvetovanjih prvih aktivistov tega pokreta v Mirenski dolini, predvsem pa po tistem, ki je bil v mirenskem gradu jeseni 1941 pod vodstvom pokojnega narodnega heroja in sekretarja CK KPS Toneta Tomšiča, se je na Mirni organiziral tudi prvi terenski odbor OF. S tem so akcije narodnoosvobodilnega gibanja na prelomnici leta 1941-42 tudi pri nas dobile že usklajen in organiziran značaj. Ta odbor je deloval v najtežjih razmerah okupacije, v času sovražnih izpadov in hajk na tem področju vse do konca vojne in so iz vrst njegovih aktivistov padle tudi številne žrtve. Na začetku so bile razen propagandnih nalog tudi naloge za vzdrževanje javke na Mirni za sprejemanje tovarišev, ki so iz Ljubljane prihajali v partizane na naše področje, predvsem v Blatni klanec in zbiranje orožja, streliva in opreme stare jugoslovanske vojske, zbiranje sanitetnega materiala, zasledovanje sovražnikovih premikov in preskrba partizanskih enot in bolnic s hrano. Pri svojem delu so se čvrsto opirali na zavedne občane in antifašistične organizacije, kot so bile AFŽ in mladinska organizacija. Posebno je potrebno naglasiti delo naših žena in mladine med okupacijo, saj so nesebično in vsestransko z največjo iznajdljivostjo znali najti način, da so tudi v najtežjih dneh čvrsto stali ob strani pokreta in mu nudili potrebno pomoč. Že v oktobru 1941 se je na področju Blatnega klanca in Debenca pojavila prva oborožena partizanska skupina, ki jo je vodil narodni heroj Milan Majcen. Čeprav je kmalu zatem padel blizu Šentjanža v boju z Nemci, ki jim je prizadejal velike izgube, je kratkotrajna prisotnost te skupine močno pospešila razvoj narodnoosvobodilnega gibanja v naših krajih in ljudem vlila nove nade.

Takoj v začetku 1942 so z našega terena odšli prvi tovariši v nastajajoče partizanske čete in odrede. Od teh so se največ zadrževali na tem področju: Slobodanova četa, Zahodnodolenjski odred in Tomšičev bataljon, hkrati pa je prišlo v prvi polovici 1942 na Mirni do formiranja oborožene terenske enote OF »Narodne zaščite«. V okviru te smo s skromnimi sredstvi izvedli nekatere samostojne akcije, kot so bile: miniranje proge pod Stražo, oboroženo vznemirjanje italijanske posadke na Dobu, uničevanje železniških naprav na mirenski postaji, akcija na eksploziv na tej postaji, ki je bil pozneje z uspehom uporabljen pri partizanskem napadu na vlak pri Zvijavnici, rušenje proge pod Dolom in še druge.

V strahu pred naraščajočim gibanjem se je mirenska italijanska posadka 30. marca 1942 umaknila v Trebnje, kjer se je za žico, mogočnimi bunkerji in topovi čutila varnejšo. Čete te posadke pa so s tamkajšnjo belogardistično enoto pogosto vpadale na mirensko področje, iskale borce in pristaše NOB ter širile strah, nasilje in razdejanje. Mirna je bila posadki zaradi svoje privrženosti borbi proti okupatorju trn v peti in zato prizorišče številnih kazenskih ekspedicij. Okupatorjev plen je bil navadno manjši od njegovih želja, saj ljudje, ki so delali v gibanju, fašistov niso čakali doma in so vedno budno pazili, da bi jih sovražnik ne presenetil. Vaščani, ki so se morali umikati pred preganjalci, so dobivali varno zavetje v vaseh Stara gora, Debenc, Praprotnica, Stan, Migolska gora in drugod, kjer so domačini po svojih skromnih močeh z njimi delili streho in živež.

Na našem področju so se tako do italijanske kapitulacije v septembru 1943, pa tudi pozneje stalno zadrževale partizanske enote, odredi, brigade in divizije. Zlasti aktivne so bile Tomšičeva, Gubčeva in Cankarjeva brigada ter XV. divizija NOV. Po naših gozdovih in gričih so se dnevno vodile težke borbe s sovražnikom, v ka-

(Nadaljevanje s 14. strani)

tem bi ljudem ustregli. Toda tu nastaja problem denarja in dvorane. Mislim, da ni potrebno še posebej poudarjati, kakšne koristi bi imeli tudi igralci dramskih družin in klubov s podeželja. Organizirali bi razgovore s poklicnimi igralci. Njihovi napotki bi nam vsem prinašali veliko koristi. V glasbenem sosvetu v glavnem delujejo šoloobvezni otroci. V programu imamo več predavanj pod naslovom »Kako poslušamo glasbo«. Poskusili bomo organizirati tudi nekaj pevskih zborov na podeželju. Znano je, da je bilo nekoč na podeželju več pevskih zborov kakor danes. Na Loki je pevski oktet v razpustu zaradi finančnih težav. V klubskem sosvetu bi domala sleherni občan našel svoje mesto. Ta sosvet bi s pripravo raznih oblik dela lahko močno koristil ostalim organizacijam.

Želimo iti v novo razdobje z novimi nalogami in hkrati z večjim jamstvom in posluhom za kulturno-prosvetno dejavnost. Mi smo pripravljen delati, treba nas je le razumeti in nam pomagati.

■ DUŠAN BRELIH: Soglašam s tem, da je bilo določno nerazumevanje občine do razvoja kulturno-prosvetne dejavnosti. Priznati pa moramo, da se je zadnje čase stanje izboljšalo. Menim, da je treba določiti mesto kulture v komuni, prav tako njene organizacijske oblike, skrb in odgovornost zanjo. Vse to pa naj zajame občinski statut. Od občinske zveze Svobod in prosvetnih društev pričakujemo večjo iniciativo, treba je namreč konkretno predlagati, kako in kaj, ter se truditi za uveljavitev teh teženj.

■ RUDI STOPAR: Obstajajo trije forumi za kulturno dejavnost: okrajni svet Svobod in prosvetnih društev, okrajni svet za kulturo in prosveto in končno še SZDL. Prav zato ni enotnega programa in bi bilo potrebno najti skupen jezik za nadaljnje delo v komuni.

■ DUŠAN BRELIH: Mislim, da je treba vprašanje kulture in prosvetne dejavnosti reševati v komuni. Urediti bo potrebno vprašanje financiranja društev. Še vedno pa trdim, da tudi svet za prosvetno in kulturno dejavnost v komuni ni izpolnil vseh svojih nalog in da bi za razvoj kulture še marsikaj naredil.

Ni dovolj samo razpravljati!

RAJKO ZUPANC: V našo organizacijo je vključenih 1400 članov. Ne morem se pa pohvaliti z delom sedanjega odbora. V nov odbor smo vključili predvsem mlajše ljudi in upravičeno pričakujemo, da bodo delavni. Naš krajevni odbor SZDL je že dalj časa čutil potrebo po povezavi z ostalimi organizacijami in društvi. To nam je delno tudi uspelo. Smatram, da je uskladitev dela vseh društev ena najvažnejših oblik dela v organizaciji.

Stalna konferenca žena je spomladi sklenila pričeti z gradnjo otroškega vrtca in igrišč. Do realizacije teh sklepov pa še do danes ni prišlo. Naša organizacija je iz članarine dodelila Stalni konferenci žena 100 tisoč dinarjev kot simbolični znesek za gradnjo igrišč. Nihče pa ni tega denarja prevzel.

MARINKA HAFNER: Prvič slišim, da nam je krajevni odbor SZDL iz Sevnice dodelil sto tisoč dinarjev. Res je, da je konferenca žena sprejela več sklepov, ki pa, žal, niso bili uresničeni. Vprašanje zaposlitve žena, ki ga je konferenca obravnavala, uspešno rešuje konfekcija »Lisca«, saj bo v kratkem zaposlovala že 320 žena. Za varstvo otrok pa nismo skoraj nič napravili. V Sevnici nimamo primernega otroškega vrtca niti otroških igrišč.

IKO ŽGAJNAR: Naši pionirji so v Jugoslovanskih pionirskih igrah dosegli lepe uspehe. Čutimo pa premajhno sodelovanje med DPM in KO SZDL. Če bi bilo sodelovanje večje, bi že zdavnaj rešili vprašanje otroškega vrtca in igrišč. Tudi mladinska organizacija bi morala bolje sodelovati s pionirsko organizacijo.

VIKTOR AUER: Na zborih občanov na Loki so ljudje spraševali, kako bo z njihovo šolo.

JELKO ŠTOJS: Na Loki ostane nižje organizirana šola kot podružnična šola sevniške šole.

INŽ. FRANJO MRVA: Vprašanje otroškega igrišča se je že pričelo reševati v občinskem merilu. Najbolje bi bilo, da bi se zgradilo centralno otroško igrišče za stanovanjskimi bloki pri postaji. Drugo leto bo verjetno že izdelan načrt.

IKO ŽGAJNAR: V Sevnici vse preveč govorimo, razpravljamo, sklepamo in malo napravimo. V Krškem pa so z majhnimi sredstvi, toda z večjo voljo zgradili lepo otroško igrišče.

INŽ. FRANJO MRVA: Kmetijska zadruga ki vključuje gozdarsko službo, ima zelo malo razumevanja za naše Društvo inženirjev in tehnikov gozdarske in lesne stroke. Tudi pri nas razpravljamo in sklepamo, vendar občina in tudi drugi ne upoštevajo naših strokovnih nasvetov in predlogov. Naše društvo ni dobilo letos razen 20 tisoč dinarjev od občinskega odbora SZDL nobenih dotacij.

Več pozornosti tudi športnim dejavnostim

FRANJO PIPAN: Občinska zveza za telesno vzgojo bi morala imeti svoj sklad, kakor ga imajo druge. Sevniškemu Partizanu smo letos dodelili okoli 400 tisoč dinarjev. Od tega je predvidenih 200 tisoč dinarjev za plavalni bazen v Sevnici.

IKO ŽGAJNAR: Potrebno bi bilo, da bi ustanovili odbor za gradnjo bazena. Ugotavljamo, da se mladina premalo zanima za šport. V Sevnici ni prostora za telesno vzgojo. Ta problem pa bomo rešili z izgradnjo nove šole v Sevnici, kjer bi se v telovadnici lahko odvijal velik del športne dejavnosti.

JOŽE PAVČEK: Vedno tarnamo, da ni denarja in prostorov, nikoli pa se ne vprašamo, ali smo sploh zainteresirali mladino za športno dejavnost.

JOŠKO PAPEŽ: Mladina se zanima za šport, vendar moramo razumeti, da se hkrati zanima za motorizacijo, televizijske oddaje itd. Mladini je treba nekaj nuditi, šele potem smemo od nje zahtevati tudi udejstvovanje. Pšenico najprej posejemo, šele potem žanjemo!

JOŽE JEKE: Že iz današnjega razgovora vidimo, da smo kot predstavniki organizacij in društev premalo povezani. Vemo, da materialni položaj mladine ni slab, problem pa je zaradi stanovanj. Če bi bil v Sevnici samski dom, ki bi ga lahko zgradili z združenimi sredstvi, bi se mladina tudi v športu bolj udejstvovala. Vsekakor lahko trdimo, da je mladina zainteresirana za šport, kar dokazuje tudi nedavna ustanovitev dveh športnih društev; premalo pa se v športu udejstvuje mladina, zaposlena v industriji.

O uspehih in problemih avto-moto društva in programu delavske univerze je razpravljal JELKO ŠTOJS. O dejavnosti občinskega odbora ZB je poročal JOŠKO PAPEŽ, v razpravi pa je sodeloval tudi DRAGO LUPŠINA. O tem pa bomo poročali v naslednji številki.

Drago Kastelic

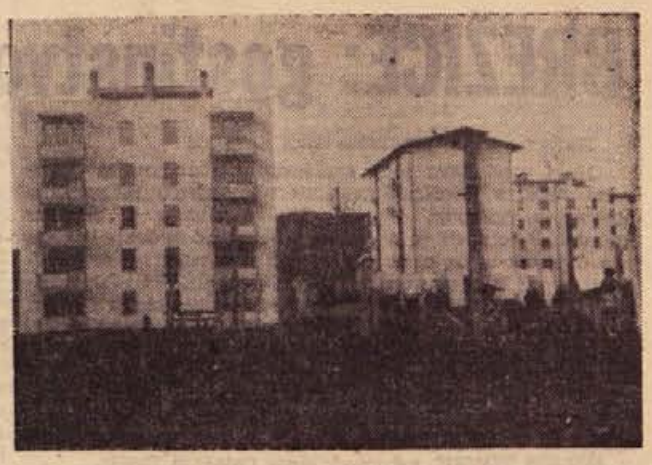

Za dan republike bo občina Črnomelj predala svojim delovnim ljudem iz kolektivov spet 24 stanovanj v novem bloku (na sliki levo). Investitor: stanovanjski sklad ObLO Črnomelj, ki je zgradil doslej že 4 take bloke

ADLEŠIČANI PRED DNEVOM REPUBLIKE

Pred kratkim so se Adlešičani na sestanku pogovorili, da bodo imeli proslavo v počastitev dneva republike skupaj s šolsko mladino. V pogovoru o drugih krajevnih problemih so opozorili tiste občane, ki puščajo kure, da brskajo po grobovih. Če ne bodo te škode preprečili, bodo njihova imena razglasili v časopisih. Sklenili so tudi, da bodo uvedli samoprispevek, s katerim bodo kupili mrtvaški voz.

DRAGATUŠ: ne s prošnjami, pač pa z vztrajnim delom!

Predsednika krajevnega odbora v Dragatušu tovariša Bečaja sem kar na cesti povprašal za novice o življenju in delu dragatuškega območja. Dejal je:

»Ne s prošnjami na občini, z delom smo začeli. Potrebno je zamenjati pod v kino dvorani. Pogrešamo prostore družbenih organizacij in klub. — Sklicali smo sestanek vseh družbenih organizacij in se pomenili. Mladinci bodo podrli stari pod v kino dvorani in pomagali mešati beton, gasilci bodo položili kamenje, člani ZB pa bodo tlakovali. KZ namerava prispevati sredstva za nabavo parketa. Manjka še klubski prostor, kjer bi imeli televizor, radio, časopise, revije. Tudi kmečki človek bi našel v njem razvedrilo. Klub bi lahko uredili v zadružnem domu, kjer je zdaj učilnica. Vse bi bilo lahko že davno urejeno, ko se ne bi zamudili z zidanjem nove šole. Še malo in otroci bodo stopili v nove učilnice. Občani vidijo tako v šoli kot v zadružnem domu, na cesti in drugod plod svojega prispevka. Delali so in delajo zase. Ne s prošnjami, temveč z delom si bomo ustvarili lepše življenje!«

J. S.

Šušmarji so tudi v podjetjih

Na sestanku delovnega kolektiva komunalne uprave so ugotavljali, da imajo predvsem kvalificirani delavci premajhne dohodke. Hkrati pa so poudarjali, da delavci opravljajo vrsto del zasebnikom popoldne in ob nedeljah. Tak delavec pa ima pri podjetju prav majhno storilnost. Dela pri zasebnikih bi prav lahko opravilo tudi podjetje. Vendar to ne velja samo za komunalno upravo. — Kje so torej organi delavskega samoupravljanja in uprave podjetij, ki dopuščajo šušmarstvo? Mar bodo tudi tu potrebni upravni ukrepi?

Kaj teži občane v Zapudju

Vaščani Zapudja so na sestanku takole govorili:

— So razlike med stanjem zemljišč v naravi in na katastru. Od Marije Terezije dalje so se zemljišča bistveno spremenila. Kjer je bil nekdaj travnik, je danes njiva, kjer je bila včasih parcela drugega bonitetnega reda, je danes površina v zadnjem razredu. Davke plačamo tako, kot bi imeli samo dobro zemljo. Zahtevamo ponovno klasifikacijo površin!

Nadalje so ugotavljali, da je bilo v Zapudju nekaj primerov, ko so finančni organi rubili. Kmetovalci, proti katerim je bila vpeljana prisilna izterjava, bi morali dobiti denar za pridelke in les, ki so ga prodali kmetijski zadrugi. Zaradi prisilne izterjave so kmetovalci zabredli v nove stroške. Prav bi bilo, da bi KZ pravočasno izplačevala denar za odkupljene pridelke ali les.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

To in ono iz Starega trga

● V Starem trgu so naposled dobili zobno ambulanto. Zdravnik iz Črnomlja prihaja ob torkih in dela od petnajste ure dalje. Vseh bolnikov ne zmore pregledati, zato večje število sploh ne pride na vrsto. Želijo, da bi bil zdravnik v torek ves dan v Starem trgu.

● Res je, da imajo prebivalci Starega trga vsak dan avtobus proti Črnomlju in Kočevju, ni pa še vse v redu v Brezovici. Na zvezo s Starim trgom je treba čakati po dve uri. Avtoprevozno podjetje Kočevje pripravlja nov vozni red, tako da bo prvi avtobus iz Starega trga odpeljal proti Ljubljani že ob štirih zjutraj. Iz Ljubljane bo avtobus odpeljal ob štirih popoldne in prispel v Stari trg ob 7. uri zvečer.

● V Starem trgu manjkata še dve učni moči. Potrebovali bi dva profesorja ali predmetna učitelja za pouk na popolni osemletki.

terih se je naša vojska večala in bila vse močnejša. Izvršeno je bilo mnogo ofenzivnih akcij, posebno še zavzetje in likvidacija fašistične postojanke v tedanjem gradu na Dobu konec decembra 1942 in uničenje močne sovražne oklopne enote na vlaku pod Jersovcem v avgustu 1943. Vse partizanske enote so imele močno podporo večine naših ljudi in redke so vasi, ki se niso pri tem posebno izkazale.

Naša narodnoosvobodilna borba je potekala v najtežjih razmerah. Dvignili smo se v srcu zasužnjene Evrope brez tuje pomoči in pred nami je stala mogočna fašistična zver, ki je s svojimi armadami osvajala državo za državo. In ko je bila naša pravična stvar v polnem razcvetu, se je pojavilo še izdajstvo. Tujec je uspel, da je s pomočjo bivših oblastnikov našel naše sonarodnjake, ki so mu bili pripravljeni služiti. Tako smo se morali boriti proti fašistom in formacijam domačih sodelavcev okupatorja, kot so bile vaške straže MVAC, Rupnikove belogardistične domobranske enote, gestapovske skupine »Črne roke« in druge. Te so bile žal tudi v naši dolini. Gnezdile so v italijanskih oz. nemških utrjenih postojankah in z orožjem, ki so ga sprejemale od okupatorja, hodile na krvave pohode. Zagrešili so mnogo zločinov in ne samo nad oboroženimi pripadniki partizanske vojske, temveč tudi nad mnogimi civilnimi prebivalci naših vasi in okolice. Izdajalska politika okupatorjevih pomagačev je slonela na upanju v okupatorjevo zmago in na jalovih upanjih v razdor zavezniških sil. Ljudstvo so slepili, češ da je vera v nevarnosti in z drugimi lažmi slične vsebine.

Borili smo se dalje v neenakih pogojih, saj je sovražnik odhajal na pohode spočit, nahranjen in oblečen in je razpolagal z vojaškimi šolami in kasarnami. Bil je oborožen z najmodernejšo vojaško opremo ter imel na razpolago tovarne za krepitev svoje, vojaške moči. Naše kasarne pa so bili slovenski gozdovi in nebo nad nami, zadovoljevati smo se morali s komaj zadostno prehrano in obleko, utrujeni od neprestanih maršev, orožje pa smo morali v borbi jemati sovražniku iz rok.

Sovražnik, podpihovan in često voden po domačih sodelavcih, v borbi proti narodnoosvobodilnemu gibanju ni poznal obzira. Samo nekaj datumov nam pokaže strahotne rezultate nasilja in ubijanja. Tako je v noči med 9. in 10 avgustom 1942 italijanski bataljon iz posadke v Trebnjem obkolil Mirno in nekaj bližnjih vasi, p o ž i g a l in odpeljal v italijanske zapore in internacijo preko 40 ljudi. Taka dejanja so ponovili za časa velike, vendar brezuspešne ofenzive jeseni 1942, ko so v vaseh izvršili številne uboje in odpeljali mnogo ljudi v taborišča smrti v Italijo. Nemški okupator je najbolj divjal v zadnjih dneh oktobra 1943, ko so njegove motorizirane in ostale divizije preplavile naše kraje in sejale smrt in razdejanje. Pobiti so bili številni civilni prebivalci, posebno v vaseh Gomila, Mirna, Migolca in Gorenja vas. Po dolini so gorele vasi, na katere so streljali s tanki. To je bil najstrašnješi dan v zgodovini te doline. Kasneje so preživeli naši ljudje še veliko gorja, ki so ga prizadejale domobranske enote, ki so vpadale zlasti tedaj, ko so čutile, da partizanov ni v bližini. Te so vpadle na Mirno tudi 6. junija 1944, na isti dan, ko so se zavezniki izkrcali v Franciji in odprli drugo fronto, s katero se je še bolj približal poraz Hitlerjeve Nemčije in njenih pomagačev. Ko so ta dan ujeli in pobili nekaj naših ljudi, so ujeli tudi Franca Lunačka, sekretarja rajonskega odbora OF v Dobrniču in dolgoletnega šolskega upravitelja na Mirni, ga odpeljali na Bistrico in drugi dan zverinsko ubili.

Vendar kljub vsemu duh odpora ni bil strt. Brez omahovanja smo vztrajali v borbi do konca, do tistega dne, ko so prebivalci naših vasi s solzami v očeh pozdravili dan svobode in obračun s tujimi oblastniki in njihovimi domačimi priskledniki.

Če se ozremo na napore, s katerimi smo se lotili in vodili oborožen upor, na žrtve, ki jih je dal ta kraj za našo pravično stvar, smemo trditi, da sta se tudi Mirna in njena okolica častno odzvali borbi za našo nacionalno in socialno osvoboditev. To obdobje je najsvetejša stran tukajšnje nedavne preteklosti, na katero bodo lahko ponosne tudi generacije, ki nam bodo sledile.

Narodnoosvobodilna borba ni ustvarila le pogojev za našo nacionalno samostojnost, ni samo močno povečala ugleda Jugoslavije v svetu, temveč je pokrenila naš družbeni razvoj in ga približala potrebam modernega človeka. Spomnimo se le, da je tukaj pred vojno večina delovnih ljudi komaj životarila, da se je za javna dela javljalo trikrat več rok, kot jih je bilo potrebno, da ni bilo pogojev za šolanje naše mladine in ni bilo nobenega gospodarskega napredka. Velik napredek je sedaj viden v vseh naših republikah in občinah. Ustvarja se nova materialna osnova za vse panoge gospodarstva, ki dviga Jugoslavijo, nekoč skoraj najbolj zaostalo v Evropi, v vrsto razvitih dežel, ki ustvarja vse možnosti za zaposlovanje naših delovnih ljudi in za likvidacijo siromaštva in zaostalosti, kar je pred vojno prevladovalo v mestih in na podeželju. Prehodili smo šele manjši del poti, ker še ne ustvarjamo dovolj sredstev, da bi bil ta razvoj hitrejši. Imamo še slabosti in dosti starih nazorov, ki se ne dajo odpraviti čez noč, toda glavno je, da smo prebrodili začetne težave našega razvoja in našli v osnovi tiste poti, ki ustrezajo našim razmeram in možnostim in bodo ojačile našo družbeno skupnost in vsakemu delovnemu človeku zagotovile dostojno življenje in napredek. V tem smislu smo začeli razpravljati tudi o novi ustavi, ki naj utrdi dosežene uspehe in zagotovi nadaljnji napredek socialističnih in demokratičnih odnosov med ljudmi. Če smo torej v neizprosni borbi za časa okupacije znali očuvati svobodo in neodvisnost, če smo na tej osnovi lahko izbrali pravo pot za mladino in vse delovne ljudi naše domovine, potem žrtve, ki so padle za te cilje, niso bile zaman.

Naše žrtve se pridružujejo milijonom žrtev, ki so jih v boju proti fašističnim zasužnjevalcem in pomagačem dali vsi narodi Jugoslavije in dežele z vseh kontinentov sveta. Ponosni smo na to, da smo imeli med nami dovolj naprednih sil, izkušenih v predvojnem revolucionarnem boju proti zatiralcem, da so pokrenile vsenarodno borbo in je zastava svobode nenehno vihrala do zmagovitega cilja.

Danes obžalujemo, da vas ni več med nami in da so vaša življenja na teh travnikih, pobočjih in gozdovih strle sovražnikove krogle, vendar se zavedamo, da so vaše žrtve utrdile poti, ki so peljale do našega cilja. Mladini in nam vsem ostajate najsvetlejši vzor in opomin, kako velika je vrednost svobode.

Vojaka iz Skopja

Ob obletnici rojstva naše socialistične domovine čestitava in želiva vsem delovnim ljudem še mnogo uspehov, posebno v novomeškem okraju. Obenem pozdravljava znance iz domačega kraja! Jože Jeglič in Franc Strasberger iz Šmarjete, zdaj vojaka v Skopju.

Kolektivu hotela Grad Otočec

Za dan republike čestitam kolektivu hotela Otočec in pozdravljam vse znance in jim želim še mnogo uspehov! Franci Bobič, vojak v Kninu.

Čestitka za 29. november

Vsem delovnim organizacijam na Dolenjskem in v Beli krajini kakor tudi domačim pošiljata lepe pozdrave in čestitke vojaka v Puli Franc Mejak in Anton Jarc.

BREŽICE: gostinstvo, turizem, trgovina

Najbolje je, da preidemo takoj k stvari!

Naše uredništvo je v sodelovanju z občinskim odborom SZDL v Brežicah nedavno organiziralo razgovor o gostinstvu, turizmu, trgovini in kmetijstvu v brežiški komuni. V želji, da bi občanom prikazali dosedanje uspehe iz teh panog in da bi hkrati opozorili na nekatere nepravilnosti, so se k razgovoru odzvali MILAN SEPETAVC, predsednik ObLO, IVAN ŽIVIČ, predsednik občinskega odbora SZDL, MARJAN URŠIČ, računovodja kolodvorske restavracije, FRANC PODGORŠEK, direktor trgovskega podjetja »Krka«, KAREL ČATER, direktor trgovskega podjetja »Ljudska potrošnja«, ALOJZ PIRC, kmetijski tehnik kmetijske zadruge iz Brežic, FRANC PREMELČ, predstavnik kmetijske zadruge in turističnega društva iz Bizeljskega in MILICA TOMŠE, računovodkinja Čateških Toplic.

Nobenega napredka v gostinstvu!

MARJAN URŠIČ ni pomišljal. V razpravi je nakazal vrsto problemov v gostinstvu. Po njegovem izvajanju sklepamo, da problem neurejenosti gostinstva v Brežicah ni nov. Tej važni gospodarski panogi ni bilo posvečene zadosti pozornosti. Posledica tega pa je, da sedanja gostišča poslujejo v že zdavnaj zastarelih prostorih. Večina prostorov ne odgovarja sodobnim zahtevam gostinstva niti higienskim predpisom. Gostinstvo v Brežicah je razdrobljeno in malo vidno. Poseben problem pa je zaradi pomanjkanja visoko kvalificiranega gostinskega kadra. Tako je sedaj v glavnem zaposleno v gostinstvu priučeno in nekvalificirano osebje. Razumljivo, da potem tudi organizacija dela ni najboljša. Vsa ta dejstva zavirajo nadaljnji razvoj gostinstva in mu onemogočajo vidnejše uspehe. Kljub vsemu pa vse še ni izgubljeno. Z nekoliko več iniciative s strani gostinskih delavcev bi se tudi v gostinstvu marsikaj izboljšalo. Žal, ugotavljamo premajhno prizadevnost samih gostincev. Kaže, kakor da so se spoprijaznili s takšnim stanjem. Nekateri se upravičeno sprašujejo, doklej tako. Gostinstvo zavzema dades drugačno vlogo kakor pred vojno. Od gostinstva se danes zahteva mnogo več. Prav zato je treba na razvoj gostinstva drugače gledati in bistveno spremeniti merila. Prizadevati si moramo, da bomo gosta zadovoljili in ga privabili v Brežice. Ali ni zaskrbljujoč podatek da bodo zmogljivosti brežiških gostišč letos izkoriščene samo z 21 odstotki? Lani so bila izkoriščena 36-odstotno, predlanskim pa celo 46-odstotno. Res je, da je zaradi avtomobilske ceste dotok ljudi v mesto manjši, toda prav zaradi tega bi morali biti do slehernega gosta še bolj pozorni. Znano je tudi, da se gostišča srečujejo z vsakodnevnimi težkočami. Ukinitev pavšalnega obdavčenja in ekonomske najemnine prizadevajo gostincem veliko preglavic. Po mnenju MARJANA URŠIČA bi problem gostinstva v Brežicah rešili le z združitvijo gostišč. Vsekakor je to predlog, ki bi ga bilo vredno temeljito proučiti.

Več pozornosti razvoju turizma in gostinstva, ki sta izraziti gospodarski panogi

»Turizem ima v naši občini prirodne pogoje za razvoj, s tem pa je tudi napredek gostinstva olajšan. Vprašanje pa je, kakšne so naše materialne možnosti za razširitev turizma in izboljšanje gostinske mreže,« je dejal predsednik ObLO MILAN SEPETAVC.

Ko je tov. predsednik govoril o problemih in nalogah v razvoju turizma in gostinstva, je povedal:

»Ob sobotah in nedeljah pride v naše kraje precejšnje število ljudi. Za nas je odločilno, da znamo te ljudi privabiti, da bodo tudi drugič obiskali naše kraje. Denar, ki ga dobimo od turizma, je za gospodarstvo dragocen. Vemo, da moramo turistom nuditi čimveč. V ta namen bi bilo potrebno obnoviti grad v Mokricah. Tu naj bi uredili ribnik, v katerem bi bilo vzgajališče krapov, in nabavili 5 jahalnih konj. Obnovitvena dela bi stala okoli 130 milijonov dinarjev. Tudi Čateške Toplice imajo idealne pogoje za turizem. Tu bi bilo potrebno zgraditi hotel s terapijami in olimpijski bazen, ki bi ga pa kasneje prekrili ter bi ga lahko uporabljali tudi pozimi. Če bi v Čateških Toplicah zgradili dirkališče za konjski šport in vsako drugo nedeljo prirejali konjske dirke, bi s tem prav gotovo privabili lepo število gostov.

Prav bi bilo, da bi asfaltirali cesto Dobova—Brežice. Tako bi lahko podjetje »Zagrebški tramvaj«, ki vozi sedaj do Sotle, s svojimi avtobusi lahko vozilo do Brežic. Mislim, da ni treba posebej poudarjati, kakšne koristi bi imela od tega naša občina. Nujno bi bilo tudi urediti cesto Kumrovec—Bizeljsko—Brežice. Že sedaj smo ustvarili okoli 5 do 6 tisoč dolarjev tujskega prometa in bi ga z ureditvijo cest prav gotovo še veliko več. Tudi Krko samo in njeno okolico moramo bolje izkoristiti. Zato predvidevamo ob Krki več kioskov, opremljenih s hladilniki in štedilniki ter potujočo slaščičarno. Predvidena sta tudi dva parkirna prostora za skupno 500 vozil. In končno je na območju občine 12 lovskih družin, ki niso do sedaj ničesar napravile za razvoj turizma. Vemo, da je prirodni prirastek, zlasti fazanov in jerebic, premajhen. Zato nameravamo vložiti milijon dinarjev za voliero. Ribolov je prav tako tesno povezan s turizmom. Žal pa ribe v Krki, Savi in Sotli uničujejo z vsemi mogočimi sredstvi. Danes jih v Sotli skoraj ni več. Zato bomo morali spomladi kupiti 50 do 60 tisoč ribic za zarod. Občina naj bi v ta namen prispevala pol milijona dinarjev. Ne smemo tudi pozabiti, da turist, ki pride k nam, želi videti ne samo turistične točke, temveč tudi okolico. Naše vasi pa so zelo neurejene, okoli hiš so gnojne jame in na oknih ni cvetic. Menim, da bi tu moralo opraviti svoje turistično društvo. Mimogrede naj omenim, da smo na zadnji seji sprejeli odlok o ureditvi hiš in okolice. Upam, da bomo s tem olepšali zunanjost mesta in hkrati olajšali delo turističnemu društvu.

Želel bi spregovoriti še o gostinstvu. Žal, ugotavljamo, da vodilni kader v gostinstvu ni pokazal dovolj iniciative za razvoj gostinstva. Ustanovljena komisija je predlagala, naj se v Brežicah odpre eno gostinsko podjetje, s tem da se dve zasebni gostišči ukineta. Lahko bosta v Bežicah tudi dve gostinski podjetji, vendar je to predmet razprave. Vsekakor bo potrebno urediti sedanje zanemarjene lokale. Prihodnje leto nameravamo obnoviti kavarno in urediti lokal v grajski kleti. Ta lokal naj bi bil svojevrstno opremljen. V njem bi bili lahko gostje postreženi z raznimi specialitetami, po 22. uri pa naj bi bila v njem tudi glasba.

Gostincem bi priporočal, naj prodajajo poleg drugih vin tudi bizeljska vina. Naj bi se ne dogodilo, da bi turist ne dobil v naših gostilnah tega vina. Sem za veliko izbiro vin, toda prednost mora imeti naše domače.

In še ena ugotovitev: zunanjost mesta je danes slabša, kakor je bila leta 1935. Stavbe so neurejene, pločniki v obupnem stanju, nič boljše pa ni z javno razsvetljavo. Stanovanjska skupnost je bila premalo delavna. Prav bi bilo, da bi hišni sveti spomladi uredili pročelja hiš. Misliti moramo tudi na ureditev parka pri gradu.

Za uresničitev vseh teh nalog upravičeno pričakujemo od občanov sodelovanja in pomoči.

Združitev trgovskih podjetij

KAREL ČATER, direktor trgovskega podjetja »Ljudska potrošnja«, sodi, da je integracija trgovskih podjetij v sedanjem obdobju in razmerah v brežiški komuni nujna.

V Brežicah sta dve trgovski podjetji: »Ljudska potrošnja« in »Krka«. Analiza je pokazala več pozitivnih strani združitve, ki bi bila zelo koristne za razvoj gospodarstva v podjetju. Obe podjetji imata sedaj velike zaloge blaga v šestih prodajalnah v mestu. Takšna struktura blaga pa terja velika obratna sredstva. Z ureditvijo specializiranih trgovin bi se ta obratna sredstva lahko sprostila. S specializacijo trgovin bi dosegli, da bi imeli popoln sortiment ene vrste blaga. Po drugi strani pa je bila trgovina do sedaj prepuščena sama sebi. Prav tako ni uspela dobiti investicijskega posojila. — Glede ekonomskih najemnin pa je predlagano, naj

BREŽIŠKE VESTI

bi ostale na razpolago trgovskemu podjetju.

Tov. predsednik ObLO meni, da bi se najemnine morale stekati v sklade in bi jih potem morali vračati trgovskim podjetjem za ureditev lokalov.

In kakšne so nadaljnje perspektive trgovskih podjetij? Zvedeli smo, da sta obe podjetji ustanovili komisijo, ki bo proučila možnosti združitve s 1. januarjem 1963. S tem dnem bo v trgovini vpeljana blagovna kartoteka, kar je jamstvo, da bo v bodoče tudi v trgovini popolna kontrola. Z združitvijo bo nastala odvečna delovna sila. To delovno silo pa bodo zaposlili pri blagovni kartoteki. Nadalje nameravajo v Brežicah urediti sodoben lokal in hkrati trgovine na podeželju.

Brežice so že od nekdaj močno trgovsko središče v Spodnjem Posavju. Zato je trgovina v tem mestu važna gospodarska panoga in je po vojni dosegla velike uspehe.

RIBOGOJNICA PRI BIZELJSKEM

FRANC PREMELČ, predstavnik kmetijske zadruge Bizeljsko, pa je povedal med drugim tudi tole:

»Na območju kmetijske zadruge Bizeljsko nameravamo v bivših ribnikih v Dramljah in Vitni vasi zopet pričeti z vzrejo krapov. V ribniku v Pišecah bomo gojili postrvi.«

ALOJZ PIRC, zastopnik kmetijske zadruge Brežice, je razpravljal o živinoreji in sadjarstvu. Ker smo te podatke že objavili v reportaži »Brežice na razpotju«, jih ne nameravamo ponavljati.

Večurni razgovor je bil zelo zanimiv in tudi koristen. Veliko je bilo povedanega o napredku in bodočnosti kraja. Brežice so znane daleč naokoli, vendar bi lepote krajev še bolj popularizirali z izdajo turističnega prospekta, kot je predlagal predsednik občinskega odbora SZDL IVAN ŽIVIČ.

Drago Kastelic

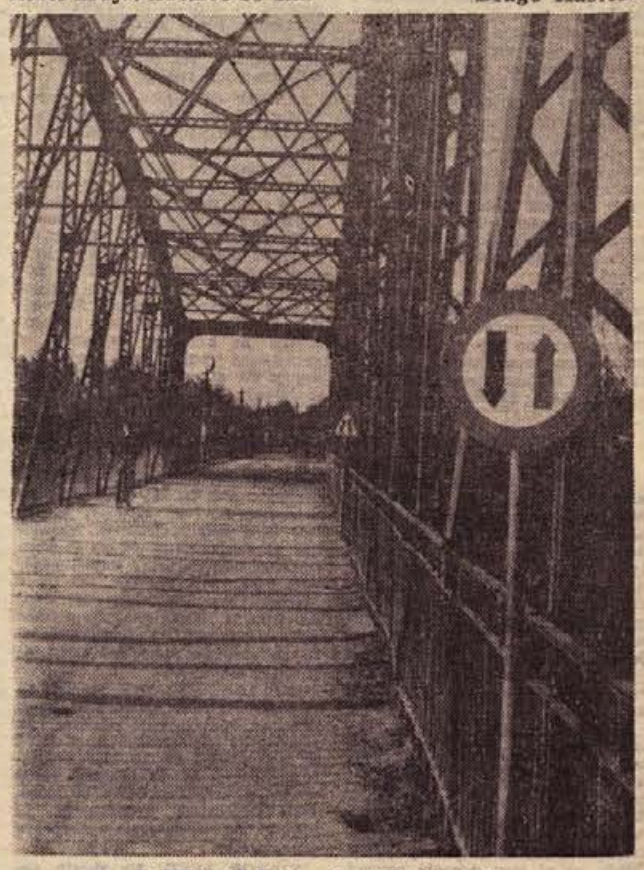

BREŽIŠKE »PAJČEVINE«

VIDEM-KRŠKO: kaj menijo organi družbenega upravljanja o gospodarjenju v podjetjih

Večina podjetij v videmsko-krški občini je lani že pred dnevom republike izpolnila letni plan proizvodnje ali pa je bila že blizu izpolnitve plana. Letos pa ugotavljamo, da realizacija plana v prvih devetih mesecih ni zadovoljiva, čeprav to ne velja za vsa podjetja. Vendar vse še ni izgubljeno. Še je čas, da v zadnjem mesecu storimo čimveč. Pri takem stanju pa se nehote sprašujemo, ali smo izkoristili vse razpoložljive zmogljivosti in ali je bila storilnost v proizvodnem procesu izkoriščena do največje meje?

Zanimivi so podatki, da je industrija dosegla v devetih mesecih realizacijo družbenega bruto proizvoda s 73,9 odst, kar je za 1,1 odstotka pod planom. Kmetijstvo je doseglo družbeni bruto proizvod s 77,7 odstot., gradbeništvo s 66,6 odstot, promet s 86,9 odst, trgovska podjetja s 96,3 odstot, gostinstvo s 76,8 odst., družbeni sektor obrtništva pa z 71 odstotkov.

— Letošnji plan proizvodnje v Tovarni celuloze in papirja je za 1 odstotek nižji od realizacije v letu 1961. Bruto produkt tega podjetja predstavlja skoraj polovico proizvodnje v videmsko-krški občini, je pa za 2,1 odstotka pod planom, in se zaradi tega celotna proizvodnja v občini zniža. Znižanje cene celulozi in lesovini ter hkrati povečanje cen reprodukcijskemu materialu so prav gotovo važni in odločujoči činitelji pri dosegi plana. To so objektivni razlogi, vendar se sprašujemo, če so organi družbenega upravljanja v Tovarni celuloze in papirja storili potrebne ukrpe pri odpravljanju vseh subjektivnih težav?

— Tovarna čokolade »Imperial« je sicer dosegla vrednost planirane proizvodnje s 73 odstotki. Čeravno plan ni v celoti dosežen, je pričakovati, da bo do konca leta stoodstotno realiziran. To podjetje se je nedavno uveljavilo pri izvozu izdelkov v Gvinejo. To je prva tovarna čokolade v naši državi, ki je uveljavila svoje izdelke tudi v tujini. Podjetje ima v svojem sklopu tudi pekarno. Preskrba s kruhom v mestu je nezadovoljiva, pa tudi kvaliteta kruha v tej pekarni ni najboljša. Kolektiv pekarne bo moral bolj prisluhniti kritiki ljudi na račun svojih slabih proizvodov.

— Splošno gradbeno podjetje »Sava« je doseglo planiran družbeni proizvod samo s 64 odstotki.

— Tudi obrtne gospodarske organizacije niso letos v 9 mesecih uresničile svojih planskih proizvodnih obveznosti. Kovinarska zadruga je dosegla skupno vrednost planiranih uslug le s 56,1 odstotka. Kaj je temu vzrok? Netočno obračunavanje in nedosledno evidentiranje nedokončane proizvodnje ob sestavi periodičnega obračuna za 9 mesecev ali kaj drugega? Kovinarska zadruga je po svoji dejavnosti najmočnejša v občini in lahko odločilno vpliva na razvoj celotnega gospodarstva v občini.

— Mali kolektiv Splošnega mizarskega podjetja v Krškem je dosegel plan z 81,2 odstotka.

— Znano je, da ima Konfekcija papirja zadnje čase precejšnje težave glede plasiranja svojih proizvodov. Podjetje je doseglo družbeni bruto proizvod z 69,3 odst.

— Rudnik rjavega premoga na Senovem je dosegel 78,5 odstotka letnega plana, termoelektrarna v Brestanici pa 85,5 odstotka.

RAZGOVOR ZA OKROGLO MIZO

■ Občinski sindikalni svet je pripravil s predstavniki družbenega upravljanja nekaterih gospodarskih organizacij razgovor o razvoju družbenega upravljanja in o realizaciji plana proizvodnje v devetih mesecih. Razgovor je vodil predsednik občinskega sindikalnega sveta TONE SKAFAR, v razpravi pa so sodelovali: ZDENKO PICELJ, predsednik delavskega sveta Tovarne celuloze in papirja, JOŽE PETERKOVIČ, predsednik sindikalne organizacije rudnika, ALBIN BOGOLIN, predsednik delavskega sveta gradbenega podjetja »Sava«, ALOJZ KAPLER, predsednik delavskega sveta, in VIKTOR KOSTEVČ, predsednik sindikalne podružnice termoelektrarne v Brestanici, VIKTOR GERŠAK, predsednik delavskega sveta Elektro Krško, ANTON KUNŠEK, namestnik predsednika sindikalne podružnice tovarne čokolade »Imperial«, ERNEST KAPLAN, predsednik upravnega odbora, in JOŽE KOŠTOMAJ, predsednik sindikalne podružnice Konfekcije papirja.

Udeleženci razgovora so povedali naslednje:

NA SINDIKALNIH SESTANKIH TEMELJITO RAZPRAVLJAJO O PROIZVODNJI

■ JOŽE PETERKOVIČ: Ugodno poslovanje našega rudnika v devetih mesecih je rezultat uspehov in prizadevanj celotnega kolektiva. Čeravno so rezultati poslovanja ugodni, ne moremo biti povsem zadovoljni. Podrobna analiza posloviih stroškov namreč kaže, da so v nekaterih postavkah še rezerve, ki jih je možno spremeniti v dohodek. Ta dohodek se lahko deli med kolektivom v obliki gibljivih osebnih dohodkov in skladov. Dokazano je, da z električno energijo nismo najbolj štedili, saj znaša njena poraba za 3,4 odstotka več kakor lani v istem razdobju. Tudi vrednost tujih storitev in ostalih stroškov je v primerjavi s preteklim letom večja za 31,4 odstotka. Nadalje so sredstva za investicijsko vzdrževanje osnovnih sredstev letos vkalkulirana za 23 odstotkov več kakor lani. Prav tako smo zabeležili bolniških oskrbnin (do 7 dni) za 47 odstotkov več kot lani. Upam, da bomo tudi te pomanjkljivosti odpravili. Želim posebno poudariti, da naša sindikalna podružnica redno sklicuje sestanke, na katerih razpravljamo tudi o proizvodnji. Morda je tudi tu razlog, da dosegamo svoje planske obveznosti.

Problem, ki nas v podjetju vse žuli, je vprašanje kovinske delavnice. Osebni dohodki zaposlenih v tej delavnici so v primerjavi s kovinarsko zadrugo iz Krškega zelo nizki. Vemo, da bi se ti dohodki povečali z večjim učinkom dela, vendar nastaja vprašanje, kako to doseči ob dosedanjih pogojih. Člani naše oragnizacije tudi večkrat razpravljajo o perspektivi kraja. Veliko se je govorilo o gradnji cementarne na Senovem, sedaj pa je vse skupaj utihnilo. Večina nas je mnenja, da bo potrebno resneje reševati problem zaposlenih glede na vse manjše zaloge premoga. Morda bi kazalo zgraditi industrijo za izdelavo plastičnih mas? Pri nas nastaja tudi problem stanovanj. Res je, da veliko gradimo, vendar so potrebe še veliko večje.

■ ZDENKO PICELJ: Vsekakor se organi družbenega upravljanja v Tovarni celuloze dobro zavedamo vseh gospodarskih posledic, ki nastajajo zaradi neizpolnitve planskih proizvodnih obveznosti. Skušali bomo pač narediti vse, kar je v naših močeh.

Zadnje čase se precej razpravlja o problemih delavskega samoupravljanja in o notranji delitvi dohodka. Pravilnik osebnih dohodkov je bil sestavljen tako, da je ustrezal. Dogodilo se je, da so nekatere ekonomske enote zahtevale od delavskega sveta, naj jim popravi cenike za obračun dohodka. Posamezne ekonomske enote so se preveč zavedale svojih pravic, premalo pa dolžnosti. Ker je naš delavski svet ugodil zahtevi ene ekonomske enote, so potem isto zahtevale tudi druge. Sredstev pa ni bilo več, kakor smo jih ustvarili. Nastal je zastoj. Ustanovili smo komisijo, ki bo uredila cenike. Upam, da bomo kmalu prišli na delitev dohodka po ekonomskih enotah.

BOLJE BI BILO, DA BI SE ZDRUŽILI

■ ERNEST KAPLAN: Naše malo podjetje ima zaradi velike konkurence veliko težkoč na tržišču. Prav zaradi tega, ker je delavsko samoupravljanje na višini, premagujemo tudi to težavo. Letos v devetih mesecih nismo dosegli svojih obveznosti. Poleg težav na trgu nas je prizadel visok prometni davek, pa tudi selili smo se v nove prostore itd. Po mojem mnenju bi bilo treba misliti na združitev s kakšno večjo tovarno. Proučiti bi bilo treba predlog o združitvi s sosednjo tovarno celuloze.

■ JOŽE KOŠTOMAJ: Smo majhen kolektiv in si vsi prizadevamo ustvarjati čimveč ter čim bolje gospodariti. Napredek podjetja pa bi bil večji, če bi delovali v sklopu kakšnega večjega podjetja.

■ VIKTOR GERŠAK: Komisija za organizacijska vprašanja pri poslovnem združenju DES je izdelala dva osnutka za združitev vseh distributivnih podjetij v Sloveniji. Kolektiv Elektro iz Krškega je soglasno sprejel predlog, da se ustanovi samo eno podjetje za distribucijo električne energije v Sloveniji. Torej smo za združitev zato, ker nam to narekujejo potrebe.

■ ALBIN BOGOLIN: Naše gradbeno podjetje ni doseglo planiranega družbenega proizvoda zaradi tega, ker smo pričeli z gradbenimi deli šele aprila in ker je gradbena sezona največja šele v tretjem in četrtem tromesečju. Naš delavski svet je razpravljal o problemih, ki nedvomno tudi zavirajo razvoj družbenega samoupravljanja in sem prepričan, da bomo to perče vprašanje v kolektivu razčistili. Potrebna pa nam bo pomoč naše sindikalne organizacije.

ZASTARELI PREDPISI POVZROČAJO ŠKODO

ZASTARELI PREDPISI

■ ALOJZ KAPLER in VIKTOR KOSTEVČ: Delavsko samoupravljanje v elektrarni je sicer zadovoljivo, vendar spričo posebne organizacije ne moremo v tem smislu doseči kakšnih posebnih uspehov. Mi spadamo pod elektro gospodarstvo in se moramo držati njihovih navodil. Novi pravilnik o osebnih dohodkih bo dan v kratkem v razpravo in bo pričel veljati 1. januarja. Naša elektrarna včasih ne dela. Če bi elektrarna obratovala, bi lahko vsaj za tisto obdobje znižali ceno električne energije, obratovati pa ne smemo, ker predpisi elektrogospodarstva Jugoslavije tega ne dovoljujejo. Meniva, da so to zastareli predpisi in bi jih bilo treba iz ekonomskega in družbenega vidika nujno spremeniti.

■ ANTON KUNŠEK: Proizvodni plan bomo dosegli, ker smo se uveljavili na tujem tržišču. V Gvinejo bomo izvozili 20 ton čokolade. Družbeno upravljanje je po mojem mnenju v našem podjetju v redu.

Kd

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

25 lepih nagrad za srečne izžrebance

Po dolgem času vam prinašamo danes za prijetno zabavo v prazničnih dneh zanimivo nagradno križanko. Odgovor nam lahko pošljete ali na križanki ali na posebnem listu, dobiti pa ga moramo vsaj do ponedeljka, 10. decembra 1962! Žreb bo izbral med pravilnimi rešitvami 25 nagrajencev; nagrade pa znašajo:

1. nagrada: 10.000 dinarjev
2 nagrada: 7000 dinarjev
3 nagrada: 5000 dinarjev
4 nagrada: 3000 dinarjev
5. do 25. nagrada: 21 lepih knjižnih daril

Žrebali bomo seveda rešitve vseh starih in novih naročnikov; zlasti slednje vabimo, da se pogumno vključijo v vrste reševalcev! Rešitev pošljite na naslov: DOLENJSKI LIST, NOVO MESTO, pp. 33 — v spodnji levi kot ovoja pa posebej napišite: KRIŽANKA! Zamazanih, nečitljivih ali raztrganih križank ne bomo sprejemali, prav tako ne bomo na pošti prevzemali premalo frankiranih kuvert! Prosimo, upoštevajte to!

Vsem reševalcem želimo prijetno zabavo, s podobnimi orehi pa jih bomo poslej pogosteje razveseljevali!

VODORAVNO: 1. dolga japonska ženska vrhnja obleka, 7. glavno mesto Dalmacije, pri katerem so letos odprli največjo jugoslovansko hidroelektrarno, 12. muslimanska verska knjiga, 17. turistična postojanka ob Krki, 18. glas ob pokanju s prsti, 19. vrsta metle, 20. pred meseci aretirani vodja teroristične organizacije OAS, 21. star industrijski kraj na Gorenjskem, 22. pritok, 23. utrjeno cestišče, 24. golen, spodnji del noge, 25. podobe, 26. kratica mednarodne turistične organizacije, 27. praznoverna verovanja, 28. zakoličena smer za cesto ali železnico, 29. začetnici slovenskega pisatelja, ki je dolga leta živel in potem umrl v Novem mestu, 30. neveljiva soglasniška skupina, 31. reka v severni Italiji, znana po hudih bojih v prvi svetovni vojni, 32. listnato drevo, 33. glavno mesto Anama, 34. jezdenje, 36. nemški domoljubni pesnik iz 19. stoletja, 37. žabja noga, 38. riža za spuščanje debel v gozdu, 39. tekstilni polizdelek, 40. stanje zamaknjenosti spiritističnega medija, 41. kraj v Beli krajini, kjer je bilo ustanovljeno partizansko društvo Rdečega križa, 46. začetnici slovenskega pesnika mlajše generacije, 48. začetnici priimka in imena podpredsednika Zveznega izvršnega sveta, 49. vrtne lehe, 50. pokrajina med Donavo in Savo, 51. moderna orientacijska naprava, 52. pisarna, 54. del noge (množ.), 56. nema oseba na odru ali pri filmanju, 59. Avar, 60. knez iz zgodnje slovenske zgodovine, 62. upanje, 63. tovarna zdravil v Zagrebu, 64. ime črke, 65. gozdni sadež, 67. ime pesnika Aškerca, 69. predlog, 70. žensko ime, 71. večja vas v Istri, 72. ime filmske igralke Valli, 74. top, 76. znameniti holandski slikar iz 17. stoletja (Peter Paul), 78. kraj z rudnikom svinca na našem delu Koroške, 79. začetnici skladatelja opere »Glumači«, 81. šolski red, 83. prebivalec našega največjega pristanišča, 85. romarsko mesto mohamedancev, 86. golazen, 87. paradiž, 89. napad, 91. velika shramba za žito, 93. medmet, 94. rimski filozof, ki ga je dal umoriti cesar Neron, 95. orientalsko riževo žganje, 97. ime gore, znane po hudih bojih leta 1943 (naslov simfonije skladatelja Kozine), 99. priprava za žvrkljanje, 101. ameriški izumitelj turbine, kakršne izdeluje pri nas Litostroj, 103. največja poljska reka, 105. sultanov ukaz v stari Turčiji, 107. parola, moto, 109. griček, 110. osebni zaimek, 112. naslov pesniške zbirke pesnika Nazorja, 114. kocina, 116. začetek tekme, 118. ameriški atlet, metalec krogle, večkrat rekorder, 120. trojanski svečenik, ki je svaril rojake pred zvijačnimi Grki (znamenita antična skulptura), 122. nazivi, 124. največje finsko jezero, 126. živalska krma, 127. ženska, ki povezuje in pripravlja skupino ljudi za kako akcijo, 128. slovenski narodni heroj, ki je padel 29. 10. 1941. v junaškem boju z Nemci v Murncah pri Šentjanžu.

NAVPIČNO: 1. mesto ob Krki z bogato kulturno tradicijo, 2. naša sosednja država, 3. otok v zadrskem otočju, 4. častitljiv starec, 5. reka v Angliji, 6. kratica za »Obveščevalni center« med NOB, 7. kraj blizu Novega mesta z lesno industrijo, 8. veliko pristanišče v izgradnji ob ustju Neretve, 9. čedna, zala, 10. ime italijanske filmske igralke Mirande, 11. različna soglasnika, 12. prid, 13. izobrazba, 14. električni posrednik, 15. ločilni veznik, 16. tekstilna tovarna v Novem mestu, 21. domače živali, 22. sloj, 24. tatvina, 25. dan v tednu; 27. ljubkovalno ime za priljubljeno pijačo, 28. bodičasto vejevje, 29. špansko moško ime, 31. mestni nasad, 32. žensko ime, 33. zidanice, 35. začetnici slovenskega pisatelja, ki je opisoval Notranjsko, 36. znamenita rimska stavba v Pulju, 37. največji grški otok, 39. tunel, 40. najbolj razširjena rastlina, 41. glas ob blisku, 42. uporaba, 43. žensko ime, 44. izraz naklonjenosti, 45. ploskovna mera, 47, vodja pandurjev za časa Marije Terezije, 49. lakota, 50. reka v bajeslovnem grškem podzemlju, 52. oblika pomožnega glagola, 53. žrtvenik, 55. osebni zaimek, 56. izloček žlez v ustih, 57. spanje, počitek, 58. ravna streha pri hiši, 60. vojaški gojenci, 61. vodja angleške vojaške delegacije pri Glavnem štabu Slovenije med NOB, 63. umetna vodna pot, 66. letovišče na francoski rivieri, 68. prenočujem, 70. tropsko drevo s temnim lesom, 71. malo neumen, 73. letopis, 75. odredba, zadano delo, 77. pamet, 78. središče Bele krajine, skoraj ves čas vojne osvobojeno, 79. predpis o ravnanju, norma, 80. ljudski izraz za mornarja, 82. sozvočje glasov, 84. beležnica, 86. belokranjsko mestece, ki je dalo že leta 1941 svojo partizansko skupino (večinoma padla na Gornjih Lazah), 88. okusen morski rak, 90. kamenina, ki ima ime po hribu pri Beogradu, 92. sestav, ustroj, 94. največja kopenska žival, 96. svojat, 98. italijanska oblika imena Adam, 100. udje kakega društva, 102. medmet, 104. egipčansko božanstvo, 106. angloameriška ploskovna mera, 108. slovensko ime za mero pod 106. navpično, 110, izrastki drevesa, 111. Perzija, 113. prvi, četrti in tretji samoglasnik abecede, 115. vzdevek rimskega cesarja Marcija, 117. glas trobente, 119. stara beseda za davščino, 121. različna soglasnika, 123. začetnici največjega slovenskega epskega pesnika, 125. števnik.

Spor zaradi „kamelje" dlake

28. oktobra ponoči se je 20 fantov iz Žužemberka in okolice steplo na ohceti, ker se niso mogli sporazumeti, kdo bi pravzaprav smel »glihati« za »kamelo«, ki so jo prodali za škaf vina . . . — Lep ljudski običaj se je v Bogdanji vasi sprevrgel v množičen pretep, v katerem je bilo sedem poškodovanih

Pri Francetu Kastelcu v Bogdanji vasi so imeli tega dne ohcet. Zvesti stari navadi, so se domači fantje s fanti iz okoliških vasi dogovorili, da bodo malo povoglarili. Pri nevesti so dobili škaf vina in ga odnesli k Francu Hočevarju. Komaj je bil škaf izpraznjen — to je bilo okrog desetih zvečer — so se žejni druščini pridružili še fantje iz Žužemberka. Ker je vina tako hitro zmanjkalo, so našli rešitev: vsakdo je prispeval 100 dinarjev in predse so postavili nov škaf vina.

● Beseda o tem, beseda o onem, pa se je nekdo spomnil:

● »Kaj, ko bi šli malo v maškare?«

● Dogovorili so se.

● »Gnali bomo kamelo!«

● Janez Šlogar in Jože Rus sta precej odšla v Žužemberk, da bi dobila opremo za »kamelo«.

● Medtem so ostali marljivo srkali iz škafa.

Ko sta bila Šlogar in Rus še v Žužemberku, je Gorenčič šepnil fantom iz Dešeče vasi in Šmihela, da bi šli v maškare brez Žužemberčanov.

Ko je Gorenčičeva skupina že prodala »kamelo« na Kastelčevi svatbi, se je z žužemberškimi fanti pojavil Vlado Škrbe in zahteval pojasnilo, zakaj so »kamelo« gnali in prodali brez njih. Domačin Kastelic, ki je takoj uganil, da se nekaj kuha, je Škrbetu vljudno ponudil kozarec vina. Ta pa se za vino ni zmenil; udaril je gostitelja po roki, mu izbil kozarec in zagrozil: »Nocoj boste še vsi tepeni!« Navzoči so vedeli, komu to »sliši«, zato so se mahoma razdelili v dva tabora: Gorenčičev in Škrbetov.

Nekaj hipov zatem so Dešečani, Klečečani in Šmihelčani nedaleč od Kastelčeve hiše že pozivali na pretep. Korajžni kot le kaj so kričali »aufbiks!« in začeli metati kamenje in polena na Žužemberčane. Med »aufbiksanjem« so se dogovorili, da jih bodo, toda Žužemberčani so že naredili obroč in s koli obdelali vsakogar, ki jim je prišel v klešče. Tako je Feliks Horvat s polenom dvakrat močno mahnil po Antonu Kastelcu, ta pa mu je vrnil s kamnom in ga zbil na tla. Vodjo žužemberškega napada Škrbeta so potem obkolili Gorenčič, Majer, Kastelic in Vidmar. Gorenčič ga je udaril s kolom; ko je bil Škrbe na tleh, pa so si ga privoščili še ostali. Skupaj je v tej bitki s »hladnim« orožjem sodelovalo 20 pretepačev, med katerimi je bilo 7 poškodovanih.

● **Žalosten dogodek, toda še bolj žalostna resnica, da se ljudje še vedno prepirajo in tepejo za »kameljo« dlako.**

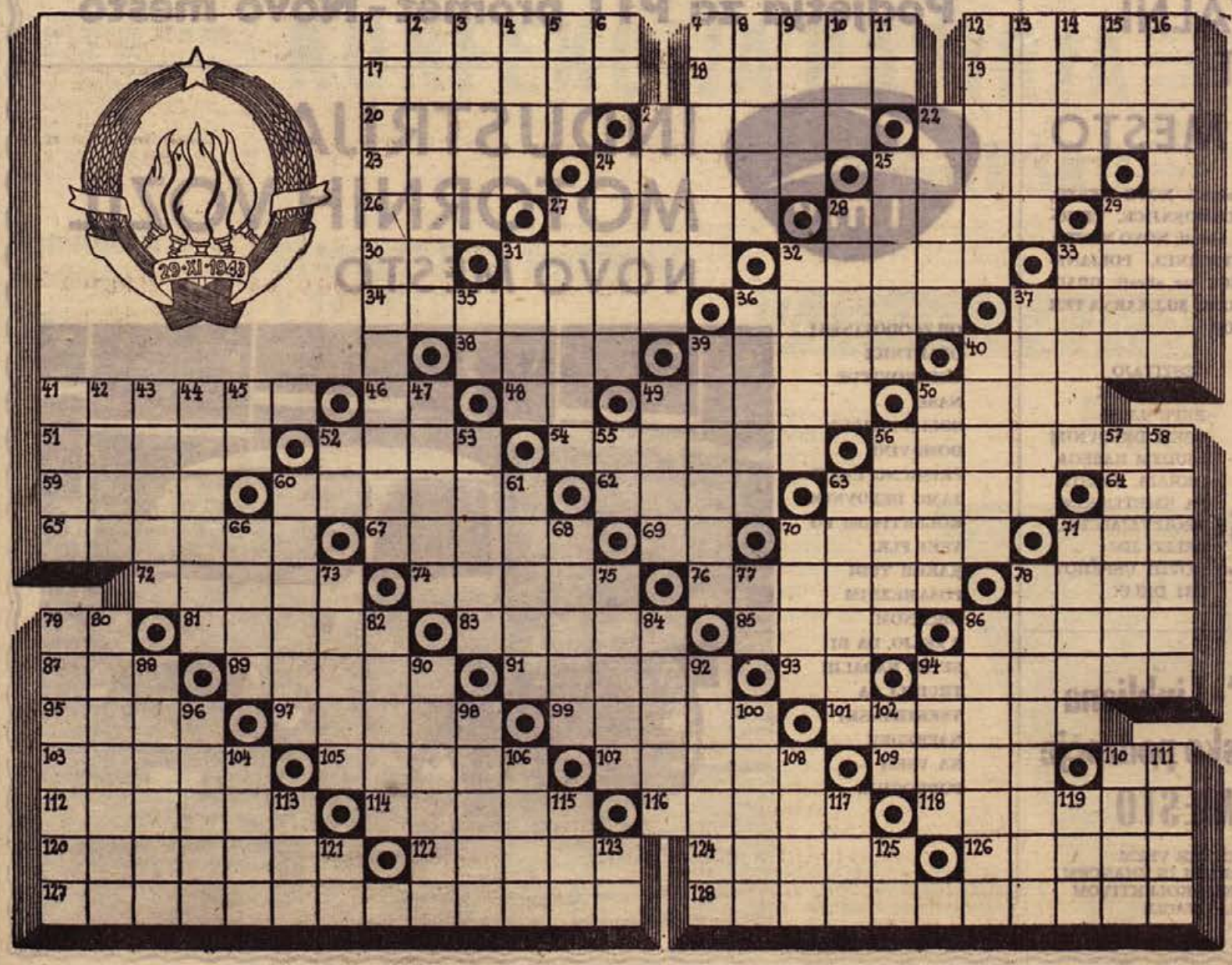

OB ZAKLJUČKU LETOŠNJIH JUGOSLOVANSKIH PIONIRSKIH IGER

Šolski telesni vzgoji več pomoči

Na dan republike bomo zaključili letošnjo akcijo Jugoslovanskih pionirskih iger, ki je bila letos namenjena telesni vzgoji naše mladine.

● Po vseh odredih se pionirji pripravljajo na zaključne prireditve, posebno za tekmovanje »Kaj veš o telesni kulturi«. Pri tem tekmovanju bo potrebno opisati nekatere najbolj znane domače športnike, poznati pravila raznih iger, opisati igrišča in športne naprave. Pionirji bodo morali tudi pokazati, kaj vedo o tekmovanju za šolsko športno značko. To smo letos prvič uvedli po naših šolah. Veliko število pionirjev je že doseglo predpisane rezultate za bronasti znak, nekateri najboljši pa tudi že za srebrni znak. Vsem učencem, ki so dosegli predpisane norme za srebrni znak, bo okrajni odbor JPI podelil brezplačno značko.

Na zaključnih prireditvah bodo najboljši odredi nagrajeni. Za nagrade bodo prejeli razna športna orodja.

● Okrajni odbor JPI je že moral določiti štiri najboljše odrede, ki bodo prišli v poštev za republiške in zvezne nagrade; prepričani smo, da bodo tudi nekateri med njimi prejeli najvišja priznanja. Dvajsetim našim najboljšim odredom bo okrajni odbor JPI razdelil lepe nagrade, ko bo pregledal vsa zaključna poročila.

● Najdragocenejša nagrada bo kipec »Kurirja Jovice«, ki ga bodo prejeli najboljši odredi, ki so zanj tekmovali. Za ta kipec se bo tekmovanje nadaljevalo, tako da ne bo prenehala vsa aktivnost pionirjev za telesno vzgojo, za katero so v letošnjem letu pokazali toliko zanimanja in veselja.

Gotovo smo v letošnji akciji dosegli napredek v telesni vzgoji. Uspelo nam je, da v šolah dela 32 šolskih športnih društev s številnimi sekcijami. Pionirji so zgradili več šolskih igrišč, opravili nešteto izletov, tekmovanj, nastopov, tečajev in raznih drugih akcij. Veliko število šol je uvedlo kartone zdravstvenega stanja učencev in telesne zmogljivosti. Zaenkrat še nimamo zbranih vseh podatkov, trdimo pa lahko, da je bilo opravljeno veliko delo, s katerim moramo v bodoče nadaljevati.

Bilo je res precej administracije, vendar je ob taki akciji neizbežna. V glavnem je bilo vse opravljeno z majhnimi sredstvi, vendar bo potrebno čimprej dobiti več sredstev, da bomo lahko rešili vrsto perečih problemov, ki jih je pokazala ravno letošnja akcija.

● Čeprav smo skušali letos uresničiti načrt, po katerem naj bi vsaka šola dobila svoje igrišče, nam to za enkrat ni uspelo. Še vedno gradimo nove šole brez telovadnice (primer: nova šolska stavba v Šentjerneju in v Trebnjem)! Na nekaterih šolah tudi ne morejo dati sredstev za nabavo najnujnejšega, kar potrebujejo za pouk telesne vzgoje. Razne meritve, ki so bile opravljene po šolah, so pokazale, da ima šolska mladina neprimerno držo in tudi druge napake, zato telesna sposobnost ni tolikšna, kot bi želeli.

● Po eni strani ugotavljamo velik napredek v letošnji akciji, po drugi strani pa, da v višjih razredih osnovne šole v Starem trgu na primer nimajo pouka telesne vzgoje! Od 27 popolnih osnovnih šol v občini Novo mesto, Trebnje, Metlika in Črnomelj je na 14 šolah pouk telesne vzgoje skrčen na eno ali dve uri na teden. Pouk je skrčen zaradi pomanjkanja učnih moči, več šolskih izmen in težkih pogojev za delo, ker ni igrišč ali zaprtih prostorov za pouk ob slabem vremenu. To stanje bo potrebno nujno odpraviti. Veliko smo pričakovali od skladov za telesno kulturo, ki smo jih lani ustanovili skoraj pri vseh občinskih ljudskih odborih, vendar se je zbralo premalo sredstev.

Zavedati se moramo, da se bodo vsa vložena sredstva za telesno kulturo bogato obrestovala v zdravi in sposobni mladini!

JOŽE GLONAR

Tudi Pika je poskusila preskočiti »kozo« — in je kar šlo, čeprav je stalo okoli toliko radovednih sošolk in sošolcev...

Boštanjčani imajo vodovod!

Jutri bo v prostorih »Partizana« v Boštanju svečana otvoritev vodovoda. Vodovod, ki je brez napeljave hišnih instalacij veljal nad 8,5 milijona dinarjev, je lep prispevek Boštanjčanov ob dnevu republike. Razen ObLO Sevnica in podjetij so za gradnjo znatno prispevali prebivalci. Na ta način bo dobilo pitno vodo okrog 76 gospodinjstev. Več bomo o otvoritveni svečanosti poročali prihodnjič.

Akcija za Dom telesne kulture v Novem mestu!

Tik pred zaključkom številke smo prejeli daljše poročilo o poteku akcije občinske Zveze za telesno kulturo za Dom telesne kultur v Novem mestu. Pretekli petek se je namreč v Novem mestu mudila posebna komisija in si ogledala zemljišča, na katerih bi lahko zgradili tak dom. Podrobneje bomo o tej akciji pisali v naslednji številki.

Proslave v delovnih kolektivih in šolah

V počastitev dneva republike osrednje proslave v novomeški občini ne bo. Proslave bodo v posameznih šolah in podjetjih, kjer bodo slavnostne seje delavskih svetov. Prireditve manjšega obsega pa bodo v vseh večjih občinskih središčih. V Novem mestu je v počastitev 29. novembra pripravljenih več prireditev. Tako bo družabni večer v Domu JLA in nastop Invalidskega pevskega zbora. Sem bi lahko prišteli tudi obisk srbskih književnikov, ki je bil v soboto zvečer.

Drevi proslava v Vidmu-Krškem

Občinski odbor SZDL prireja v sodelovanju s »Svobodo« iz Vidma - Krškega proslavo v počastitev dneva republike. Proslava bo v dvorani Svobode, pričela pa se bo ob 19. uri. Sodelovali bodo tudi oktet iz Sevnice, tenorist Mitja Gregorač in pianist Andrej Jarc.

KMETIJSKO GOZDARSKI PREDELOVALNI KOMBINAT
NOVO MESTO

z upravo in gozdnimi obrati: NOVO MESTO, STRAŽA, POLJANE, ČRMOŠNJICE, ČRNOMELJ ter kmetijskimi obrati: NOVO MESTO, TRSKA GORA, ŠENTJERNEJ, POLJANE-SOTESKA, ČRMOŠNJICE ter obrati: GRADBENI OBRAT, MESARIJA, MLEKARNA TER KOMERCIALNI SEKTOR

ČESTITAJO ZA PRAZNIK REPUBLIKE VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠEGA OKRAJA, ZLASTI PA KMETIJSKIM PROIZVAJALCEM, ŽELEČ JIM NOVIH USPEHOV PRI DELU!

ŽIVILSKI KOMBINAT
„ŽITO" - Ljubljana
dolenjsko področje
NOVO MESTO

ČESTITA ZA 29. NOVEMBER VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN ZNANCEM, KAKOR TUDI DELOVNIM KOLEKTIVOM GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ!

Za dan republike čestitamo vsem bralcem Dolenjskega lista in jim želimo še mnogo delovnih uspehov!

KOLEKTIV IN ORGANI UPRAVLJANJA
Podjetja za PTT promet - Novo mesto

imv
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

OB ZGODOVINSKI OBLETNICI USTANOVITVE NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE PRISRČNO ČESTITAMO DELOVNIM KOLEKTIVOM PO VSEJ FLRJ KAKOR TUDI POSAMEZNIM OBČANOM Z ŽELJO, DA BI SE ŠE NADALJE TRUDILI ZA VSESTRANSKI NAPREDEK NA VSEH PODROČJIH!

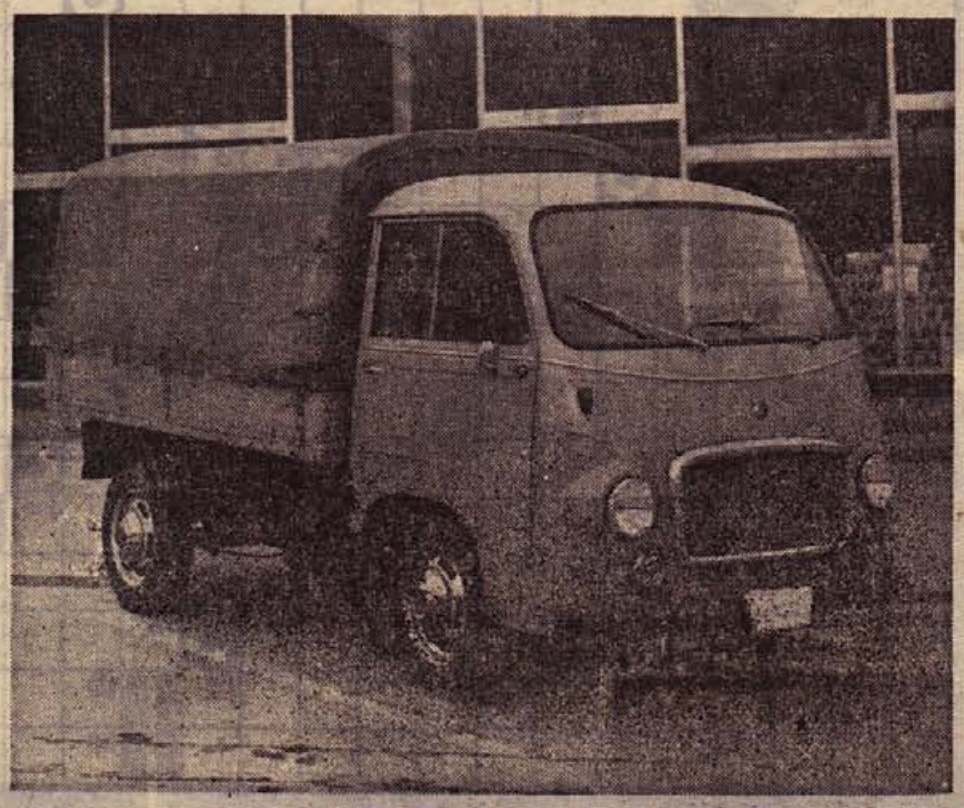

Utrjujmo in razvijajmo samoupravljanje delovnega ljudstva v osnovnih celicah družbene ureditve, v komunah in v najrazličnejših oblikah družbenega samoupravljanja s pomočjo organov, v katerih sodelujejo zainteresirani državljani in organizacije.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR VIDEM-KRŠKO

OBČINSKI ODBOR SZDL ✱ OBČINSKI KOMITE ZKS ✱ OBČINSKI ODBOR ZB ✱ OBČINSKI KOMITE LMS ✱ OBČINSKI SINDIKALNI SVET IN VSE OSTALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE

CENJENIM STRANKAM, POSLOVNIM PRIJATELJEM IN VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU POŠILJAMO ZA 29. NOVEMBER PRISRČNE ČESTITKE Z NAJBOLJŠIMI ŽELJAMI!

TRGOVSKO PODJETJE

„SLOGA" SEVNICA

KMETIJSKA ZADRUGA BREŽICE

VOŠČI ZA 29. NOVEMBER — OBLETNICO USTANOVITVE NOVE JUGOSLAVIJE, VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU SPODNJEGA POSAVJA!

Z OBRATI CERKLJE, BREŽICE, ČATEŽ, MOKRICE IN GLOBOKO, Z VRTNARIJO V ČATEŽU TER S TRGOVINO Z REPRODUKCIJSKIM MATERIALOM, S KLAVNICO IN MESNICAMI

ISKRENE ČESTITKE POŠILJAMO ZA DAN REPUBLIKE VSEMU PREBIVALSTVU BELE KRAJINE, POSEBNO PA PREBIVALCEM SEMIČA!

»ISKRA«, KRANJ, TOVARNA KONDENZATORJEV V SEMIČU

ZA 29. NOVEMBER ČESTITA KOLEKTIV

KMETIJSKEGA GOZDARSKEGA PODJETJA BREŽICE

S svojimi obrati: kmetijskim obratom: BREŽICE, gozdnimi obrati: BREŽICE, KOSTANJEVICA, SEVNICA, MOKRONOG, PLANINA in gradbenim obratom BREŽICE.

Izvajamo vsa gozdno gojitvena dela, izkoriščanje gozdov, gozdno gradbena dela ter opravljamo pripravo tal za osnovanje plantaž hitro rastočega drevja. Prodajamo na drobno in debelo vse vrste artiklov gozdne in kmetijske proizvodnje.

ZA NAŠ NAJVEČJI DRŽAVNI PRAZNIK ČESTITA IN POZDRAVLJA ZADRUŽNO KMETIJSKO PODJETJE

»MATIJA GUBEC« LESKOVEC PRI KRŠKEM

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR Sevnica

- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI ODBOR ZB
- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI KOMITE LMS
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET

Pozdravljamo vse delavce, kmete, ljudsko inteligenco, mladino in vse druge delovne ljudi v naši občini in jim želimo novih uspehov na gospodarskem, kulturnem in političnem področju!

NAŠI PROIZVODI SO SI UTRLI POT ŽE NA MNOGA TRŽIŠČA V VSEJ DRŽAVI! SVOJIM STRANKAM IN POTROŠNIKOM ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE IN SE TUDI VNAPREJ PRIPOROČAMO!

KONFEKCIJA »LISCA« SEVNICA

OTROKE, ŽENO IN BABICO BOSTE NAJBOLJ RAZVESELILI Z OKUSNO ČOKOLADO »IMPERIAL!« DOBITE JO V VSEH ŠPECERIJSKIH TRGOVINAH!

Vsem delovnim ljudem novomeškega okraja in vsem delovnim kolektivom čestitamo za praznik republike!

IMPERIAL

TOVARNA ČOKOLADE IN PECIVA VIDEM-KRŠKO

VSEM DELOVNIM LJUDEM, ZLASTI PA KMETOVALCEM NA PODROČJU ZADRUGE POŠILJAMO TOPLE POZDRAVE S PRISRČNIMI VOŠČILI!

Kmetijska zadruga TRŽIŠČE – ŠENTJANŽ p. Krmelj

KONFEKCIJA PAPIRJA VIDEM-KRŠKO

OB 29. NOVEMBRU, DNEVU REPUBLIKE, ZNOVA POUDARJAMO: VSE SILE ZA NENEHEN RAZVOJ PROIZVAJALNIH SIL! TO JE POT DO VIŠJE ŽIVLJENJSKE RAVNI! VSEM TOVARIŠEM IN TOVARIŠICAM IZ KRŠKE OBČINE IN V OKRAJU PRISRČNE ČESTITKE!

STANOVANJSKA SKUPNOST V SEVNICI

s svojimi servisi: avtoličarskim, frizerskim, pralnico in krpalnico, obratom družbene prehrane in ostalimi komunalnimi dejavnostmi se priporoča cenjenim strankam tudi v bodoče in jim čestita za 29. november!

Novoteks

NOVO MESTO

29. NOVEMBER 1962 POZDRAVLJAMO Z NEŠTETIMI NOVIMI USPEHI! DOSEGLI SMO JIH VZLIC TEŽAVAM, NA KATERE SMO NALETELI NA TEJ POTI, KER SMO BILI TRDNO ZDRUŽENI V VSEH NAŠIH NAPORIH ZA ZGRADITEV NOVEGA, SREČNEJŠEGA ŽIVLJENJA V SOCIALISTIČNI DOMOVINI!

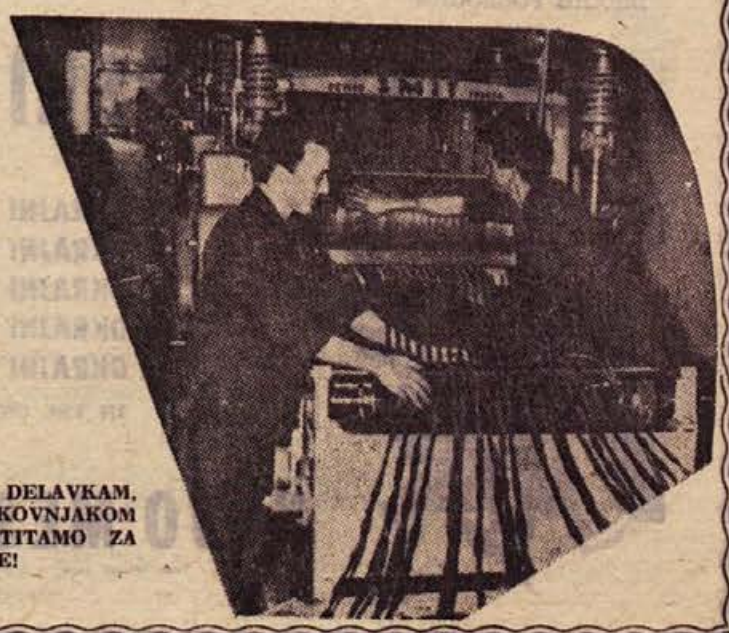

VSEM DELAVCEM IN DELAVKAM, KAKOR TUDI STROKOVNJAKOM VSEH STROK, ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE!

DELOVNI KOLEKTIV

INDUSTRIJE OBUTVE NOVO MESTO

POZDRAVLJA ZA PRAZNIK REPUBLIKE VSE KOLEKTIVE V OKRAJU, KAKOR TUDI VSE OBČANE IN JIM ŽELI NOVIH USPEHOV!

USTVARJAJMO OBILJE DOBRIN ZA LEPŠE IN BOLJŠE ŽIVLJENJE NAŠIH LJUDI! TO JE NADALJEVANJE LETA 1941 ZAČETE VSELJUDSKE REVOLUCIJE! OB SLAVNI OBLETNICI USTANOVITVE FLRJ VOŠČIMO VSEM DELOVNIM LJUDEM!

VODNA SKUPNOST DOLENJSKE Novo mesto

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu

s podružnicami v Brežicah, Črnomlju, Vidmu-Krškem in izpostavo v Sevnici

POZDRAVLJA ZA PRAZNIK REPUBLIKE VSE ZAVAROVANCE, KMETIJSKE ZAVAROVANCE, UPOKOJENCE, INVALIDE IN SVOJCE TER JIM ČESTITA!

Izidor Mole: Novo mesto

VSAKEMU PO NJEGOVIH SPOSOBNOSTIH, VSAKEMU PO NJEGOVEM DELU — ZA TO SE BORIMO VSA POVOJNA LETA IN S TEM NADALJUJEMO BITKO ZA SOCIALIZEM, ZAČETO Z REVOLUCIJO! VSEM OBČANOM PRISRČNO ČESTITAMO ZA NAŠ NAJVEČJI PRAZNIK — OBLETNICO USTANOVITVE NOVE JUGOSLAVIJE!

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

»ELEKTRO« – Novo mesto

ČESTITA VSEM POTROŠNIKOM ELEKTRIČNE ENERGIJE IN DELOVNIM KOLEKTIVOM ZA 29. NOVEMBER!

VSEM SVOJIM STRANKAM SE ŠE NADALJE PRIPOROČAMO IN JIM ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE!

Mesnica, Brestanica

TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN DROBNO

‚RESA'

VIDEM-KRŠKO

S SVOJIMI POSLOVALNICAMI VIDEM-KRŠKO, LESKOVEC, RAKA, STARI GRAD IN ZDOLE

POZDRAVLJA VSE POTROŠNIKE, KI KUPUJEJO V NAVEDENIH PRODAJALNAH, TER VSE DELOVNO LJUDSTVO SPODNJEGA POSAVJA, ŽELEČ OB 29. NOVEMBRU NOVIH USPEHOV NA VSEH PODROČJIH!

PREBIVALSTVU NA SVOJEM OBMOČJU, POSEBNO PA KMETOVALCEM, KI Z NAMI SODELUJEJO, ISKRENE ČESTITKE ZA 29. NOVEMBER!

KMETIJSKA ZADRUGA

BRESTANICA

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO

Občinski odbor SZDL ● Občinski komite ZKS ● Občinski odbor ZB ● Občinski komite LMS ● Občinski sindikalni svet in vse ostale množične in družbene organizacije!

KOMUNALNA UPRAVA

VIDEM-KRŠKO

POSILJA TOPLE POZDRAVE Z NAJBOLJŠIMI ŽELJAMI ZA NADALJNJE DELOVNE USPEHE VSEM KOLEKTIVOM KRŠKE OBČINE, KAKOR TUDI VSEM DELOVNIM LJUDEM V OKRAJU!

Naj živi 29. november!

ZDRUŽENI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

‚PRESKRBA' Senovo

IN BIVSEGA PODJETJA

‚PROMET' Videm-Krško

S POSLOVALNICAMI V SENOVEM, BRESTANICI, KRŠKEM, BREŽICAH, SEVNICI, KOSTANJEVICI IN OSTALIMI, ČESTITAJO CENJENIM ODJEMALCEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA DAN REPUBLIKE, TER SE PRIPOROČA!

Prizadevajmo si še vnaprej za čim prejšnjo socializacijo vasi in za večje hektarske donose! Vsem kmetovalcem, kakor tudi strokovnjakom, ki delajo v kmetijstvu, iskrene čestitke!

Kmetijska zadruga

VIDEM-KRŠKO

VSA NAROČILA OPRAVLJAMO SOLIDNO IN PO KONKURENČNIH CENAH! SVOJIM STRANKAM SE PRIPOROČAMO IN JIM VOŠČIMO ZA 29. NOVEMBER, PRAZNIK REPUBLIKE!

SPLOŠNO OBRTNO PODJETJE VIDEM-KRŠKO

POZDRAV VSEM DELAVCEM, KMETOM, LJUDSKI INTELIGENCI, MLADINI IN OBOROŽENIM SILAM FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE! — VELIKE ZMAGE DELAVSKEGA RAZREDA NAŠE DOMOVINE VZBUJAJO UPRAVIČENO OBČUDOVANJE PO VSEM SVETU, NAS PA ZADOLŽUJEJO, DA VZTRAJAMO NA TEJ POTI IN SE BORIMO ZA NOVE USPEHE V PROIZVODNJI, GOSPODARSTVU, KULTURI, PROSVETI, ZDRAVSTVU IN NA VSEH DRUGIH PODROČJIH!

DELOVNIM LJUDEM NAŠEGA OKRAJA PRISRČNE ČESTITKE ZA 29. NOVEMBER!

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

- OKRAJNI KOMITE ZKS
- OKRAJNI KOMITE LMS
- OKRAJNI ODBOR SZDL
- OKRAJNI ODBOR ZB
- OKRAJNI SINDIKALNI SVET

IN VSE OSTALE ORGANIZACIJE!

NOVO MESTO

PRISRČNO POZDRAVLJA RUDARJE PO VSEJ DOMOVINI IN JIM ČESTITA ZA DAN REPUBLIKE!

Rudnik rjavega premoga Senovo

OB 29. NOVEMBRU ZNOVA POUDARJAMO: VSE SILE ZA NENEHEN RAZVOJ PROIZVAJALNIH SIL! LE TO JE POT DO VISJE ŽIVLJENJSKE RAVNI! LEP POZDRAV Z NAJBOLJŠIMI ŽELJAMI VSEM DELOVNIM LJUDEM!

Tovarna pohištva, Brežice

KLAVNICA in MESARIJA v Črnomlju

priporoča nakup svežega mesa in mesnih izdelkov v svojih prodajalnah in čestita strankam za 29. november!

Pletiljstvo „DOLENJKA" - Mirna peč

POTROŠNIKOM PO VSEJ DOMOVINI, POSEBNO PA PREBIVALSTVU NOVOMESKEGA OKRAJA, PRISRČNO ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE!

ZAHTEVAJTE V TRGOVINAH IZDELKE »DOLENJKA«! NAŠI IZDELKI SO CENENI, ODLIČNE KVALITETE, V MODNIH BARVAH IN VZORCIH!

GRADBENO OPEKARSKO PODJETJE MIRNA NA DOLENJSKEM

CENJENIM STRANKAM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM VOŠČIMO ZA 29. NOVEMBER IN JIM ŽELIMO ŠE MNOGO USPEHOV!

DELOVNI KOLEKTIV **Splošnega kovinskega podjetja**

KOVINAR V ČRNOMLJU

POZDRAVLJA SVOJE STRANKE IN DELOVNE LJUDI V BELI KRAJINI TER JIM ČESTITA ZA PRAZNIK REPUBLIKE!

VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE POSILJAMO TOVARIŠKE POZDRAVE S ČESTITKAMI ZA 29. NOVEMBER!

VSE DELOVNE KOLEKTIVE V BELI KRAJINI, ZLASTI V ČRNOMLJU, KAKOR TUDI POSAMEZNE OBČANE POZDRAVLJAMO IN JIM ČESTITAMO ZA 29. NOVEMBER!

BELOKRANJSKO GRADBENO PODJETJE V ČRNOMLJU

PRIZADEVAJMO SI ŠE NADALJE ZA VEČJO STORILNOST IN S TEM ZA VIŠJO ŽIVLJENJSKO RAVEN! NAJ ŽIVI 29. NOVEMBER!

Prehranska industrija »BELSAD« — Črnomelj

RUDNIK LIGNITA, GLINE IN KREMENOVIH PESKOV GLOBOKO

POZDRAVLJAMO 29. NOVEMBER, OBLETNICO USTANOVITVE NOVE JUGOSLAVIJE, PRAZNIK VSEH JUGOSLOVANSKIH NARODOV!

KOMUNALNA UPRAVA ČRNOMELJ

Opekarna Kanižarica - Črnomelj

ČESTITA SVOJIM STRANKAM IN POSLOVNIM ZNANCEM ZA PRAZNIK REPUBLIKE, HKRATI PA SE JIM ŠE NADALJE PRIPOROČA!

Nenehno krepimo samoupravljanje neposrednih proizvajalcev in spodbujajmo ustvarjalnost širokih ljudskih množic! Naj živi slavna obletnica ustanovitve FLRJ!

Belokranjska železolivarna in strojna tovarna

„BELT' ČRNOMELJ

NAJ SE KREPI IN RAZVIJA ENOTNOST NAŠIH DELOVNIH LJUDI V SKUPNIH NAPORIH ZA ZGRADITEV SOCIALIZMA, ZA MIR IN ENAKOPRAVNO SODELOVANJE VSEH NARODOV SVETA!

Občinski ljudski odbor BREŽICE

- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR ZB
- OBČINSKI KOMITE LMS
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET

VSE OBČANE PRISRČNO POZDRAVLJAMO IN JIM ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE Z ŽELJO, DA BI SE ŠE DALJE TRUDILI ZA VSESTRANSKI NAPREDEK KOMUNE!

Splošno trgovsko podjetje

„POTROŠNIK" ČRNOMELJ

S POSLOVALNICAMI: ČRNOMELJ, SEMIČ, VINICA, SINJI VRH, DRAGATUŠ, ČRMOŠNJICE, ROŽNI DOL, GRIBLJE IN ŠTREKLJEVEC

vošči svojim strankam za DAN REPUBLIKE in se priporoča tudi za v prihodnje!

VSEM RUDARJEM NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE TER OBČANOM ČESTITAMO ZA 29. NOVEMBER! HKRATI PRIPOROČAMO NAŠ KVALITETNI RJAVI PREMOG!

Ustvarjajmo obilje dobrin za lepše in boljše življenje naših ljudi! To je nadaljevanje leta 1941 začete vseljudske revolucije! Ob obletnici ustanovitve FLRJ pozdravljamo prebivalstvo Bele krajine in mu čestitamo!

LIČ LITOŽELEZNA INDUSTRIJA ČRNOMELJ

VSEM KMETOVALCEM, KI Z ZADRUGO SODELUJEJO, IN TUDI VSEM OSTALIM DELOVNIM LJUDEM VOŠČIMO ZA 29. NOVEMBER Z NAJBOLJŠIMI ŽELJAMI!

KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

RUDNIK KANIŽARICA

SPREJMEMO VEČJE ŠTEVILO JAMSKIH DELAVCEV!

DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

„Železnina' - Novo mesto

POSILJA ZA DAN REPUBLIKE ISKRENE POZDRAVE VSEM CENJENIM STRANKAM IN DELOVNEMU LJUDSTVU DOLENJSKE TER PRIPOROČA NAKUP V SVOJIH PRODAJALNAH!

OB ZGODOVINSKI OBLETNICI USTANOVITVE NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE ČESTITAMO VSEM DELOVNIM LJUDEM IN KOLEKTIVOM V PODJETJIH IN USTANOVAH!

SPLOŠNA BOLNIŠNICA NOVO MESTO

POZDRAVLJAMO DAN REPUBLIKE IN ČESTITAMO SVOJIM GOSTOM!

ZDRAVILIŠČE ŠMARJEŠKE TOPLICE

KMETIJSKA ZADRUGA ŽUŽEMBERK

POZDRAVLJA VSE KMETOVALCE V SUHI KRAJINI, POSLOVNE PRIJATELJE IN ZNANCE TER JIM ČESTITA ZA 29. NOVEMBER!

OBRTNO PODJETJE

„JUTRANJKA" SEVNICA

ČESTITA ZA DAN REPUBLIKE 29. NOVEMBER

TRGOVSKIM PODJETJEM NUDIMO OTROŠKO KONFEKCIJO, ŠPORTNE HLAČKE IN KOPALKE VSEH VRST V IZREDNO SOLIDNI IZDELAVI IN CENI!

SVOJIM STRANKAM SE PRIPOROČA IN JIM ČESTITA

KOMUNALNO PODJETJE

»REMONT«

SENOVO

AVTOPROMET TUZEMSKA ŠPEDICIJA „GORJANCI"

ČESTITA DELOVNEMU LJUDSTVU NOVOMEŠKEGA OKRAJA OB OBLETNICI USTANOVITVE NOVE JUGOSLAVIJE IN PRIPOROČA SVOJE USLUGE!

NOVO MESTO STRAŽA

PREBIVALSTVU OBČINE TREBNJE, KAKOR TUDI DELOVNIM KOLEKTIVOM V PODJETJIH IN USTANOVAH VOŠČIMO ZA DAN REPUBLIKE Z ŽELJO, DA BI SE ŠE VNAPREJ TRUDILI ZA ČIM PREJŠNJO IZGRADNJO SOCIALIZMA!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI KOMITE LMS
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI ODBOR ZB IN ZVVI
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET

TREBNJE

SOLIDNO IN CENENO BOSTE POSTREŽENI V

gostišču »MOKRICE«

p. Jesenice na Dolenjskem

CENJENIM GOSTOM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM POŠILJAMO PRISRČNE ČESTITKE!

ZA DAN REPUBLIKE 29. NOVEMBER

ČESTITA

VSEM VOZNIKOM MOTORNIH VOZIL, KAKOR TUDI KOLEKTIVOM

PETROL

POSLOVALNICA

BREŽICE

S SKLADIŠČEM IN SERVISOM

BREŽICE IN ČATEŽ

PRIPOROČA SE

MIZARSKO PODJETJE DOBOVA

IN ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM FLRJ ZA PRAZNIK — 29. NOVEMBER!

VSEM DRŽAVLJANOM NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE PRISRČNO ČESTITAMO ZA NAŠ NAJVEČJI PRAZNIK — 29. NOVEMBER

JŽ – PODJETJE ZA POPRAVLJANJE VOZ

DOBOVA

- VSEM NAPREDNIM
- KMETOVALCEM
- NA OBMOČJU
- ZADRUGE,
- TOVARIŠEM
- IN TOVARIŠICAM,
- KI DELAJO
- V KMETIJSTVU,
- IN VSEM OSTALIM
- ISKRENO VOŠČIMO
- ZA 29. NOVEMBER,
- OBLETNICO
- USTANOVITVE
- FLRJ,
- IN JIM ŽELIMO
- NOVIH USPEHOV
- PRI DELU!

Kmetijska zadruga „ZASAVJE" SEVNICA

GOSTINSKO PODJETJE ŽUŽEMBERK

Z OBRATOMA ŽUŽEMBERK IN DVOR TER

MESARIJA – ŽUŽEMBERK

POZDRAVLJATA SVOJE STRANKE IN JIM ŽELITA PRIJETNO PRAZNOVANJE 29. NOVEMBRA!

„DANA"

DESTILACIJA ALKOHOLNIH PIJAČ

MIRNA NA DOLENJSKEM

ZA DAN REPUBLIKE POŠILJAMO ISKRENE ČESTITKE Z NAJBOLJŠIMI ŽELJAMI!

VSE V STROKO SPADAJOČE USLUGE OPRAVIMO HITRO, SOLIDNO IN PO KONKURENČNIH CENAH! — POSLOVNIM PRIJATELJEM TER DELOVNIM LJUDEM DOBOVE IN OKOLICE, KAKOR TUDI OSTALIM PRISRČNO ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

Obrtno kovinarsko podjetje DOBOVA

Splošna obrtna kovinarska zadruga Videm-Krško

Z ŽELJO, DA BI SE ŠE NADALJE TRUDILI ZA NAPREDEK DOMAČE OBČINE NA VSEH PODROČJIH, VOŠČIMO VSEM PREBIVALCEM NOVOMEŠKEGA OKRAJA ZLASTI PA LJUDEM IZ SPOD. POSAVJA!

„JUGOTANIN" SEVNICA

POŠILJA OB SLAVNI OBLETNICI USTANOVITVE NOVE JUGOSLAVIJE BORBENE POZDRAVE VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM V DRŽAVI IN POZDRAVLJA PREBIVALSTVO SEVNIŠKE OBČINE!

SVOJE STRANKE — INVESTITORJE, KAKOR TUDI PREBIVALSTVO ŽUŽEMBERKA IN VSEGA NOVOMEŠKEGA OKRAJA POZDRAVLJAMO ZA DAN REPUBLIKE!

Zidarsko podjetje »REMONT« Žužemberk

PRIZADEVAJMO SI TUDI VNAPREJ ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN DVIG NAŠE POKRAJINE! DELAJMO ZA ČIM PREJŠNJO IZGRADNJO SOCIALIZMA!

NAJ ŽIVI SLAVNA OBLETNICA USTANOVITVE FLRJ!

GRADBENO PODJETJE »SAVA« VIDEM - KRŠKO

OBRTNO GRADBENO PODJETJE »REMONT« STRAŽA

VOŠČI ZA 29. NOVEMBER IN POZDRAVLJA SVOJE POSLOVNE ZNANCE!

KOLEKTIV

TRGOVSKEGA PODJETJA
NA VELIKO
IN DROBNO

„KRKA“ BREŽICE

Z VSEMI SVOJIMI
POSLOVALNICAMI
ČESTITA
SVOJIM STRANKAM
IN PREBIVALSTVU
NOVOMESKEGA
OKRAJA ZA
DAN REPUBLIKE

DELOVNIM LJUDEM IZ ŠENTJERNEJA
IN OKOLICE KAKOR TUDI VSEM POSLOVNIM
PRIJATELJEM ČESTITA ZA 29. NOVEMBER

MIZARSKO PODJETJE
»PODGORJE« – Šentjernej

KOLEKTIV

Splošne bolnišnice Brežice

VOŠČI ZA PRAZNIK REPUBLIKE VSEM DELOVNIM LJUDEM
NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE

VSEM TOVARIŠEM IN TOVARIŠICAM,
ZAPOSLENIM V KMETIJSTVU KAKOR
TUDI POSLOVNIM PRIJATELJEM
IN ZNANCEM POŠILJAMO ZA
DAN REPUBLIKE NAJLEPŠE POZDRAVE
IN ČESTITKE

KMETIJSKA ZADRUGA NOVO MESTO

VSEM SVOJIM GOSTOM SE PRIPOROČA ZA
OBISK TUDI V PRIHODNJE IN JIM ČESTITA
ZA 29. NOVEMBER

KOLEKTIV

ZDRAVILIŠČA DOLENJSKE TOPLICE

POZDRAVLJAMO
PRAZNIK REPUBLIKE
IN ČESTITAMO VSEM
SVOJIM STRANKAM

MIZARSKA DELAVNICA
KROJAŠKO PODJETJE
PEKARIJA

TREBNJE

ZDRUŽENO TRGOVSKO PODJETJE TREBNJE

S SVOJIMI POSLOVALNICAMI IN
AVTO PREVOZOM ČESTITA CE-
NJENIM STRANKAM IN SE JIM
TOPLO PRIPOROČA

V NAŠIH POSLOVALNICAH DOBITE VSE,
KAR POTREBUJETE V GOSPODINJSTVU,
PO SOLIDNIH CENAH!

Voščimo ob dnevu
ustanovitve FLRJ —
29. novembru —
vsem svojim odje-
malcem in vsemu
delovnemu ljudstvu
in se priporočamo

NOVOMEŠKA OPEKARNA ZALOG

VLAGAJMO
TUDI VNAPREJ
VSE NAŠE SILE IN
SPOSOBNOSTI
ZA NAPREDEK
PODJETJA IN KOMUNE!
PREBIVALSTVU
TREBNJEGA
IN OSTALIM
OBČANOM
ČESTITAMO ZA DAN
REPUBUBLIKE

KOVINSKO PODJETJE
TREBNJE

NENEHNO KREPIMO SAMOUPRAVLJANJE NE-
POSREDNIH PROIZVAJALCEV IN SPODBUJAJMO
USTVARJALNOST ŠIROKIH LJUDSKIH MNOŽIC!
OB ZGODOVINSKEM DNEVU — 29. NOVEMBRU
— POZDRAVLJAMO VSE DELOVNE KOLEKTIVE
V OKRAJU IN JIM ŽELIMO PRI NADALJNJEM
DELU NA GOSPODARSKEM, KULTURNEM IN
ZDRAVSTVENEM TER TUDI NA POLITIČNEM
PODROČJU KAR NAJVEČ USPEHOV

OBRAT

KRKA
NOVO MESTO

KOLEKTIV GRADBENEGA PODJETJA

»GRADBENIK«
IN
PROJEKTIVNI BIRO
BREŽICE

ČESTITATA VSEM INVESTITORJEM IN
DELOVNEMU LJUDSTVU NOVOMEŠKEGA
OKRAJA

Farmis

Tovarna šivalnih strojev »MIRNA«
Mirna na Dolenjskem

Vse kolektive, kmete, uslužbence in ostalo prebivalstvo Mirenske doline ter vse naše domovine prisrčno pozdravljamo in jim čestitamo za 29. november

V POSLOVALNICAH PODJETJA

„LJUDSKA POTROŠNJA“

BOSTE DOBRO POSTREŽENI S KVALITETNIM
BLAGOM PO KONKURENČNIH CENAH.

SVOJIM STRANKAM IN PREBIVALCEM
SPOD. POSAVJA POŠILJAMO ZA 29. NOVEMBER
PRISRČNE POZDRAVE Z NAJBOLJŠIMI
ŽELJAMI

BREŽICE

KMETIJSKA ZADRUGA ČRNOMELJ

s svojimi ekonomskimi enotami:
KMETIJSKIM POSESTVOM,
GOZDARSTVOM IN KMETIJ-
SKO PROIZVODNJO z okoliši:
ADLEŠIČI, ČRNOMELJ,
DRAGATUŠ, SEMIČ,
STARI TRG IN VINICA

ČESTITA ZA DAN REPUBLIKE
VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM, ZLASTI
PA ČLANOM ZADRUGE, KI SODELUJEJO
V KMETIJSKI IN GOZDNI PROIZVODNJI

Drevesnica Gradac: zeleni bor

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Sreda, 28. nov.: Jakob
Četrtek, 29. nov.: Dan republike
Petek, 30. nov.: Andrej
Sobota, 1. dec.: Marijan
Nedelja, 2. dec.: Blanka
Ponedeljek, 3. dec.: Franc
Torek, 4. dec.: Barbara
Sreda, 5. dec.: Stojan

MALI OGLASI

BOLJŠO štirivrstno diatonično harmoniko (3-krat uglašeno, nemško glasečo), prodam. Cena po dogovoru. Štefan Arzenšek, Krtina 1, p. Velika Loka.

STAVBNO PARCELO prodam v Črmošnjicah nasproti Murnove stavbe. Jože Bartolj, Gor. Težka voda 14, Stopiče.

OD SEVNICE do Tržišča sem izgubil del blatnika motornega kolesa z registrsko tablico NM 11—528. Najditelja prosim, naj me obvesti na naslov: Alojz Gorenc, Hrušice, p. Šentjanž, ali pa najbližjo postajo LM.

DENARNICO z vsemi dokumenti sem izgubil 21. novembra 1962 od zapornic v Bršlinu do »Keramike«. Najditelja prosim, naj jo odda na postaji LM ali na moj naslov.

ŽENSKO USNJENO ROKAVICO, rjavo, skoraj novo, sem izgubila v četrtek, 22. novembra, od šole do blokov Nad mlini v Novem mestu. Najditelj naj jo proti nagradi odda v upravi lista.

VEČJO KOLICINO dobre slame kupim. Prodam ženski šivalni stroj »Singer«. Hrastar, Novo mesto, Bršlin 17.

PREKLICI

Janez Celič iz Gor. Sušic 6, p. Uršna sela, preklicujem, kar sem govoril o Jožetu Kralju in njegovi ženi iz Verduna 1, p. Uršna sela.

Milan Senica iz Gor. Straže 45 preklicujem, kar sem govoril o Miri Glavan iz Dol. Straže, in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

KINO

Brestanica: 29. in 30. nov. italijanski barvni film »Vojna in mir«, I. del, 1. in 2. dec. italijanski barvni film »Vojna in mir«, II. del, 5. in 6. dec. francosko-italijanski film »Črni Orfej«.

Brežice: 28. in 29. nov. jugoslovanski film »Medaljon s tremi srci«, 30. nov. italijansko-francoski film »Beatrice Cenci«.

Črnomelj: 30 nov. in 2. dec. francoski film »Voditelj igre«, 4. in 5. dec. francoski film »Prehod čez Ren«.

Kostanjevica: 29. nov. ameriški film »Beg v verigah«, 2. dec. ameriški barvni film »Gola Maja«.

Metlika: 1. in 2. dec. ameriški film »Bernardine«, 5. dec. ameriški film »Človek, ki je delal dež«.

Novo mesto — Dom JLA: 30. nov. do 2. dec. jugoslovanski film »Saša«.

Senovo: 28. in 29. nov. »Ni imena na naboju«, 1. in 2. dec. »Skupno stanovanje«, 5. in 6. dec. ameriški film »Mačka na vroči pločevinasti streho«.

Sevnica: 28. nov. češko-bolgarski film »Labakan«.

Šentjernej: 1. in 2. dec. sovjetski film »Vohun«.

Trebnje: 29. nov. češki film »Vrnjeni v življenje«, 1. in 2. dec. ameriški barvni film »Cesta za Taksonu«, 5. dec. jugoslovanski barvni film »Zvezda potuje na jug«.

Semič: 2. dec. ameriški film »Vozovi na zahod«.

TEHNIČNO KULTURO MLADIM!

Vsako leto prireja Zvezni odbor društev prijateljev mladine Jugoslovanske pionirske igre, ki so posvečene določenim nalogam pionirjev do 15 let starosti. Tako je bila ena prvih iger posvečena tehnični vzgoji, zatem zadružništvu, nato je bila zgodovinska »Moj kraj včeraj, danes in jutri«. Zdaj končujemo leto telesne kulture in stopamo v novo akcijo — »Tehnično kulturo mladim!«.

Začela se bo na dan republike in končala istega dne prihodnje leto. Ta akcija bo vključevala v okviru JPI temo »Zakaj se izpreminja moj kraj in občina«. Pionirji bodo preko šole, tehničnih krožkov in ostalega dela v pionirskem odredu spoznavali in proučevali industrijsko proizvodnjo, komunalno dejavnost, družbene službe, transportna sredstva itd. Spoznali se bodo z znanstveno-tehničnimi delavci in z vsem, kar vpliva na spremembo kraja in občine.

Jasno je, da se bodo vključili v to akcijo tudi Ljudska tehnika, DIT, mladinska organizacija, pedagoška služba, gospodarska zbornica in sindikati, ki bodo pomagali izvesti program. Posebej bodo razpisali razne tečaje, prireditve, tekmovanja za traktoriste, fotoamaterje, modelarje, za člane AMD preko prometne vzgoje, JLA in za mladino. Posebnost letošnje akcije je v tem, da zajema tudi mladino od 15. do 25. leta. Ta bo s sodelovanjem mladinske organizacije v podjetjih in v šolah druge stopnje, na vasi in drugod ustanavljala klube znanosti in tehnike. Preko njih bo mladina spoznala tehnično kulturo in posamezne veje, ki jih zanima.

Organiziranih bo več predavanj, občinskih in krajevnih prireditev, manifestacij in okrajnih nastopov, zato bo geslo te akcije tudi pri nas na Dolenjskem: VSEJ MLADINI VISJO TEHNIČNO RAVEN!

Občinski akcijski odbori naj z sodelovanjem vseh organizacij, ki so vključene v akcijo, pripravijo delovni načrt, ki bo ustrezal njihovi moči, kadru in tehnični ravni. Ta akcija bo hkrati poživila zanimanje za tehnično dejavnost in razkrila javnosti težave v dosedanjem delu, obenem pa nakazala poti za dosego višje tehnične ravni mladine.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD SEVNICA

V oktobru ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Poročili so se: Boris Bonifer, šofer, in Marija Kosec, šivilja, oba iz Ljubljane; Bruno Plausteiner, mesar, in Ivana Božič, uslužbenka, oba iz Sevnice; Milan Njegovan, šofer iz Čabra, in Matilda Mastnak, bolničarka iz Ledine; Ernest Span, delavec iz Sevnice, in Marija Mirt, poljedelka iz Čanja; Stanislav Hojak, elektromonter iz Trnovca, in Ingeborga Wernig, blagajničarka iz Kidričevega; Martin Slapšak, poljski delavec iz Kompolja, in Marjana Pevec, poljedelka z Žigarskega vrha; Ivo Kajič, kurjač, in Ana Jazbec, gospodinja, oba iz Sevnice; Martin Brekan, mesar iz Avstralije, in Alojzija Hočevar, krojačica iz Sevnice.

Umrli so: Jožefa Justinek, oskrbovanka iz Impoljce, 63 let; Frančiška Jazbec, gospodinja iz Zabukovja, 72 let; Avgust Svetlin, mizar iz Sevnice, 50 let; Marija Kranjc, gospodinja iz Sevnice, 76 let; Franc Zupanc, mizar iz Sevnice, 73 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO

V času od 19. do 24. novembra je bilo rojenih 11 dečkov in 13 deklic.

Poročili so se: Jože Udovč, strojni ključavničar, in Jožefa Može, uslužbenka, oba iz Stopič; Franc Šušteršič, tapetnik iz Birčne vasi, in Ana Peterle, delavka iz Mokronoga; Franc Kostelc, čevljarski pomočnik, in Marija Drenik, delavka, oba z Dol. Težke vode; Stanislav Gregorič, delavec iz Irče vasi, in Marija Judež, delavka z Zajčjega vrha; Franc Pavlič, sin posestnika iz Črmošnjic, in Marija Juršič, delavka iz Dolža; Peter Kuzmič, poljedelec, in Marija Draginc, gospodinja, oba z Dol; Franc Verstovške, šofer iz Ljubljane, in Valerija Štapar, uslužbenka z Laz.

Umrl je Martin Grubar, sin delavca iz Vratnega, star 4 mesece.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Matilda Franko iz Gor. Vrhpolja — dečka, Amalija Metelko iz Čudnega sela — deklico, Angela Žugelj iz Žilj — dečka, Ana Brulc iz Gor. Kronovega — deklico, Marija Ambrožič iz Žerjavina — dečka, Danica Zupan iz Šentruperta — dečka, Cveta Strajnar iz Cviblja — dečka, Jožefa Weiss iz Črnomlja — deklico, Marija Vidmar iz Vavpče vasi — deklico, Amalija Jakofčič iz Krasinca — deklico, Ivanka Čedé iz Šentjerneja — dečka, Karolina Plut s Krvavčjega vrha — dve deklici, Marija Gal iz Ločne — dečka, Ana Jarc iz Dolenje vasi — deklico, Mara Suljak iz Mrčljakov — deklico, Milena Čibej iz Podturna — deklico, Katarina Žalik iz Kočevja — deklico, Terezija Kovačič iz Dol. Mokrega polja — deklico, Jožefa Zagorjan iz Zagorice — dečka, Milena Galič iz Malenske vasi — dečka, Katarina Stanković iz Drašičev — dečka, Marija Krašovec iz Podgore — deklico.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Milena Rožman iz Anovca — deklico, Ivica De Costa iz Brežic — deklico, Helena Urh iz Orešja — deklico, Mira Kovačič z Bizeljskega — deklico, Jožefa Umek iz Zdol — dečka, Anica Brodnik iz Straže — dečka, Rozalija Pečarič iz Sremiča — dečka, Ivanka Pribovšek iz Zg. Obreža — deklico, Tončka Krapež iz Orehovca — deklico, Ivanka Pintarič iz Prigorja — dečka, Marica Stanišek iz Oplaznika — dečka, Zejna Džurašić iz Brežic — deklico, Albina Erban iz Pule — deklico, Anica Podgoršek iz Podgorja — dečka.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Ana Kuhar, gospodinja iz Slovenske vasi, je padla po stopnicah in si poškodovala glavo; Peter Železnik, sin uslužbenca iz Slovenske vasi, se je polil z vročim čajem in si opekel obraz in desno roko; Slavica Turk, hčerka delavca z Dolža, je padla s klopi in si poškodovala levo roko; Silvo Pire, sin delavca iz Tržišča, je padel in se udaril na kamen; Jože Lužar, kmet iz Brezja, je padel po stopnicah in si poškodoval levo nogo.

LJUDJE BOŽJI,

ne vsi naenkrat! Na pošti imam še dovolj Dolenjskih listov za vse tiste, ki doslej še niso dobivali domačega tednika na svoj naslov! — Podpišite mi naročilnico, pa boste že prihodnji teden začeli prejemati najbolj razširjen tednik v našem okraju na vaš domači naslov! Pozdravlja vas vaš pismonoša.

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

8.40 Lepo je v naši domovini biti mlad — 9.05 Zabavne melodije jugoslovanskih skladateljev — 11.30 Pol ure v poskočnem ritmu — 12.05 Nove skladbice domačih vižarjev — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Naši operni prvaki — 14.10 Pogled z Ljubljanskega gradu — 14.30 Delovni kolektivi — delovnim ljudem — 15.15 Orkester RTV Ljubljana z novim sporedom — 16.40 Dve Chopinovi polonezi — 17.05 Naši zabavni ansambli in vokalni solisti pred mikrofonom in pred publiko (magnetofonski posnetek javne oddaje) — 18.00 Radijska igra: Mirko Božič: »Pravičnik« — 19.05 Zvočne razglednice za praznik 29. november — 20. Koncert Akademskega pevskega zbora leta 1941 v okupirani Ljubljani — 21.15 Novi posnetki naših zabavnih ansamblov.

PETEK, 30. NOVEMBRA: 8.25 Še vedno v prazničnem vzdušju — 9.05 Radovan Gobec: Svobodna zemlja — 10.20 Dopoldne ob zabavni glasbi — 11.25 Naš prazniční kalejdoskop — 12.05 Igrajo pihalne godbe — 12.45 S triom, kvintetom in pevci ansambla bratov Petrič iz Maribora — 13.30 Se poslednjič: pozdravi in čestitke za dan republike — 15.15 Zvoki za prijetno popoldne — 15.45 Kaj nam je novega pripravil kvintet bratov Avsenik — 16.45 Kvintet Jožeta Kampiča — 17.05 Glasba iz Talijinega hrama — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Naši nagrajenci s tekmovanja mladih jugoslovanskih umetnikov v Beogradu — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 1. DECEMBRA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni oddaji — 9.25 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Radijska kmečka univerza: inž. Jože Furlan: Pridelovanje luzerne — 12.30 Koncertne drobtine — 13.30 Za vsakogar nekaj — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Veliki zabavni orkestri — 17.05 Gremo v kino — 18.10 Plesni ansambli RTV Ljubljana — 18.45 Okno v svet — 20.00 Novo v studiu 14 — 21.00 Za konec tedna — ples.

NEDELJA, 2. DECEMBRA: 8.00 Mladinska radijska igra: »Strašne stvari« — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 10.00 Se pomnite, tovariši . . . — 11.30 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, I. del — 13.30 Za našo vas — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, II. del — 15.30 Chopin kot neznanec — 16.00 Humoreska tega tedna: Izreden primer — 17.15 Radijska igra: Poseben poklic — 18.30 Športna nedelja — 20.00 Izberite svojo melodijo! — 22.15 Zabavni ansambli RTV Ljubljana.

PONEDELJEK, 3. DECEMBRA: 8.55 Za mlade radovedneže — 10.15 Dve sceni iz 2. dej. opere »Ero z onega sveta« — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti: inž. Dušan Stepančič: Pomen hitrih kemičnih analiz zemlje za potrebe harmoničnega gnojenja — 12.30 Zabavna glasba na tekočem traku. 13.30 Igramo in pojemo za vas — 14.05 Pojo romunski operni pevci — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Obdobje slovenskega samospeva — 18.10 Naš plesni karnet — 18.45 Radijska univerza — 20.00 Koncert simfoničnega orkestra RTV Zagreb — 22.15 Naš nočni kalejdoskop.

TOREK, 4. DECEMBRA: 9.35 Nekaj poskočne glasbe ob delu — 10.15 Koncert za klavir in orkester — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.05 Radijska kmečka univerza: inž. Mirko Peternel: Pomen živinorejske proizvodnje za domači trg in izvoz — 12.30 Vaši ljubljenci pojo — 13.30 Med rapsodijami — 14.35 Pod lipo . . . — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 19.05 Glasbene razglednice — 20.15 Radijska igra: Slovo od Sundheima — 21.15 Štirje preludiji Sergeja Rahmaninova.

SREDA, 5. DECEMBRA: 8.05 Orkestralna paleta plesnih ritmov — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Zabavni kalejdoskop — 10.15 Makedonske narodne pesmi — 10.55 Vsak dan nova popevka — 12.05 Kmetijski nasveti: inž. Stanko Korenjak: Mlečnost krav na nekaterih posestvih — 12.30 Melodije iz oper N. R. Korsakova, Dvořaka, Moniuszka in Smetane — 13.30 Zveneče kaskade — 15.15 Pevec Frank Sinatra in orkester Billy Vaughn — 17.05 Mozart v Parizu — 18.10 Prisluhnimo dvema kvintetoma — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Pisan spored popevk in zabavnih melodij.

ČETRTEK, 6. DECEMBRA: 8.20 Šegava klaviatura — 9.25 Iz Cavallerie in Glumačev — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.05 Radijska kmečka univerza: inž. Marija Skledar: Rakičan — vzgojni poskusni in propagandni center poljedelstva v Prekmurju — 12.30 Melodije za staro in mlado — 14.05 Radi bi vas zabavali — 15.15 »Igračke za madames« in nekaj druge romunske glasbe — 17.05 Glasbena križanka št. IV — 18.10 Prvi večerni ples — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Zasanjana trobenta — 21.00 Večer umetniške besede — 22.15 Za ljubitelje jazza.

ZA DAN REPUBLIKE PRODAJAMO VSE MOPEDE »COLIBRI« — TOMOS Z VELIKIM POPUSTOM! SVOJIM ODJEMALCEM SE PRIPOROČAMO IN JIM ČESTITAMO!

Avtomotor
CELJE
POSLOVALNICA
BRESTANICA

OBJAVE — RAZPISI —

RAZPIS ŠTIPENDIJ OLO

Komisija za štipendije pri okrajnem ljudskem odboru Novo mesto razpisuje v smislu temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ, štev. 32/1955) naslednje štipendije:

3 za študij na univerzi — pravna fakulteta,

1 za študij na višji šoli za socialne delavce v Ljubljani,

1 za študij na univerzi — ekonomska fakulteta.

Prednost pri dodeljevanju štipendij bodo imeli prosilci novomeškega okraja.

Prosilci naj vložé prošnje, kolkovane z 250 din državne takse, in naslednje priloge: 1. prepis zadnjega šolskega spričevala, 2. potrdilo o imovinskem stanju, 3. potrdilo o vpisu v šolo in 4. potrdilo, da prejema otroški dodatek oziroma ga ne prejema.

Rok za vlaganje prošenj je do 15. decembra 1962.

Komisija za štipendije,
OLO Novo mesto

Razpis delovnega mesta

Komisija za razpis mest direktorjev in upravnikov ObLO Brežice razpisuje

MESTO POSLOVODJE

za samostojno obrtno delavnico »Splošno livarstvo« v Dobovi.

Pogoji: visoko kvalificiran delavec livarske stroke z najmanj pet let prakse na vodilnem mestu te obrtne dejavnosti. Prijave, kolkovane z 250 din upravne takse, dostavite komisiji do 15. decembra 1962.

Razpis delovnih mest pri Vojni pošti v Cerkljah

Komisija za uslužbenske zadeve pri Vojni pošti 3363, Cerklje ob Krki, sprejme v službo:

1. KNJIŽNIČARJA
2. KINOOPERATERJA.

OBVESTILO ODDELKA ZA NOTRANJE ZADEVE

Oddelek za notranje zadeve občinskega ljudskega odbora Novo mesto bveščа vse lastnike motornih vozil na območju občine, da bodo podaljševali prometna dovoljenja za leto 1963 po naslednjem razporedu:

10. decembra za lastnike motornih vozil od črke A—C, 11. decembra od D—I, 12. decembra od J—K, 13. decembra od L—O, 14. decembra od P—S, 17. decembra od S—U, 18. decembra od V—Ž, 19. decembra pa za vse upravičene zamudnike. Prometna dovoljenja bomo podaljševali v pisarni oddelka za notranje zadeve pri ObLO Novo mesto vsak dan od 7. do 12. in od 14. do 18. ure.

Potrebne tiskovine in informacije dobite v sprejemni pisarni občinskega ljudskega odbora

VREME

OD 29. XI. DO 9. XII. 1962

Padavine in ohladitev pričakujemo okrog 30. novembra in okrog 5. decembra. V ostalem suho vreme.

Dr. V. M.

Koncert Igorja Ozima v Novem mestu

Koncertna poslovalnica v Novem mestu organizira gostovanje svetovznanega violinista Igorja Ozima ob spremljavi prof. Marjana Lipovška. Koncert bo v Novem mestu 3. decembra ob 15.30 za mladino, ob 20. uri pa za odrasle.

Vabimo prebivalstvo, da si za ta edinstveni glasbeni užitek nabavi vstopnice v novomeški glasbeni šoli!

ZAVOD ZA REHABILITACIJO IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV
NOVO MESTO

s svojimi obrati: krojaštvom, šiviljskim obratom, radio delavnico, kleparstvom in mizarstvom

čestita cenjenim strankam za dan republike in se priporoča za nadaljnje zaupanje in naročila!

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško ter Okrajni odbor SZDL v Novem mestu – IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 20 din – Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 din – Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-3-24 – NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 – Telefon: 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo – TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani.